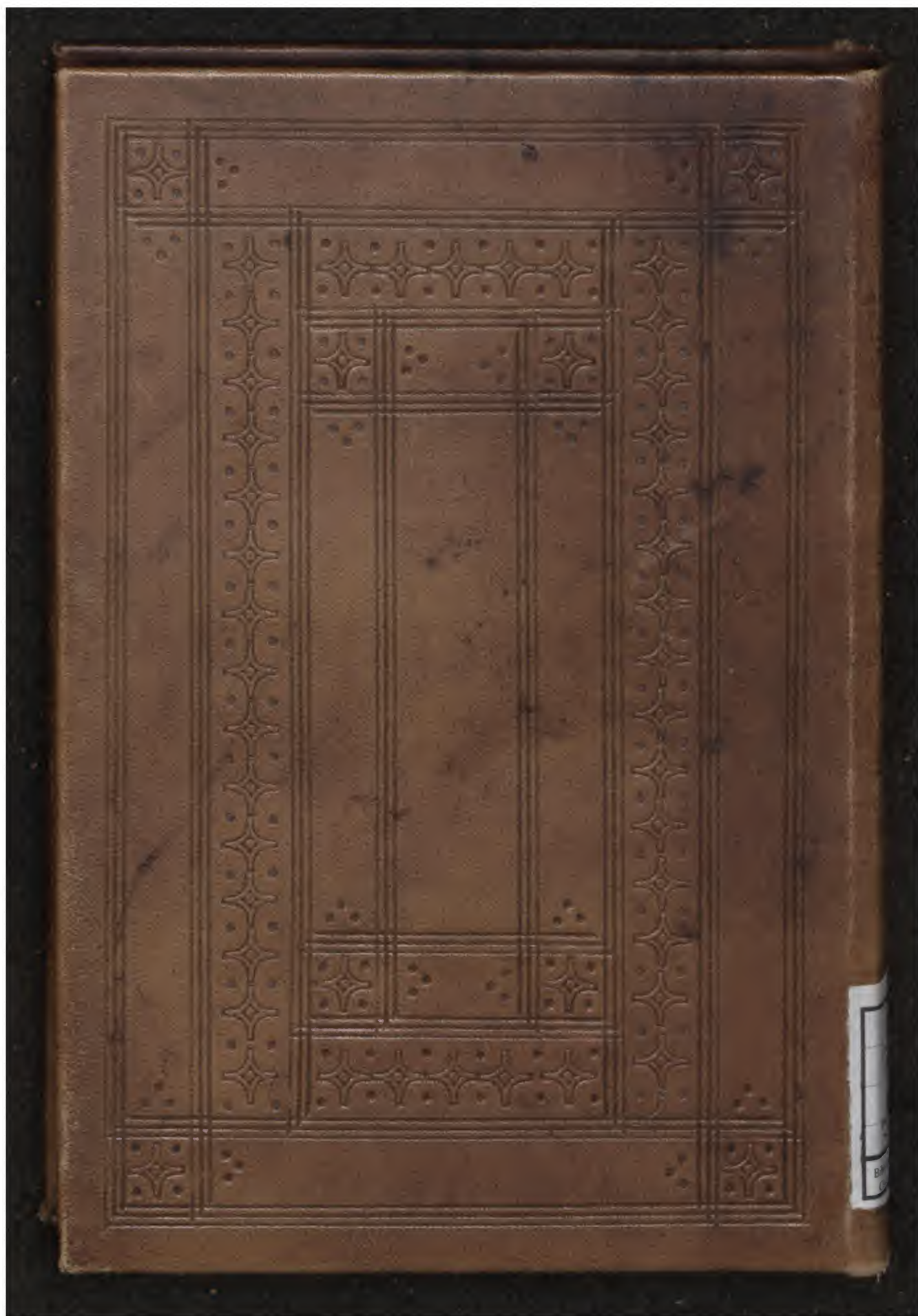

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Pal. D.7.6.34

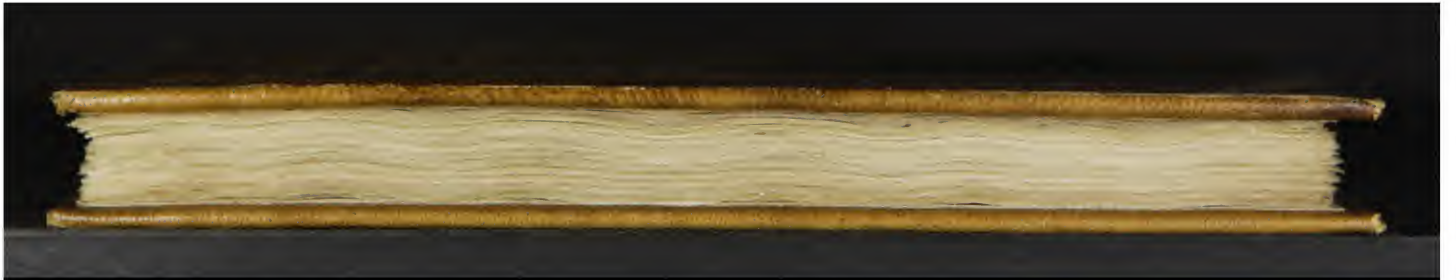

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Pal. D.7.6.34

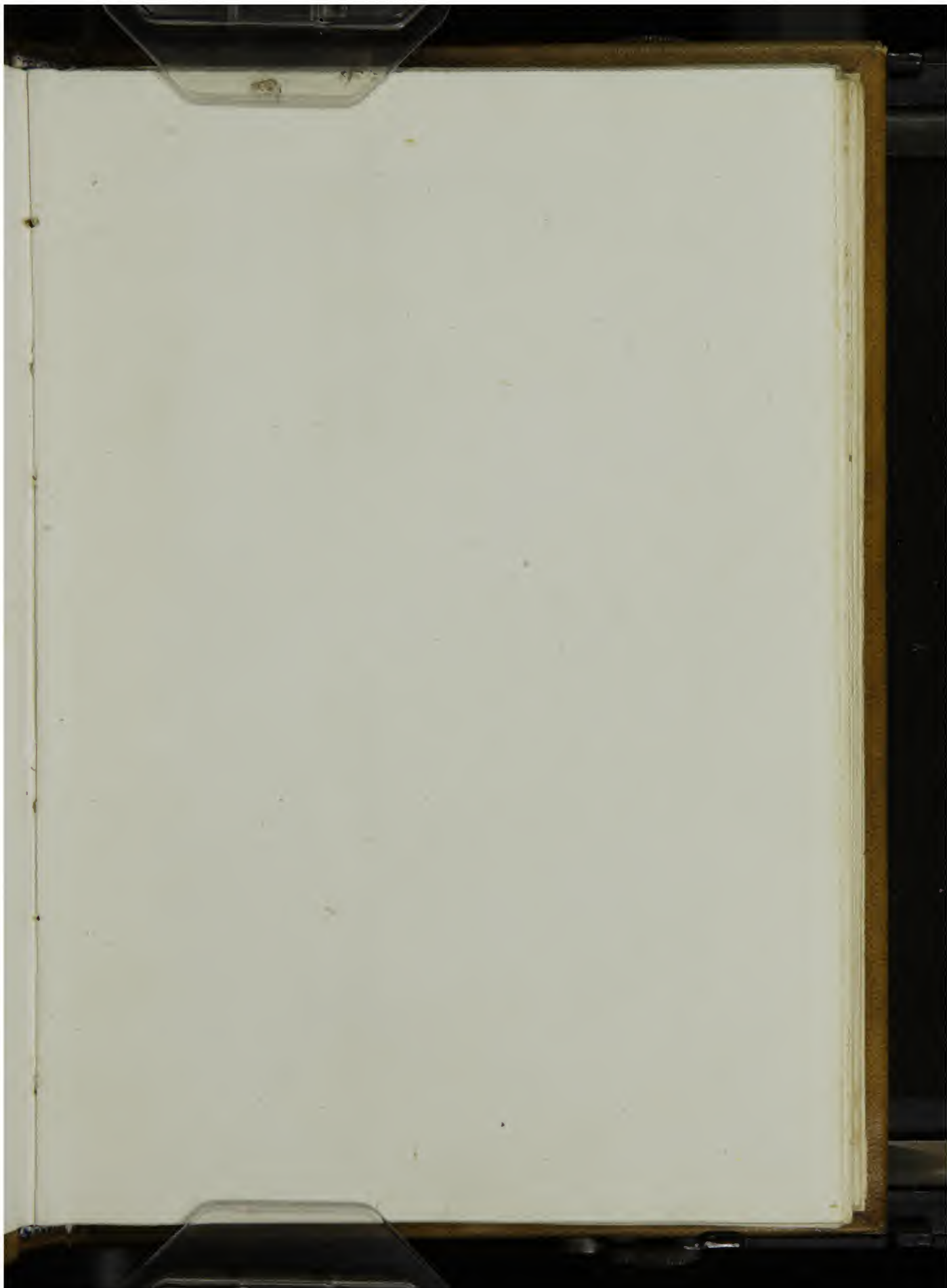

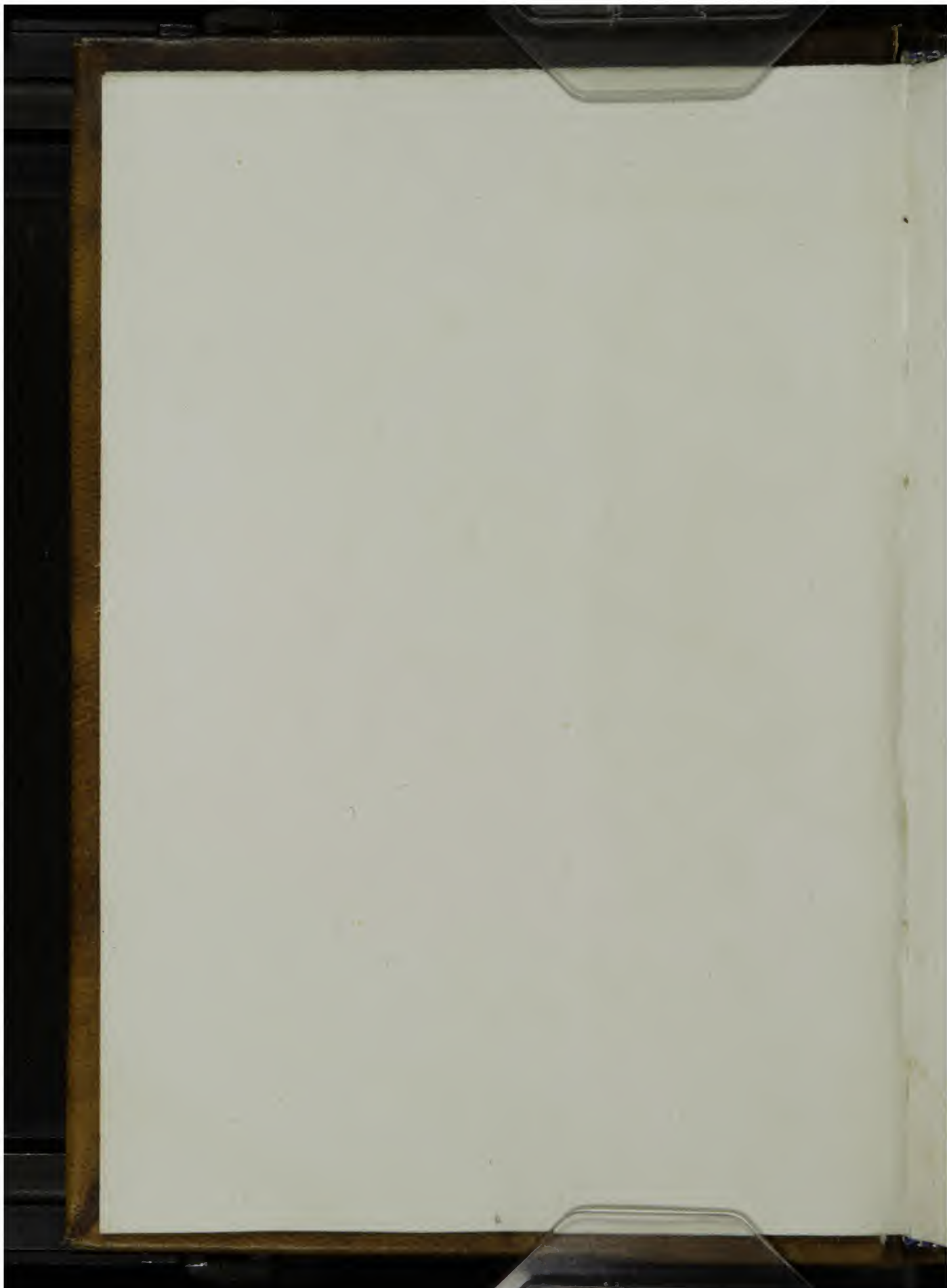
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Pal. D.7.6.34

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Pal. D.7.6.34

D. 7. 6. 34

1
Aeneae Siluij Piccolominei qui & Pius
secundus fuit Epistole in Cardinalatu
edite Lege foeliciter.

d Iuo Imperatori Federico Augusto do-
mino suo Aeneas sacrosancte Romane
ecclesie tituli scē Sabine Presbiter Car-
dinalis & Episcopus Senensis. S. P. D.
Quod iamdudum optasti pcurastiꝑ
Cesar in persona mea nunc demum complerum est. habes
tota quod mente peristi. Nam quod sancte memorie Ni-
colaus Papa Quintus tue mansuetudini sepe pollicitus
est. Beatissimus pontifex Calixtus. iij. impleuit. Qui non
meis meritis. nulla enim me uirtus honore dignum efficit.
Sed sua incredibili bonitate que usqꝫ ad indignos proten-
ditur & tua potissimum intercessione his diebus ad Car-
dinalatus ordineꝫ cū quinqꝫ aliis Venerabilibus & mag-
ne auctoritatis Episcopis me prouexit. Intelligo quantum
debeo tue sublimitati. At unde persolvere possim debitum
non intelligo. Conabor tamen dum spiritus hos reget ar-
tus ira me gerere ut omnes intelligant. ad hanc me digni-
tatem tuo fauore ac ex tua curia peruenisse. meꝫ theuros-
nicum magisꝫ Italum Cardinalem esse. Tuum erit nis-
bil meꝫ remissius agere qꝫ prius. Nam ego pro tua ma-
iestate. pro sacro Imperio. pro inclyta domo Austrie. pro
tuis quibꝫ caris nullos unquam labores. nullas curas
effugiam. Nihil unqꝫ tue mansuetudini negabitur. quod
mea opera effici possit. Vale. Ex Vrbe. vicesima secun-
da Decembris. Mcccclvi.

Erenissime Imperatrice Leonore Auguste
domine sue Eneas sacrosancte Romane ec-
clesie tituli sancte Sabine Presbiter Cardis-
nalis & Episcopus Senensis. S. P. D. Non
meis meritis que nulla sunt. sed tua & consortis tui Diui
Federici Romanorum Imperatoris Augusti intercessio-
ne ad cardinalatus honorem superioribus diebus pietas
apostolica me prouexit. multa extant tua in me beneficia.
Sed hoc maximum est qd hac dignitate me dignum iudi-
casti & ut illaz consequerer nihil omisisti. quando & sum-
mo pōtifici ⁊ sacro collegio & auunculo tuo Regi Ara-
gonum potentissimo me sepius commendasti. Habes igit
apud sedem apostolicam hominem tue mansuetudini des-
iderissimum. qui pro te tuoq; splendore gloria/amplitudine
omni tempore curiosus erit. neq; enim ullus me unq; gra-
uabit labor quem tua causa susceperim. tue maiestatis de-
inceps erit ita me uti quemadmodum ingentia que mihi
contulisti beneficia deposcunt. vale ex Roma die. xxij. de-
cembris. Mccclvi.

Erenissimo & potentissimo pncipi Ladislao
Hungarie ac Bohemie Regi. Eneas Car-
dinalis Senensis. S. P. D. qd me summus
Pontifex his diebus ad Cardinalatus ordi-
nem accersuerit tua intercessione magna ex parte factum
non ambigo. cum sepenumero & litteris & nuntiis apo-
stolice pietati me commendaueris. Scio igitur me obnox-
ium quoad uiuam & facultas adsit tuis omnibus deside-
riis morem gerere neq; id negligam quidem. Nam si qd
est qd noua dignitas mihi credita uel tue amplitudini uel
subditorum tuorum utilitati conferri possit idcm negabis

2
quantum ipse requirere postposueris nec mihi res ulla io
cū dior fuerit q̄ tue voluntati ꝑplacuisse. tuisq; regnis et re
liquis principatibus usui aliquando fuisse. Vale ex vrbe
Roma die. xxiij. decembris. Mcccclvi.

Neas Cardinalis Senensis Alfonso Regi
Aragonum. S. P. D. Serui qui modo quor
cunq; peculiū augent Rex serenissime ac po
tentissime Infideles damnandi q; fuerint. nisi
dominis suis rationem lucri reddiderint. eam ob causam
cum hodie maximus pontifex Calixtus. iij. me uel minus
merentem ad cardinalatus honorez prouexerit. peculiū q;
quodammodo meum adauxerit. officii mei esse putauit id
tue maiestati cuius sum mancipium q̄uis inutile tamen fi
dele. norum efficere. ut si quid est in ea dignitate mihi cre
dita uel utilitatis uel decoris id totum tuum esse noueris.
ad me labor tantum molestia q; suscepti officii pertinebit.
in quo tanto magis affligendum me scio. quanto indigni
or hoc muneris sum cōsequutus. Ex vrbe Roma die. xxiij
decembris. Mcccclvi.

Neas Cardinalis Senensis Nicolao pisto
riensi doctori utriusq; iuris Salutez. P. dicite
Nihil nobis est dubii te ut scribis nostra pro
motione letarum esse. quis enim amicus est et
amici honorez non libenter intuetur. Scio quo te loco ha
bemus & quanti te facimus. quid nī ergo leteris nos au
ctos dignitate esse. cum & tu vna creueris. si modo creui
mus. etenim nobis nondūz liquet letari an flere potius de
beamus ad tante dignitat; culmen euecti. Nam quid mis
serius est q̄ id officii gerere cui nequeas satisfacere. onus

grauissimuz & humeris nostris omnino impar subiuius
nisi misertor dominus qui dedit honorem & retinendi fa-
cularem prebuerit. Intelligimus quantum imminet preci-
pium atq; idcirco de nobis ipsis nescimus ferre iudiciuz
urcunq; sit nostra erga te beniuolentia nunquam minuetur
nam qui te dileximus in episcopatu in cardinalatu magis
ac magis amabimus. famulos quos pollicerj recipere nō
possumus supra quam nostra res ferat onerari. Tibi vero
semper erit in domo nostra seruatus locus si saltem digna-
beris apud nos esse & nos illi simus qui tibi usui possumus
esse. opramus mulam aliquam perquiras pro nobis & res-
scribas precium anrequam emas ut tibi per banchum de
miraballis pecuniam mittamus. Vale & dominum Am-
brosium ac dominum Alexium nostrum iubeto saluere.
nosq; illis offerro & dato Alexio amplius dicito ne omni-
no fidei renuntiet q̄uis indies indignos ad maiores assu-
mi dignitates animaduerritis ut nobis modo factum est
Nam diuina potentia tum potissime demonstrat cum sub-
leuat que sunt minima & consilia eius nostra non possunt
ingenia attingere. Iterum vale. datum Rome die. xxiij.
decembris. Mccclvi.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Cardi-
nali sancti Angeli. S. P. D. Quod annis iā
plurimis reuerendissime pater tuo filio concu-
piuisti. quesiuistiq; nunc demum completum
est. summa enim concordia sacri collegii Calixtus ponti-
fex maximus ad cardinalatus ordinem me uocauit atq;
assumpsit. scio quanto altius sum euectus q̄ merui sed ira
suasiones tue precesq; Cesaris effecerunt. nō sum ego qui

2
gratias agere possim tue erga me caritati nam quid pres
tare tanto domino seruus possit. voluntas mea iam quā
tua est | quecunq; postmodum accedere illam sequatur. tui
tuus cum essem pauper presbiter. neq; me manu tua epis
copatus eripuit. sum tuus etiam cardinalis. habes in col
legio complures amicos & me seruum nisi me ueluti man
cipio utaris nihil in me culpe fuerit. si uelut emancipatus
filius aut manu emissus seruus | minus agam q̃ par fuerit
Vale optime Ex urbe Roma die vicesima sexta. decem
bris. Mccccvij.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Cardi
nali Papiensi. S. P. D. Si qua mihi voluptas
est ad cardinalatus honorem esse assumprum
Inde tantuz est q̃ tua dignatio mihi collega
& pater & dominus traditus est. quo cum viuere dulcissi
mū erit. nunc tui labores sua premia susceperunt. nunc tue
uirtuti quod suum erat creditum. scio quid lucri acceperit
sacer senatus ex tua promotione. magnum lumen Roma
na suscepit ecclesia tua nobilitas tuaq; doctrina meam ig
norantiam & ignobilitatem obreget. sub scuto indignus
ego securus militabo. veni igit̃ sribundi expectamus om
nes reditum tuum. Iam satis Alania Galliaq; & Hō
garia te tenuit. Italia nunc & ipsa mater orbis Roma te
perfrui uult. nisi redieris cito etiam ipse Tyberis male
dicet absentie tue. non fuisti in bello & uicisti. Scies que
pugna facra est cum redieris. Nulli unquam Cardinales
ægrius quam nos collegium intrauere. iam enim rubigo
cardines ira obduxerat ut uerti hostium & aperiri non
posset. Arietibus & omni machinarum genere usus est

Calixtus pontifex ut ualuas aperiret. demumq; arte non
modica belli ferratos postes portasq; refregit. Vale ex
vrbe die. xxvi. decembris. Mcccclvij.

Neas Cardinalis Senensis. Nicolao Car-
dinali sancti Petri ad uincula. S. P. D. Plas-
cui sanctissimo domino nostro Pape Calix-
to per hos dies me longe immeritum ad car-
dinalatus ordinem assumere. uestroq; sacro cetui aggre-
gare. scio quantum ponderis subiui. nec video quo pacto
credere mihi dignitati satisfaciā. nisi fortasse tua reuerēdis-
sima paternitas ad curiam redierit. tunc enim instructus
ab ea securius in hoc procelloso mari nauigare. Precor
igitur si preces seruitoris audiende sunt & iam demum in
patriam redeas. Nam cardinali sola Roma patria est. et
iam si natus apud Indos is fuerit. aut recusasse pileū opor-
tuit. aut certe receptum Rome gestare. & matris omnium
sedi consulere. neq; illa excusatio ydonea est. non audior
recta monens. mutantur enī tempora & qui olim contēp-
tū fuit nunc precipue honoratur. veni igitur obsecro veni.
neq; enim tua uirtus est que inter niues & umbras clau-
sa ualles languescere debeat. scio complures esse qui te ui-
dere audire & sequi cupiunt. inter quos me semper audis-
torem discipulumq; obsequentem inuenies. Vale optime
ex vrbe Roma die. xxvij. decembris. Mcccclvij.

Neas Cardinalis Senensis magistratui Ba-
lie Senensis. S. P. D. Nō me uirtus que scio
quam tenuis est. sed bonitas summi presulis
Calixti & intercessio diui Cesaris Federici

ad cardinalatus honorem me prouexit. non est cur ex hoc
meus turgeat animus. Nam dignitas minus merenti cre
dita oneri potius est quam bonori. itaq; non ueluti iacta
bundus collegio uestro promotionem meam significo. s;
quia dignum existimo quecunq; mihi obueniunt uobis no
ta efficere. nam si qua erit in hac noua dignitate mea uel
honoris uel emolumenti id eorum desugatur dulcissima pa
tria uolo ad me nihil nisi labores molestieq; pertinebunt.
datum Rome die. xxvii. decembris. Mcccclviij.

Neas Cardinalis Senensis Diuo Federico
Cesari. S. P. D. Audies a latore presentium
q; mirabilia & incredibilia damna fecerit ter
remotus in regno Apulie. nam multa opida
funditus corruerunt. alia magna ex parte collapsa sunt. in
Neapoli omnes fere ecclesie & maxima palacia cecide
runt. plus. xxx. milia corporum oppressa ruinis traduntur.
populus omnis habitat in tentoriis Rex Aragonum qui
aberat audito nouo incidit in febrez & colicam passionez
ferebatur. curatus nunc dicitur recidiuasse & uita eius in
periculo esse creditur. quod si moriatur r̄tus rex quod ab
sit nō frustra cometem uidimus cū Turci fugati & mag
na ex parte cesi fuerint. Gubernator Hungarie & frater
Iohannes obierint. comes Cilie interfectus occubuerit et
Prefectus Urbis Comes Taglacosius uita sūctus sit
sed uelit pietas diuina tantum regem adhuc diutius terris
concedere. cuius obitus magnam Italie atq; Hispanie
partem contubaret. Datum Rome die. uicesima octaua.
Decembris. Millefimoquadringētesimoquingētesimo
septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Campi-
pilio Episcopo Piacentino. S. P. D. Audisti
ex aliis opinamur nos cardinalatus ordi-
nez adepros & quamuis indigni hoc honore
sumus id tamen tibi gratum esse confidimus. quis enim a-
micus est & amici exaltationem non querit? at pro meritis
dices amicum amici dignitatem expetere. Istec amicitia
Stoicorum fortasse dicauerit. amicitia nostra ex media
philosophia est & pingui quada3 minerua res meretur su-
as. ut cunq3 nobiscum actum est nostram promotionem tibi
dulcissimam fuisse confidimus cum ad eam nuntium ei-
us delatum est. vellemus id primi enuntiasse patri amanti-
simo. sed nulla litterarum uelocitas est que famam imita-
ri possit. audisti ex aliis nobis cardinalatus creditam dig-
nitatem audi & nunc ex nobis & persuade tibi nos eos es-
se erga te qui Papie Mediolani Basilee Romeq3 fuim?
& nobis pro uereri amicitia tanquam fratre amanti-
simo utere. Ex Roma die. xxvii. decembris. Millefimo quas-
dringentesimo quinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis senatui Senensi
S. P. D. Que credimus expedire ut uester
senatus intelligat non tacebimus dum poteri-
mus honeste litteris aut nuntiis committere. nūc quod sig-
nificemus hoc est. Rex Aragonuz grauitur egrauit de-
inde conualuit. modo relatum est eum recidiuasse. nescim?
an verum id sit. comes Taglacozius pridie morrem obi-
it que res non nihil nouitatis paritura uidetur. nam comes
auerus hereditatem perit. Abbas Vrsinus contra niti-
comes Vrbinas belluz fertur indixisse malacensis. nec ad

5
alios prinent. in rebus uestris hec sunt. Crator ducis Me
diolani communicato nobiscum consilio enixe communis
tatem uest: am summo pontifici commendauit. quod habu
erit responsum ab eo scieris. Dominus Ribes pro custos
dia montis acuti perit aureos trecentos. dicit enim se tenu
isse famulos plures pro custodia. cui cum diceremus non
fuisse necesse | replicauit penitus oportuisse pro securitate
pascuorum. id quid significet ipsi intelligitis. nunc de nos
uo Reuerendissimus cardinalis de Ursinis perit a sanc
tissimo domino nostro aureos trecentos quos mutuauit
sibi tempore exercitus. papa vero respondit illos pertinere
ad rationes uestras. sciris in hac re quid agere debeat.
nobis consultissimum videtur ut oratores uestros hic has
beatis qui loqui aperte valeant. nobis non licent omnia. iu
uabimus tamen oratores ipsos cum hic fuerint summa fi
de. Vestreque rei publice quantum facultas tulerit nunquam
deerimus Datum Rome vicesimanona decembris. Mil
lesimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Bichio
Senensi Salutem plurimam dicit. Sciens
quantum pro nobis conatus es in magistratu
illo tuo Capiraneus populi | reprehensibilis
les fuerimus nisi nos ipsos gratos ostendamus. sed hoc
modo prestare non possumus. quippe qui non verbis sed re
bus reddendas esse gratias non ignoramus at si quando
facultas sese obrulerit | cognosces nostri amantes esse &
accepti beneficii memores. nunc non est aliud quod scriba
mus nisi quod e re publica vestra censemur apud hunc pontificem
oratores vestros commorari. quia multa idies occurrunt poterosa

& uestram ciuitatem tangentia scio quia non omnia nos
bis licent. sed oratoribus fideliter assistemus. ex vrbe Ro
ma die. xix. decembris. Mcccclvij.

Neas Cardinalis Senensis Bindo Bindio
Senensi salutem plurimam dicit. Credimus
ut scribis promotionem nostram tibi iocundi
tati fuisse. ita enim exposcebat vetus amicitia
nostra. nos autem ex hac dignitate nescimus tristari debe
amus | aut letari. Nam sublime decus non merenti tradis
tum | oneris potius quam honori est. venit in mentem illud
Apollinis preceptum quo iubet ut nos ipsos cognosca
mus. consideramus imperfectū nostram & dum hinc par
uitatem nostram | inde altitudinem dignitatis adepte me
timur. horrescimus ac trepidamus. Nam quanto altior
est ascensus tanto periculosior casus. Inter hec tam anxie
mentis dubia | nullum occurrit nobis aliud remedium nisi
ad deum ipsum recurramus & ei supplicemus ut qui dedit
honorem ipse conseruet. & nos eam vitam ducere donet
que tante dignitati par sit. tu vero de nobis persuadere ti
bi quoniam illi erimus erga te qui semper fuimus & ami
citie iura incomminuta seruabimus. Vale & amicos il
los nostros Neapolitanos nostro nomine saluere iubero
Antoniu3 Panormitā Matheum Maferitum Bar
tholo meum Faccium Matheum Iohannem & reliquos
Quibus nos offerro & dato. Ex Vrbe Roma die vice
simanona decembris. Millesimoquadringentesimoquin
quagesimo septimo.

6
Neas Cardinalis Senensis Leonardo be-
neuolenti S. P. D. Si quicquam amicitie no-
stre detractum arbitreris quoniam aucti ho-
nore videmur longe falleris. Nam verā ami-
citiā nulla dignitas tollit. sumus qui fuimus dum pedi-
bus simul pereremus Romam si potuisset adici beniuolen-
tie nostre aliquid Cardinalatus noster profecto addidisset
sed plena que sunt uascula nihil amplius admittunt. Nos
igitur erga te iidem erimus uita comite nec de te aliter ar-
bitramur. de domino preposito nepote tuo sumus memo-
res & quoniam breui Senas uenire non possumus cogita-
bim^{us} quomodo hic rem illam diffiniamus. erimusq; illi fa-
uentes quantum feret equitas que comes amicitie insepe-
rabilis est. vos viri senenses more uestro prouidi fueritis. si
bac in curia sedulo habebitis oratores qbus & nos mag-
na fide assistemus. Vale Laurentium fini nostrum iube
saluere & nos sibi offerro & dominū Galganum pari mo-
do quia scribere omnibus non possumus. ex Roma die.
xxix. decembris. Mccccliij.

Neas Cardinalis Senensis Petro Cardina-
li sancti Marci S. P. D. Refero gratias hu-
manitati tue que se raz benigne obtulit in ma-
teria camerariatus sacri collegii. voluntatem
pro facto suscipio. At cum intelligaz id alteri officium de-
beri. Supplico ne ulterius rem promoueas quia nulli reue-
rendissimorum dominorum meorum uel grauis uel iniuri-
us esse uolo. maloq; pauper amari q̄ diues odiri. spero ta-
men tuo auxilio & sanctissimi domini nostri clementia ita
mibi aliquando prouisuz iri ut honeste uitā traducere pos-
sim. Ex vrbe die. xxix. decembris. Mccccliij.

Neas Cardinalis Senensis comiti Iacobo
piccinino. S. P. D. Illustris & magnifice co
mes amice carissime. accepimus humanissi
mas litteras tuas quibus de promotione nos
stra ad cardinalatum congratularis. offers officia et ope
ras tuas ad beneplacita nostra & te ipsum nobis efficis
commendatum. rogans ut negocia tua si quando requira
mur gratioſo fauore prolequamur. respondebimus breui
ter homini arma tractanti. qui facta magis q̃ verba requi
rit. de congratulatione quam sincero ex animo prodire nō
ambigimus. gratias agimus idemq; pro tuis oblationi
bus dicimus. sentientes nos propterea tue magnificencie
plurimum obligatos honori tuo & commodo ubi per nos
aliquid agendum occurrat. bono animo fauebimus. velle
mus inter te & senenses eam vigere beniuolentiam que in
ter eos clareq; memorie genitorem tuum olim uiguit. sic
enim liberiori & promptiori animo & loqui & scribere
& subseruire alter alteri ualeremus. Datum Rome die.
xviij. Ianuarii. Mcccclvij.

Neas Cardinalis Senensis Iohāni mirabai
lo equiti Neapolitano. S. P. D. Non scripsi
mus tibi statim cum audiuimus dilectissimuz
filium tuum morrem obiisse. neq; enim conſo
lari magnificenciam tuam poteramus ipsi conſolationis
egentes. nihil enim minus nos afflixit prudentis & orna
tissimi viri raptus. q̃ te eius parentem. quippe tu filii mor
tem ut natura iubet grauiter & acerbè tulisti. nos & illius
obitus & tuus meror non mediocri dolore affecit. at nūc
paululum ad nos reuerſi & humanarū rerum condiciones

4
animo reuoluentes arbitramur te pro tua sapientia finem
lucui posuisse. neque uelle amplius angi super his que mu-
tari non possunt. omnibus una conditio posita est tandem
mori. Lex nature est immutabilis & inuitabilis que licet
vnum quam alterum serius apprehendat. bono tamen viro
nunquam tempestiuor pudenda est. qui ex tenebris transit
ad lucem. ex laboribus ad quietem. ex miseria ad felicitate-
tem. Cum ergo filius tuus uitam mundam atque optimam
duxerit. congaudere illi debemus qui terrena & transito-
ria pro celestibus atque eternis bonis permutauit. Cramus
igitur ut questibus ac lachrymis modum ponens et te et
reliquos filios tuos hilaritatem sumens consolers. Neque
enim nobis & ipsi proli tue quicquam gratius aut receptius
prestare potes quam tuam uitam cum iocunditate & leti-
cia traducere quod certe facies cum cogitabis diuinam pie-
tatem te donis innumerabilibus cumulasse. Nam & vitam
longam & opes amplissimas et regum gratiam & sebo-
lem electissimam et nomen bonum et inter omnes itales at-
que externos maximam reputationem. Deus ipse magnus
ac misericors cum sapientiam antea donasset. liberaliter
elargitus est. Datum Rome die. decima octaua Ianuarii
Milefimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis tituli sancte sabine Episco-
pus Senensis Magistratus Balie ciuitatis se-
nensis. S. P. D. Deceuerat per hos dies sanc-
tissimus dominus noster certum Oratorem
suum ad uos transmittere qui uobiscum ad ea intenderet.
per que pax uestre ciuitatis & securitas libertatis ac re-
giminis uestri soli dari posset. Et quantum eius mentem cape-

potuimus. sua sanctitas non aliena esset. ad certam uobis
cum intelligentiam habendam. per quam & uestra erga
eum deuotio & sua in uos protectio confirmaretur auge
returq;. Ad quam rem etiam nos suam pietatem hortari
sumus. Veretur tamen ipse Pontifex Maximus ne suus
orator frustra de his apud uos ageret. Que res non esset
apostolice sedi honorifica. atq; ideo suspendit eius missio
nem. Quod si uestre magnificencie ad hoc animate sint
cupiantq; veram & efficacem cum ipso summo pastore in
telligentiam habere. id quoq; nobis significauerint. Spe
ramus ita efficere quod Orator predictus ad uos trans
mittatur & ad effectus huiusmodi operas suas interpos
nat. Nos autem aduercentes animo quantas superiorib;
diebus uestra respublica passa est calamitates & ad ea se
dulo intendentes per que uestrum regimen patrie nostre
ut quidem putamus saluberrimum confouearur & stabili
atur. Nihil arbitramur utilius qm hoc tempore ciuitatem
uestram cum omnibus bonam amicitiam & vicinitatem
cum summo vero pontifice specialem habere intelligentiam
qua ille uos ut filios tuetur & uos eum ut patrem reuene
ramini. Super qua re uestrum responsum prestolamur.
Datum Rome die. xxij. Ianuarii. Mccccxviij.

Neas Cardinalis Senensis. Iohāni Bichio
Cui Senensi. S. P. D. Videbis que scribis
mus magistratui Balieo cognita super illis &
nobis rescribe. Nos salutem uestri regiminis
in eo consistere arbitramur ut & cum vicinis omnibus bo
nam amicitiam tenentes cum summo pontifice specialem
intelligentiam habeatis. Etenim uos cū Papa patre omniū

8
communi specialiter colligatos nemo infestabar. de alijs
autem uestrum sic cogitare. pretere a non habebant le cum
rebelles uestri. vnde quouis pacto uos ostendant in Pape
iunari eritis. verum hec agitari nullo pacto queunt nisi res
pecuniaria a vobis absoluat. suademulq; ne cu3 illo qui
vobis libertatem curatus est & in futurum tueri potest &
uult si uos uolueritis. de pecunia modica cōtenderis. nos
insuper scientes tibi commissam esse expeditionem crediti
nostri commendamus eam rem amico optimo & singula
ri quem scimus nobis non defuturum. Ex Roma die vice
simasecunda. Ianuarii. Millesimoquadringentesimoqui
quagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Christofero ga
brielis ciui Senensi. Salutem plurimam dicie
Scribimus magistratui Balie aliqua que cre
dimus ad utilitatem rei publice pertinere ea
uidebis & intelliges. scimus magistratus uestros omnia
melius per sese intelligere quam nos cogitare possimus.
tamen ut bi qui patrie nostre tenemur cogitamus que cre
dimus esse salubria eidem. Rogamus examines omnia &
que uobis melior videntur nobis significes. nos enim ubi
uiderimus patrie nostre & presenri eius regimini bene cō
sulere non deerimus. insuper quia tibi commissum est & ali
quibus alijs expeditio nostri crediti. perimus ut rarq; ami
cus noster de quo plurimum confidimus operas tuas im
partiaris cum effectu ut nobis fiat satis quia multis urge
mur oneribus. Daram Rome die vicesimasecunda Ianu
arii. Millesimoquadringentesimoquinquagesimo septi
mo.

Neas Cardinalis Senensis Leonardo de
Beneuolentibus ciui Senensi . Salutem plur
rimam dicit . Sepe loquuti simul sumus de re
publica Senensi fuitq; nostra si recte memini
mus sententia expedire ciuitati Senensi cum vicinis om
nibus pacem habere illisq; morem gerere ubi sine detrimē
to magno id fieri posset . cum papa vero omnium commu
ni patre amplius atq; amplius sese intelligere . Nam pape
colligato nullus Italie potentatus uexare audebit . secus
autem si alterius principis aut populi uestra res pub . fede
ribus implicetur . Perseueramus nos eo ipso in proposito
atq; ideo dominis de Balia super ea re scribimus fac ros
gamus ut responsum detur . Namq; si uestros animos ad
eam rem volentes inuenerimus arbitramur rem salubrem
procuratum iri ciuitati & patrie nostre & potissime regi
mini presenti . aufereturq; uestris hostibus nocendi facul
tas . verum de his difficile est aliquid tractare nisi res pec
uniaria componatur . & que pape & que piccinino debet
nec nobis aut honorificum aut utile videtur uestris magi
stratibus cum eo de pecunia contendere qui ciuitatem ips
am uestram de morte reuocauit ad uitam . de proposito
tuo curabimus ea fieri que digna sunt . Iamq; capitulo no
stro scripsimus responsumq; prestolamur . Datum Rome
die vicesima secunda Ianuarii . Millesimoquadringentes
simoquinquagesimo septimo .

Neas Cardinalis Senensis Scene' de curte
Salutem plurimam dicit . Expectauimus ins
ignis eques post nostram ad Cardinalatus
assumptionem duos menses si forte aliquid

nobis scriberes. videbatur enim nobis a te scribendi initium
 sumendum. ne gloriabundi nouam dignitatem nobis
 creditam tibi significare uideremur. nescimus quid factum
 sit. nulle ad nos tue littere allate sunt. nec de te quicquam
 audimus. fatemur nos uictos esse silencio tuo neque
 posse tam diu tacere quam diu ipse taces. foras tibi equius
 uidetur nos ante scribere debuisse. cedimus tibi & ab optimo
 singularissimoque amico non egre vincimur. Habeto
 igitur has litteras quibus non promotionem nostram quam
 multorum cognouisti litteris sed animus nostrum erga te
 illum esse scias qui semper fuit. amauimus te uice in episcopatu
 amamus & in cardinalatu non minus tu nostri naturam
 & morem nostros. non cumemus nouis honoribus
 quos nobis oneri esse cognoscimus. Horremus cum eo loco
 nos euectos cernimus quem uiris clarissimis debitorum
 intelligimus. veremurque ne gradus nostra uirtute altior
 ad ruinam nobis sit. atque ideo si unquam amicis eguimus nunc
 potissime illorum nobis copia necessaria est. & quoniam
 te ueracem & amantissimum experiri sumus non possumus
 te pro ueteri consuetudine non colere & obseruare. cupimus
 musque idem erga nos te agere & eundem esse modo qui
 fuisti hactenus. Expectamus litteras tuas quibus de tua
 fortuna & tui principis. id est domini ducis optima ueritate
 litudine atque felicitate certiores nos efficias. Gratum autem
 nobis fuerit si nos ipsi domino Duci commendaues
 ris. & quanta sit nostra in eum deuotio demonstraues.
 Et enim si quis principum est Italici nominis cuius prosperitati
 faueamus his unus est cuius ingenti uirtute &
 clarissimis rebus gestis nostrum saeculum illustratur.

*Solomon
 dignum*

Habet ille in hac curia plurimos seruitores nobis quidem
circumspectione doctrina auctoritate prestantiores. at si
de & affectu qui nos erga eum superet neminem atque hoc
re illi nostro nomine dicere & affirmare optamus. vale ex
urbe Roma die. iij. Februarii. Millesimoquadringentesi
moquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Frunt
Prothonorario Colonienfi. Salutem pluris
mam dicit. Accepimus litteras tuas quibus
rem tue Prepositure nobis efficis commens
datam amamus re & semper loco fratris amauimus nec
modo de nostra mente decidisti nec decidere potes dum
frui mur aura obuium procurator tuo nostras operas.
si quid erit quod ille ex nobis perierit haud quaquam fru
strabitur. si modo res erit que vires nostras non superet.
cupimus re videre atque amplecti aliquando si deus dede
rit antequam de hac luce migremur. ex veteribus enim ue
ris & solidis amicis quos Basilee dileximus paucis cum
super sunt. & uita nostra instar rapidi fluminis abire. non pos
sumus tenere lachrymas cum prisce beniuolentie nostre
menio incidit. Itaque iam Vale & Reuerendissimo do
mino Colonienfi commendatos nos effice nam sui sumus
Tilmanno Preposito sancti Florini & Iohanni Polare
nostro nomine salutes dicito. simulque Iohanni Vindens
rot. nosque illis ad quouis beneplacita offerro. Iterum Va
le Ex Roma die tredcima Februarii. Millesimoquadri
gentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Theodorico
 Archiepiscopo Colonienti. S. P. D. Scio
 semper me carum atq; acceptum fuisse dig-
 nationi tue postq; Germaniam incolui. ex quo
 tempot iam quatuor & viginti anni decurrerunt. plurima
 enim beneficia plurimosq; fauores impēdisti mihi. lea nō
 ualui rependere uicem. quid enim ego uermiculus erga tā
 rum principem prestare poteram. non fui tamen ingratus
 siquidem gratia solo etiam animo rependitur. colui ego
 dignationem tuam | amaui. obseruaui supra ceteros nostri
 seculi principes. & cum aliud nihil possem nomen tuū quo
 cunq; diuerterbam & si non paribus uirtuti tue at saltem
 quibus poteram laudibus extollebam. nihil est quod ultra
 tunc principi de me optime merito exhibere quirem. nunc
 forrasse & si minimuz est quod valeo | aliqd tamē plus dig-
 nationi tue conferre quam prius licebit. quando cardinala-
 tus honorem non meis ullis meritis sed diuina pietate &
 summi presulis beneficētia sum consequutus. atq; hoc est
 quod bis litteris tue dignationi notificare libuit. nam ego
 qui tuus clericus ⁊ presbiter & episcopus fui | tuus quoq;
 cardinalis esse non desinam. utatur me igitur dignatō tua
 neq; mihi ullo in tempore ullo in labore ignoscat. nam tūc
 me uiuere iuuabit cum pro re' tuis consanguineis & ami-
 cis exercebor. Datum Rome die tredecima. februarii.
 Millesimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Nicolao An-
 thonio petri collensi. S. P. D. Tam iocunde
 fuerunt nobis littere tue quibus de suscepto
 cardinalatus bonore congratularis quaz tibi

gmm
 no m

gratam responſionem noſtram eſſe cōfidimus. nihil nobis
dubii eſt & Anthonio & tibi noſtrum omne decus ſum-
mopere acceptum eſſe. ſed utinam dignitati ſatiſſacere poſ-
ſimus & ita nobis deus agere uitā tribuat. ne munus qđ
nobis ſplendori eſt. ex nobis polluat. quandoquidem im-
pares ſumus qui hoc gradu poſiri debeamus. ſperamus
ſi deus annuerit eſtate proxima patriam reuiſere. tumq̃
& Anthonium & te illic conuenire atq̃ amplecti quos a-
mamus & amabimus dum preſenti fruemur aura. Neq̃
enim vera beniuolentia ſuperuentu dignitatis aufertur. ro-
gaſti ut reſcriberemus fecimus nō inuiri. & manu propria
quod iam nobis perrarum eſt. breuem hanc epiſtolam ex-
arauimus. ſumus in ſcribendo breues. in loquendo longi-
ores erimus. Vale & nomine noſtro Anthonium valere
iubero. Ex vrbe die viceſima prima february. Milleſimo
quadringenteſimoquinquageſimoſeprimo.

Neas Cardinalis Senenſis Dorothee ſanc-
ti moniali ſorori ſue conſobrine. Salurem plu-
rimam dicit. Cariſſima ſoror & filia in chri-
ſto amantiſſima letari ſum⁹ tuiſ litteris quas
tua vice uidemus. conſolatur nos uita tua deo ut confidi-
mus accepta. perge & ſeruito deo qui ſeruos ſui regni cō-
ſortes facit congratularis nobis pro dignitate cardinala-
tus. nos graue pondus accepimus & maius q̃ noſtri que
ant humeri ferre. tu ancilla dei fac quod dicis. roga p no-
bis deus. idem quoq̃ ut relique ſorores tue faciant exhor-
tare. niſi enim nobis diuina opituletur gratia. non eſt q̃ rā-
tam ferre ſarcinam ualeamus. confidimus in orationibus
tuis & aliarum perſonarum deo dedicatarum prioriffam

11
tuam ut nostro nomine salutam reddas uolumus. quam
sanctam esse uirginem & matrem accepimus & optime fi-
lias suas in monasterio gubernare placet deo placet ciui-
tati & nobis perseverare omnes. brevis est uita & quam-
uis labor est inclusas esse non sunt tamen passionis huius
seculi que mō comparari possint ad futuram gloriam que
reuelabitur in nobis. Gregorius Lollius frater tuus & no-
ster nobiscum est & bene habet noli eius causa te ipsam af-
flictare. Bene vale. Ex Roma die vicesima prima. februa-
rii. Milleesimoquadringentesimoquinquagesimo septimo

Neas Cardinalis Senensis magistratui Ba-
lie Senensis. Salutem plurimam dicit. Re-
nuimus caballarium uestrum in hac usq; diez
ut si possemus rei nostre melius consuleremus

& circa negocia tritici & circa montem acutum. sed non
potuimus aliud obrinere quam pridez. immo nescimus vn-
de procedat. S. dominus noster qui prius ait uelle pecuni-
as ex pascuis provenientes conuertere in solutionem custod-
die castri nunc muratus est neq; audire uult uerbum itaq;
sicut in aliis litteris uobis scripsimus. utile nobis uiderur
mirri hic aliquē oratorem laicum qui audacter loqui pos-
sit. nam sua sanctitas statim nos tacere iubet cum de hac
re loquimur & dignum est nos obedire. oratori uestro ali-
ter eueniet cui & nos assistem? & pfecto quanto plus hec
materia mōtis acuti differet. cāto peius est. speramus si mi-
teris oratorem. fortasse dñs de Vrsinis contentabitur de
pascuis. si tñ preueniat solutio eoz alioquin & bursa pape
nihil extrahatur. in mora periculum est multis respectibus

Videbitis que scribit dominus noster in breui suo. & tamē de pascuis muratum est ut prefertur. de tritico non est mirum si haberi nequit. Nam nec perusini subditi ecclesie tractam ut perebant habere potuerunt. & Franciscus Venerio ob rem frumentariam male administratam in carcerem coniectus est. itaq; desperata est huiusmodi materia. scripsimus nuper de domino Gregorio facietis nobis rem gratissimam si eum aboluētis ab impositis sibi calumpniis. neq; enim dignum est ut ad relationem nefarii hominis & in tortura loquentis ac de audito asserentis non de visu vir bone fame doctor insignis & ciuis non ex ultimis debonestetur. cui si cetera deessent illud sibi suffragari deberet quod noster frater est & uiuit nobiscuz qui uestre rei publice non uulgariter seruiuimus & in futuruz si uita comes fuerit possumus aliquando prodesse. quod fecimus et faciemus omni tempore animo volenti. Mittimus uobis quintantiam pape per suum breue nobis directum. & comitis Iacobi per publicum instrumentuz. superest ut de futuris solutionibus in tempore prouideatis. Datuz Rome die vicefimaprima februarii. Millefimoquadringentesimoquinquagesimoseptimo.

Neas Cardinalis Senensis Roderico Cardinali sancti Nicolai. Salutem plurimam dicit. Terne iam mihi reddite sunt littere tue suo more suauissime & ab amantissimo pectore prodeuntes. Prioribus respondi nō ut debui sed ut potui. quis eniz tam euiscerare caritati satisfacere possit? scio quod debeo, facio quod valeo. ad ultima scripta propero non repeto que de beniuolentia ultro citroq; dici possent.

12
meus animus tuus est istabunt aliquando testimonia non
verba sed opera. summo presuli non de sino de carissimo si
bi nepote cum se offert occasio loqui nec pretereo in hac
cancellariam. nihil adhuc solidi est. manet ut arbitror alia
mente repostum consilium. non omnia prodir senex que fa
cturus est. cum negat tunc maxime cupit. non cessabo cum
licebit iterum atq; iterum perloqui. fama hic est uacasse
Episcopatum Tullensem. Episcopus eius loci monaste
rium commendatum habuit. cuius annuus ualor mille &
quingentorum aureorum esse fertur. sub dirione ducis Bor
gondie. dominus noster id tibi comendaturum se ait. Ro
thomagensis eius rei promotor fuit. Ex usu erit illi scribe
re & rogare cum tui rem peragar. quod si feceris noli me
quoquo modo nominare. atq; hec secreta sint. ita enim ex
pedir. intellexi que scribis de presidatu Fabriani rogo ut
uelis hortari ciues eius oppidi ut ex nunc eligant Bartho
lomeum massanuz legum doctorem & affinem meum nep
tis mee virum. pro sex mensibus sequentibus amicum ma
gistri Simonis. electio enim solet fieri post introitum pore
statis noui intra duos menses. itaq; utile fuerit preuenire.
scio illos complacituros esse dignationi tue. summus pon
tifex bene ualeat. datarius ut fama est thesaurarius creabi
tur. & Bartholomeus Regarius prothonorarius dignis
tatem assequetur. cardinalis Papiensis infra biduum ad
uenturus fertur. de Neapolitano nihil est certi. cum rex ille
non omnino cum pietate apostolica consonet. Florentini ar
bitrali domini nostri sententia in decem octo milibus aure
orum damnari sunt dominis de Gambacurtis ob certa que
illis oppida abstulerunt. nihil plus noui est. commendam
nos tibi cui seruire presto sum. Ex vrbe die. vicesima tercia

februarii. Mcccclvij.

Neas Cardinalis Senensis Francisco Pro
lomeo. S. P. Dicit. Accepimus tuas litteras
triplicatas ad priores respondimus quibus de
locatione episcopatus mirari videris nihil est
quod inde commouearis. nos clero nostro nunq̃ fuimus
onerosi. nec volumus esse quippe qui plebem non modo cle
rum affectu colimus singulari non disponemus ut puram
de illo regimine ante aduentum nostrum & tunc faciemus
ut bonum pastorem decet. qui oues non commendat lupis
placet quod fecisti cum clero sumusq̃ deducens ducaris
contentissimi. scientes inopiā in qua estis. placet quoq̃ dif
ferre ad tempus exactionem medie partis. volumus ut no
stro nomine ipsi clero gratias agas & dicas nos semper
futuros ad ea que illis conducant paratos. miramur capi
tulum in facto prepositi non aliter de nobis q̃ scribat fis
dem habuisse. nec scimus an uelim⁹ hoc onus iudiciale ac
cipere & strepitum illum audire cupimus leonardo bene
uolenti hec ipse referas in re Gregorii laudamus diligen
tiam tuam utq̃ continues hortamur donec bonus assit exi
tus. nam Gregorius ut vidimus ex copia citationis pror
sus est innocens. ait enim qui eum criminatur. Anno dñi
Mccccliiij. mense Aprili. locutum esse Gregorium cum a
liquis in sancto desiderio iterū eodez mense paulopost
fuisse in domo Gini de bellantibus. iterū eodez mense pau
lopost fuisse ut audiuit accusator ipsum Gregorium in do
mo oratoris veneri & ibi scripsisse cum aliis Iacobo pic
cinino. vides cum non ponatur dies mensis rem proren di
verisimiliter ad quindecimum uel vigesimum diem

Aprilis anteq̃ scriberetur piccinino. at Gregorius quarta mensis die ex Senis abiit ad Regem Aragonum. accusator insuper de audito loquitur. ista nō coherent. propterea velis hominem innocentem iuuare & potissime nostro intuitu immo iussu. tibi enī precipimus ut prelatus tuus ne quo pacto hanc defensioneꝝ pretereas. scimus viros magnificos Iohannem Guccij & Franciscum Lucium ⁊ Christoferum nannis amicos esse nostros nobisq; fauere hos atq; alios adito & cura hanc causam pro nostro desiderio terminari. quandoquidem nos semper ad ea tendimus que sunt illi regimini utilia & honorifica. Vale Ex Roma die vicesimatercia february. Millesimoquadringsentesimoquinquagesimo septimo. De nepte nostra dicitor cum parentibus nos manus lauimus.

Neas Cardinalis Senensis Bartholomeo mastano Salutem plurimam dicit. Intelligimus eximie doctor & fili noster amantissime que ad nos scribis de fratre nostro Gregorio non tuo ex iudicio prodisse sed alium quempiam ut ad nos ea scriberes suasisse. Respondebimus tamen tibi breuiter Gregorium nos iniuste damnatum non arbitramur modo sed scimus Si tamē pena ea esset que tollerari ab eo posset suaderemus collum submitteret & fortune nouercanti cederet. Sed quid tibi uiderur ducentos aureos soluere & in Viginti annos relegari quo argento Papiam Gregorius perat. uir omni ære uacuus & nihilominus auro multatus. faciet ille quod sibi libuerit. Nos impossibilia non suadebimus. Quod si patria nobis idcirco indignabitur | si populi senensis fauore priuabimur | si maledictis

& obprobriis subiciemur | non erit hoc primum. sufficit no
bis | conscientia nostra. scimus indigna nos esse passuros
& id quidem uerum est. omnes qui pie ac iuste uiuere uo
lunt | persecutionem patiuntur. seruiimus hactenus patrie
magnis in rebus & fideliter & utiliter | non meremur hec
 premia fratrem nostrum in domo nostra manentem uirum
 bonum atq; innocentissimum de re publica optime meritu
 ram atroci sententia opprimi. putabamus etiam si noxius
 idem fuisset | ob nostra tamen in patriam merita | eundem
 nobis condonari. & tu bone uir time sine popularem auram
 & plebis rumusculos amittamus? utentur arbitrio suo Se
 nenses nunquam in nobis causam inuenient cur nos odes
 rint. si Gregorius ius suum apud Romanum presulem p
 sequetur & auxilium petet oppressus | uir est etatem habet
 pro se respondebit. nos nihil mali eum agere arbitramur
 qui iudiciali uia suam innocentiam ostendere conatur. scrip
 simus Balie & ciuibus pluribus nihil ualere preces nos
 stre. patimur nec propterea populo indignamur. at si po
 pulus contra nos ipse mouetur. deus inter nos diiudica
 bit. tu ut uideris senis perseuerare uis procul a proposito
 de quo olim loquuti sumus ut ad Srefanum scribis. uin
 cat tuus sensus & tibi habe delicias Senenses. nos Rome
 etiam sine te tuisq; uiuimus. nunc proficiscitur ad uos epi
 scopus Reatinus Legatus pape. Iube eum in domo nos
 tra recipi. & sibi cuncta ministrari pro personis ac iumen
 tis dum ibi manserit. Vale Ex Roma die quarta marcij.
 Mccccliij.

14
Neas Cardinalia Senensis Lodrisio Criz
bello Mediolanensi. S. P. D. Accepim⁹ car
mentum Lodrisi nobis amantissime. non si
ne animi singulari uoluptate quibus nobis plu
ra tribuis quam debita sunt. scimus imperfectum nostrum
& quam procul ab eo simus homine quem describis non
ignoramus. at si peccare erga nos aliquem oportet. malis
mus laudando quam uiruperando meras ab illo transgre
di. fecisti quod amantes consuevere. dixisti de nobis non mo
do que sciebas. verum etiam que uoluisses esse vera. Per
mittimus omnia dilectioni tue. nesciebamus ante hos dis
es ubi locorum esses uel que te fortuna teneret. nunc certi
orati sumus & tuis scriptis & ducalis oratoris verbis esse
re optimo loco apud illustrissimum & magnanimum ducem
Mediolani ab eoque diligi. id est supra modum nobis
gratissimum. videmus enim tue virtuti quam semper mag
nificimus suum locum esse tributum. dignus est ille cui ser
uias. nam cui hoc tempore honestius famuleris quam ei
qui totius Italie splendor esse & singulare decus omnium
iudicio existimatur. Perge oramus & illi ut tua probitas
re horretur indefesse tuos prebe labores. neque enim sinet il
le tuam uirtutem iacere. cum autem facultas aderit nos
illius excellentie commendatos efficies qui pro singulari
munere feremus. si quando aliquid accidar in quo sibi ser
uire ac prodesse possumus. Vale Ex urbe Roma. die. xx
vi. februarii. Mcccclvij.

Neas Cardinalis Senensis Bartholomeo p
curatori suo. S. P. D. Venit in patriarum ad
ciuitatem Senensem reuerendus pater Dominus

Angelus Episcopus Reatinus sanctissimi domini nostri
Legatus pro nonnullis rebus arduis & inter cetera etiam
de Gregorio nostro verba faciet. Volumus igitur ut
eum in domo nostra recipias. sibiq; & familie sue iuven-
tisq; honestas ac decetis ministrare studeas expensas dū
ibi manserit & ita te secum habeas & cum suis ut in redi-
tu eius optimam de te relationem habeamus. tu quoq; &
vicarius noster sibi in agendis assisteris. ita tamen ut non
mericulose ut soletis. sed ardenti animo & audaci mente
causam que iustissima est gregorii tueamini. & ita nostro
nomine ipsi vicario dices. scripturas insup de quibus scrip-
fisti nostras per ipsum episcopum ad nos remittere poteris
cogitauimus de tritico fouicille. utile uidetur id adhuc nō
alienari nisi aliud scripserimus. & ita illi presbitero iube-
bis. Datum Rome die quarta Marcii. Millesimo quinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Lodouico Car-
dinali sanctorum quatuor Coronatorum Le-
gato Bononie. S. P. D. nihil scripsi. R. pater-
nitati tue ab ea die qua hinc recessisti usq; nūc
nihil enim erat scriptione dignum. fuit tamen animus me-
us erga dignationem tuā semper intentus memorq; suauis-
sime conuersationis nostre nec modo quicquam est quod
magno opere memorandum sit. sed vincendum fuit silentis-
um ne taciturnitas affectionem diminuat significaret. cu-
pio nosse que sint tue. R. D. successus. neq; ego quicquam
audiam libentius quam pro uoto cuncta tibi succedere.
hinc quod scribam nihil aliud est Sanctissimum dominum
Nostrum bene optimeq; ualere & rei publice pro sua

14
consuetudine utiliter preesse. si qua sunt in quibus dignatio
ni tue aut suis utilitate esse possem. cupio p Impio tuo me
utaris ad mandata paratissimo. amicum Ambrosii nostri
Spannochii digneris comendatum habere quia ambo tui
sunt nec plura. Commendo me iterum atq iterum tibi. Ex
Roma die. viij. marcii. Mccccvij.

Neas Cardinalis Senensis magistratui Ba
lie Senensis. S. P. D. Que de Iacobo pic
cinino scribitis|accepimus etiam aliunde| sed
absq fundamento| neq putauimus dignam
rem esse qua scriberemus. nunc quoq no arbitramur futu
rum hoc ipm. sed accepimus aliquos ex comitiua illius re
turos in auxilium comitis Auerfi contra Vrsinos quam
primu herba uireat. Pasalia & nescimus quis alius pedi
tu ductores. multi sunt dies. cassi sunt non a capitaneo. sed
ab ipso dno nostro cuz nimis multa pererent. an hi sint qui
cum luca Sclauo territorium vestrum inuadere conentur
ignoramus. vtile est oportune providere & rei publice be
ne consulere. nos papam alloquemur ut peritis & respon
sum significabimus. gaudemus de aduetu Leonardi ora
toris uestri quem uirum & solerem & circumspectu noui
mus. vtilis erit eius mora in hoc loco. d Gregorio nostro
longe aliter quam uos sentimus. non enim misericorditer
sed seuerē & dure secuz egistis nec satisfacit quod dicitis
mensē datum adpurgationem. si qui se uelint innocentes
ostendere nisi id fieret in loco tuto. videbimus tamen quo
modo respondebitis. oratori apostolico & si quid valent
dicta pape & preces nostre. Datum Rome. viij. Marcij.
Mccccvij.

Neas cardinalis Senensis sacre Impiali Maie
stati. S. P. D. Refertur ad maiestatem tuam vir
bonus & honore dignus Henricus Senfeleben
sublimitati tue & impio sacro dedicissim⁹. mihi aut^{em} singu
laris amicus & qui iussu tuo promorem meam magna fide
exacta diligentia singulari prudentia prolequutus est. non
est cur eum tuo culmini commendem quem scio acceptis
simus is referat que apud nos aguntur. omnia ex vero ha
ber in mandatis hortari serenitatem tuam in expeditiōem
contra Turcos. persuadeo mihi eam rem tue glorie per
suasam esse. nam profecto nihil est quod nomini tuo aucto
ritariq; augustali magis cōueniat q̄ pro defensione ca
tholice fidei & christiana salute arma & scutum sumere
cum omnes in tuam maiestatem oculos ita intentos habe
ant ut ea proficiente profecturi. ea quiescente quieturi vi
deantur scribo hoc pro fide qua tuo solio sum astrictus. ni
hil hesitans omnia in partem recipi meliorem verum sere
nissime Cesar cum ego tuo munere ad cardinalatus bono
rem assumptus sim nihilq; magis mihi in hoc officio incō
bat q̄ ea gerere que purem glorie tue conducere. reliquū
est ut de meo statu cogitare digneris ut habeam unde vi
uam. nam ego hactenus satis fui diues & quamq; pauca
possidebam. ramentamen illa dignitati mee sufficientia. nūc
vero pauperrimus sum & iam primum quid sit miseria ex
perior. tua sublimitas absq; damno suo inopie mee consus
lere potest. si pariet aliqua beneficia ex suis territoriis me
impetrare quemadmodum prefatus henricus latius men
suerudinem tuam alloquet. cui precor in his que meo no
mine dixerit plenaz digneris fidem & benignas aures ad
hibere. Ex Roma die. viij. marci. Mcccclij.

12
Neas Cardinalis Senensis Iohāni Cardis
nali sancti Angeli. S. P. D. Persuades & ut
optavi longas epistolas tuas accepi redditas
Bade duodecima ianuarii die cognoui que
scribis de conflictu turchorum illum scilicet non sine cura
& diligentia tua diuinitus datum. nec ego secus arbitras
bar quous scripserim dignationem tuam meam opinionem
egre ferre. quod ubi gesta res est non interfuisti. non est quod
ijs. addam aliquid. doleo obiisse christiani exercitus duces
Iohannem Vainodam. siue ut aiunt humatem nam mor
te illius spes quoque nostra interiisse uidetur. nil enim reliqu
christianorum principes cogitare uidentur. nemo apponit
pro salute nostra manu. Pontifex maximus clamat & non
auditur minatur & non timeat. & quod sua beatitudo potest non
sufficit ante bellorum molem. Rex Portugalie aduenturus
fertur. sed timeo ne aliorum desidia illius diligentiam im
pediat. quid enim solus agat ex ultimis terrarum & occi
dentis finibus in Greceam Aziamque profecturus nisi da
ris operam ut Theurones Bobemi Hungari communi
animo copias parent. non intelligo quid alii acturi sint. hoc
dixi patri optimo Papiensis Cardinalis ex Almania de
cretaque sibi prouincia reuersus. ait Theurones ad expe
ditionem inclinatos esse sua opera. sed modo conuentus a
gere permittantur sine conuentibus nihil putat eos actus
ros. Cardinalis Neapolitanus propediце ingressurus cre
ditur. cum Rege Aragonum non est ea sinceritas quam
nostra negocia requirerent. ex Francia multa referuntur
que mihi pro nugis sunt. Rex uester Castelle in Granate
ducturus copias dicitur. patitur & decimas & indulgen
cias in suis regnis predicari. medietatem pecuniarum inde

prouenientium sibi in id bellum recipit. alteram medietatē
contra turcos papē largitur. domino. S. Marci cardinali
commissum est ut de uacatione ecclesie Pragen. se infor-
met ut illi preficiatur in archiepiscopum Datarius Pape
hec habe ex nobis & dilige tuum Eneam ut soles. tuam
omnem familiam cum dignatione tua optime cupio vale-
re. Ex vrbe. viii. die Marcii. Mcccclii.

Neas Cardinalis Senen. Vlrico Epō Gur-
censi. S. P. Dicit. Reuertit ad te Henricus
Senfeleben utriusq; nostrum amicissimus. nō
est cur multa scribamus. ipse nostra erit epis-
tola qui nouit animi nostri secreta. qui fuimus olim erga
te illi iidem semper erimus nec obliuiscemur neq; suauissi-
me consuetudinis nostre nec immemores erimus tuorum
erga nos meritorum. cupimus si qua sunt que tibi grata
possimus facere. ne nobis ignoscas. Confide in hac curia
nullum habes qui maiori affectu tua negocia sit acturus
q̃ nos q̃uis plurimi sunt tui amantes qui plura q̃ nos pos-
sunt sed quid agimus? iniuriam Henrico facimus dūz cor-
scribimus. ipsi omnia committimus. illud tantum addim⁹
ut nos diuo Cesari & modo & semper commendare ue-
lis. cui omnia debemus cum ab eo omnia habeamus. Da-
rum Rome. die. x. marcii. Mcccclii.

Neas Senensis Diue Leonore Imperatri-
ci. S. P. D. Nihil est serenissima augusta q̃
nunc aliud velim nisi mansuetudinem tuaz be-
ne valere & pro suo desiderio felicitate por-
ri. ego qui consortis tui diui Cesaris rogatibus ad cardi-

14
natum nil meritis sum uocatus debeo tanti doni tantique
boni omni tempore memoriam tenere & ita facio quidez
atque idcirco & tibi & tibi sepius scripsi & nunc scribo scri
bamque frequenter ut opera mea tanquam fidelissimi mancipii
omnibus in rebus uramini. nam tunc me beatum existi
mabo cum uestris in negociis exercebor. nil aliud his litteris
volui. commendo me sublimitati tue quam diuina pietas
conseruet ad uota feliciter obsecro. Ex urbe Roma die .x.
Marcii. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senens. Iobani vngnado
Imperiali Camerario. S. P. D. Reuertitur
ad Cesarem venerabilis vir Henricus Senf
leben cui papa non nulla commisit cesareo cul
mini referenda super expeditione contra turcos ducenda
velis suadere cesari ut circa rem illam animum intender su
um quoniam ita glorie sue competit. omnes enim in suam
maiestatem oculos direrere & nisi sua maiestas aliquid
agar rimendum est ne xpiani plaga magna affligantur. in
super aliqua nostro nomine dicer tibi idem henricus uelis
ei benignas aures & fauores ut speramus gratos impar
tiri. Datum in Roma die .x. Marcii. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Iobanni Nibili
Astronimo Bobemo. S. P. D. Ex Henrico
Senfleben intelliges que apud nos aguntur
& quid rora somniet in ecclesia Pragen. &
que de tua dispensatione acta sunt nos tui commodi sem
per erimus a uidi eque ac tu ipse perge & nos ama ut so
les si quid Henricus nostro nomine ex te petierit assiste
tibi & facito pro nobis ut consueuisti. vale ex roma die. mar
cii. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Dionisio Cardi
nali Strigoniensi. S. P. D. Que fuerit mēs
mea quis ante hac animus erga re non igno
ras nam semper dignationem tuam optimi
parris & benignissimi domini loco veneratus sum. ita enī
tua bonitas merebarur. veruz si unq̃ tuus fui uel filius uel
seruus nunc potissimum id me prestare oportet quando ad
eum ordinem sine meritis sum vocatus. in quo tu iure op
timo iam dudum sedes. placuit apostolice pietati me car
dinalium collegio nil merentem aggregare. sentio quantū
& tue dignationi & ceteris reuerendissimis patribus des
beo. precor igitur meam voluntatez amplectaris & me ue
terem seruitorem iam factum nouum mancipium tuum in
telligas imperes mihi omni tempore si quid est in quo ibi
obsequi possim. nam mihi voluptas erit quoriens videro in
tuis aut amicorum tuorum negociis me posse exercere. cu
pio insuper serenissimo regi & domino communi aliquan
do me commendes ut sit memor sua maiestas anrique de
uotionis & fidei erga se mee. quia omnibus meis scriptis
& verbis ubicunq; fui ius suum in regno Hungarie con
tra Polonos tueri sum conatus. Valeat optime dignatio
tua cui me humillime commendo. Ex Roma die. x. mar
cii. Mcccclvij.

Neas Cardinalis Senensis. Nicolao Iiscio
S. P. D. Gratissime fuerunt nobis littere tue
quas de nece Comitis Cilie ad nos scripisti.
non q̃ mors illius nos letificaret. neq; enim a
licuius malo gaudemus. sed q̃ rem gestam ex ordine nar
rasti. quam prius confusam acceperamus. ecce q̃ uana est
huius seculi pompa. q̃ caduca gloria. q̃ brevis potentia.

Cecidit qui suo nutu maxima regna rexit at qui sanguinē
 sicut in sanguine periit. percussit gladio alios & ipse gla-
 dio percussus interiit nō potest ueritas nostra mentiri que
 ait gladio ferientes gladio perituros. sed ignoscat illius
 anime deus & regno Hungarie consulat ne discidiis agi-
 tur. scribimus pro copio aliqua de archiepiscopatu Pra-
 gen. fac ut ipse ad nos rescribat. res enim in periculo est.
 insuper cupimus des operam ut regia maiestas. S. domi-
 no nostro & sacro collegio de nostra promotione gratias
 agat q̄ ad suas preces nos exulerint. cupimus etiam ad-
 uertas ut quando scribitur de negociis hungaricis domi-
 no nostro & cardinalibus ita efficias ut videamur q̄ su-
 mus ipsi scilicet regi esse affectissimi. nam sunt quidam q̄ i-
 nos superare uelle nituntur tanq̄ magis regii sint q̄ nos.
 putamus tamen suam maiestatem non esse oblitam nostre
 erga se deuotionis ac fidelitatis & eorum que sibi puero
 scripsimus & quomodo contra Polonos omni tempore ius
 suum defendimus. impar fuerit si noui recenteq̄ locus no-
 strum inuaserint. hec rogamus agites cuz reuerendissimis
 dominis nostris strigoniensi cardinali & episcopo Vara-
 diensi. quibus nos commendatos reddas. Vale in eccle-
 sia Colocensi fecimus quecunq̄ potuimus ut plane refer-
 re poterit nuncius ad causam missus. iterum vale ex Ro-
 ma die. decima Marcii. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Procopio can-
 cellario Bohemie. S. P. D. Perrare sunt litte-
 re ad nos tue. uellemus frequentius scriberes
 qui te vnice amamus & tuas epistolas ueluti
 apollinis oracula ducimus. scripsimus tibi quide gerimus
 in re Bohemica neq̄ abs te responsum habemus. Interea

tuus roratus homo multiuolus & magniuolus | ex Bohe
mia procurauit afferri postulationem ad Pragensem ec
clesiam cuiusdam datarii apostolici boni quidem viri Sed
carbelani & sermonis Bobemici prorsus ignari | postu
lationem attulit Lucas tibi notus monachus. quem Luter
safum appellare soles. impediuimus hucusq; promotionē
huius rei ne rei nostre nocumentum inferret. timeamus ne
diutius impedire possimus. nam datarius plurimos fauen
tes habet & roratus die noctuq; hos atq; illos adit. Sua
dens nihil regno esse utilius quam promotionem hanc fie
ri velis de his & regem & gubernatorem commoneface
re ut sciant quibus in terminis res sunt & an ista placeant
eis. nos cerciores facito. nam regi & regno uestro seruire
presto sumus. cupimus des operam ut rex de nostra pro
motione summo pontifici & sacro collegio gratias agat.
idq; quamprimum | & quotiens aliquid emergit | ut nobis
scribari | quia maiestati sue semper erimus ad seruiendū
proni & voluntarii. Ex Roma die decima Marcii. Mil
lesimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Vara
diensi Episcopo. S. P. D. Scripsimus nuper
de nostra ad cardinalatum assumptione quam
tua promotione factam non ambigimus. quā
tum tibi teneamur id etiam tum diximus. non est cur mo
do dicta reperamus. nos in hac dignitate constitui. quan
tum Hungarie regno quantum regie persone quantum dig
nacioni tue debeamus ante oculos semper habebimus. tu
um erit opera uoluntarii hominis uti. nobis in tuis negoti
is exerceri uoluptas est. interea rogamus regie sublimi

19
ti nos commendes. suadeasq; ut de nostra promoriōe sum-
mo pōrifici & sacro collegio gratias agat. cum pro nobis
sepius scripserit. Vale optime & nos ut soles ama. nam
nos dignationem tuam uti parrem colimus & observam.
Ex vrbe Roma die. xi. Marcii. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis. Ladislao Hū-
garie. atq; Bohemie regi serenissimo. S. P.
D. Nonnulla meo nomine referet Maiestari
tue Henricus Senfleben decanus Vratista-
uiensis que concernunt partim regnum tuuz Bohemie par-
tim me ipsum. Rogo ut illi plenam credentie fidē prestare
digneris & in agendis eum fauorem quem de tua sublimi-
tate mihi persuadeo. postremo me ipsi regie mansuetudis
ni & dedo & comēdo. Ex Roma die. x. marcii. Mcccclviij

Neas Cardinalis Seneñ Io. Troster rheu-
tonico. S. D. P. Ingrata est nobis eque ac ti-
bi que te fortuna exagitat. vellemus tibi quie-
tum esse locum in quo tibi & musis viuere pos-
ses & aliquando nobis. nunc tamen q; apud archiepisco-
pum Salzburgensem diuerristi. speramus rem tuam meli-
orem futuram. neq; enim ille est qui suos amicos iacere si-
nat. dabitur tue uirtuti premium. & tenebras sequetur ali-
quando lux. cupimus ipsi Archiepō commēdatos nos ef-
ficias & offeras. quecunq; possumus ad eius nutuz esse pa-
rata. tu vero quid vides posse nos tibi prestare | sciro id fas-
cile obtentu esse | & persuade tibi te nobis esse carissimum.
Iohannem auoq; Lanterbacensem nostro nomine saluuz
esse iubero. Ex Roma die. xi. Marcii. Mcccclviij.

Neas Cardinalis Senēsis Bartholomeo fa-
ctio Genuensi. S. PD. Iocundissime fuerunt
nobis littere tue quibus amicitia inter nos ne-
apoli contractam ex tuo latere affirmas incō-
cussam solidamq; permanere. idem tibi persuadeas uolu-
mus ex nostra parte fieri. neq; enim nos sumus qui more
adolescentulorum nunc amemus nunc odio habeamus nō
sumus in contrabenda beniuolentia faciles. at neq; postq;
contracta est illa; leuiter dissoluimus. dileximus te postq;
nouimus quanti esses. neq; decepti sumus in eo quod de te
iudicium fecimus. itaq; par est amorem erga te nostrum
dum uixerimus duraturum. quando & tua uirtus te minis-
me relictura est. quod scribis in eo quem de uiris illustrib;
eui nostri composuisti libro. datum nobis esse locum | non
meritis nostris sed tue caritati ascribimus. & in hoc quid-
dem fatemur imbecillitatem nostram | non tam inuiti supra
meritum laudamur quam uicuperamur. ita enim natura cō-
paratum est ut nulli laus onerosa uideatur. nos eum libru;
cum uolueris cupide uidebimus legemusq;. nunc quod tibi
aliud scribamus nihil se offert. cupimus Anthoniū Pa-
normitam illustrem Poetam & Matheum Malferituz
iurisconsultum egregium & si quando candidum | Orato-
rem prestabilem offenderis nostro nomine saluos dicas.
carissimum quoq; fuerit si quando maiestati regie nos cō-
mendaueris quam pre ceteris nostri seculi potestatibus ei
ueneramur & colimus. Ex Vrbe Roma die Vigesima
quinta Marcii. Millesimoquadringentesimoquinquage-
simoseptimo.

20
Neas Cardinalis Senensis Ludouico Pu
tio magistro de Montefio. S. P. D. Quan
uis & Vulgato sermone & litteris hispanis
cis ad nos scribis plurimum ramen oblectant
nos littere tue. multum enim salis in illis multum beniuos
lentie ad nos ostenditur. scimus nos amari a te & id qui
dem nobis est iocundissimum. diligimur enim a magno et
probato viro & ab eo ipso quem nos pro sua ingenti uirtu
te proq; suis in nos meritis & amamus & obseruam? uni
ce quod refers de caritate erga nos regia quamuis respō
so egeat responsum tamen non inuenit. nam quid nos uers
miculi dicamus cur tanti regis gratiam adepti sumus. sus
perat hec non verba solum verum etiam cogitationes. uti
nam possimus aliquando vna saltem in re monstrare quan
tum nos illi excellentissimo regi debere fatemur. verum cū
sciam? nihil esse in nobis cur ab eo culmine diligamur. pe
timus rogamusq; ut tu hanc nobis gratiam conseruare stu
deas. etsi enim indigni sumus|quos prim? nostri seculi rex
amet| nollemus tamen non amari & tantum bonum perde
re. quod suades eius maiestati sepius scribam?|parebim?
consilio tuo & nunc quidem cum his litteras nostras has
bebis quas regie mansuetudini nostro nomine restituas.
eiq; nos & commendes simul & des. nam mancipii loco
nos semper habebit. nepoti tuo nobili & modestissimo vi
ro quoriens ab eo requisiri fuerimus| nunquam deerimus
nec minus eius curiosi erimus quam tu ipse Vale optime
Ex Vrbe Roma die vigesima quinta. Marcii. Millefi
mo quadringentesimo quinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Alfonso Aras
gonum regi. S. P. D. Si maiestati tue rarius
scribo nihil obsecro uel negligentie uel aduer
se uoluntati ascribatur. cupio siquidem fre
quentes litteras meas in manus tuas dari. nam sic potissi
me memoriam mei tua mansuetudo tenacius apud se ha
beret. verum materia quam scribere vellem non occurrit.
que occurrit hanc scribere nolo. neque enim tutum est om
nia mandare litteris & hoc presertim tempore quando nec
qui recte incedunt suspicionem carent. ceterum que hac in cu
ria geruntur sunt complures qui tue sublimitati ea conscri
bunt & illi quidem multo plura & secretiora quaz ego no
uerunt de Germania tantum est sicut arbitror quod e mu
lante nullo significare possim. curabo igitur quotiens illis
ex regionibus ad me aliqua referantur notu digna ne p
me tuam maiestatem lateant. nunc vero que habeam pau
cis explicabo. Vtricum Cilie comitem apud albam gres
cam quam vocant aliam albam occisum iam pridem acce
pisti. hoc oppidum nostri belgradum uocitant apud veteres
Taurinum dictum inuenio qui sanum fluvium misce
ri Danubio apud Taurinum tradunt. in quo loco nunc Bel
gradum iacere constat. occisorem comitis. non est ambis
guum Ledissem fuisse filium Iohannis humaris eius q
sepe Turcos debellauit & hoc anno superbiam Mahu
metis apud eundem locum confregit. creditum est non mi
nus filium profuisse rei publice Christiane in occisione co
mitis quam patrem in profligatione Mahumeris. Cum
Mahumeres & comes hostes religionis essent. ille exter
nus iste domesticus. memorabilis hic annus est quo Tur
ci debellati sunt. & magnus Comes magni regis guberna

nator obtruncatus. Comes qui uisus hoc anno est opinio
 ni que de se fuit abunde satisfecit. apud Taurinum nanq[ue]
 que dicta sunt patrauit. terram in regno tuo supra quam
 auditum anrea sit horribiliter mouit. in plerisq[ue] ciuitatibus
 seditiones excitauit. maxime apud Senam urbem unde nō
 parua ciuium pars exclusa est. pestis multis in locis debas
 chata magnam populi partem & presertim in Hungaria
 deleuit. Caritas annonæ non Italiam modo sed Germani
 am Greciam & orientis plurimas regiones afflixit. Sed
 maiora sunt que uel astrorum periti uel uires timenda pre
 dicant. quos ut deus ipse mendaces arguat oprandum est.
 sed ut ad Germaniam redeam morte comitis apud Aus
 triam cognita non parua de hereditate eius controuersia
 suborta est. que fuerunt illi bona sub corona Hungarie ad
 Regem Ladislaui sine contentione pertinent. Que sub
 imperio iacent multi periuere. alii ab intestato alii ex testa
 mento heredes se dicunt ut Albertus & Sigismun
 dus austrie duces tum Michael Comes Madeburgens
 sis & Virici comitis Garicie filii sed potissimum ius ad
 Imperatorem spectare visum est. concilium prelatorum ba
 ronumq[ue] & ciuitatum Stryie Carinthie Carnioleq[ue] &
 Marchie Sclauonice haberi placuit apud Grezium Bas
 ioaricum In eo audiri omnes sunt qui Comitis Cilienfis
 hereditatem periuere. deniq[ue] diffinitum est. Oppida cas
 tella arcesque que Comitis Cilie sub Imperio fuissent in
 manu Imperatoris tradi. Tum si quis ius in illis sibi
 comperere dixerit ab eo petendum esse. Atq[ue] hoc pacto
 prefecti Urbium locorumque quorumcunque possessio
 nem Imperatori tradidere. Itaque multo melior bodie

Cesaris cōditio est q̄ pridem fuit quando non ab hoste so-
lum liberatus est pessimo sed que fuerunt illi vires ibi acces-
serunt. hec volui scribere serenitati tue haud ignarus cun-
ta ei esse gratissima que ad gloriam cesaree maiestatis ce-
dunt. Imperatrix ipsa augusta optime ualeat de apparatu
contra turcos in hungaria cum nihil certi habeā|nihil scri-
bo. sanctissimus tamen dominus noster & Germanos &
hungaros nunc litteris nūc nuntiis excitare atq; urgere co-
natur. mihi non magna spes fuerit nisi viderim celeritudinē
tuam classe instructa in magne illius memorandeq; nautis
puppe armatam signum profectionis contra turcos dare.
nam reliquis orbis principibus & si voluntas est|non adē
facultas qua Græciam inuadere possint. tue sublimitati si
voluntas affuerit nihil deerit. neq; plura modo. commen-
do me tuæ mansuetudini a cuius mandatis nunquam disce-
dam. Ex Roma Sexto kalen. Aprilis. Mccccvii.

Neas Cardinalis Senensis Iobāni Solerio
electo Barchinonensi. S. P. D. Quauis ra-
ro presentia tua fruimur|eius tamen memoria
apud nos dulcissima est. quotiens eius consue-
tudinis que inter nos Neapoli fuit recordamur quod qui-
dem sepe contingit. neq; enim obliuisci possumus amicitie
suauissime & hoc quidem lucrum est quod ex Neapoli re-
porrauimus. existimamus enim magni tui beniuolentiam
nos esse consecuros. cupimusq; ea ut perpetua sit q̄uis nō
aliē credere debeamus. cum vera sit amicitia nostra ex bo-
nesta conuersatione nata. amicitia uero que definire pos-
test ut Hieronimo placet uera nunq̄ fuit. sed de hac satis
cupim⁹ nos aliquā regie mansuetudini commendatos efficias

Sumus enim nō minus sui q̄ illi qui ex Aragonia uel Cathelania nati sunt; q̄uis illos naturale quoddam ius regi obnoxios teneat. nos beneficia que ab eo recepimus obligauerunt. verum illorum aliqui fortasse absq̄ scelere se nihil regi debere dixerint. nos absq̄ ingratitude quod est uiciorum pessimum id dicere non ualemus. sciat igitur per te clementia regia nos fateri debitum & cupidos esse id persolvere. etsi obligatio maior est q̄ per nos dilui possit. insuper dominum de montesio amamus ardentius qui nobis amicissimus fuit. rogamus & illi nostram operam ad queuis ei beneplacita offeras. postremo si quid est quod tui causa efficere ualeamus scis nos esse quibus uri pro voluntate possis. ecclesiam Barchinonensem confidimus tandem tuam esse futuram etsi modo aliquid sub est impedimenti. tempus omnia domat. Vale Ex Roma die. vicesi masepta. Marcii. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Io. Miraballo equiri Neapolitan. S. P. D. Releunt qui ex Neapoli ad nos ueniunt magnificenciam tuam adhuc mestam esse & cōsolationem nullam accipere de morte filii | id nobis molestum est rogamusq̄ ne temet affligas | non est super ea re dolendus que amissa nequit recuperari. sunt tibi alii filii uirtute fama honore prestātes. isti tibi in terra seruiūt ille locum in celo parat. age cogita quid est huius mundi gloria caduca sunt omnia que in terris acquirimus. nihil stabile certum nemo sibi horam uire promittere potest. nemo de crastino habet noriciaz fugit eras | fugit omnis terrena voluptas. nihil habemus nisi presens & id momentaneum est. Quid igitur

tristamur si priuamur momentaneo bono. dicimus hec sa-
pienti viro & qui oprime ista nouit. libet tamen dicere bo-
mini amico & bene de nobis merenti. precamur ne deinceps
in hac re scribere cogamur. quid tunc fiet cum tuam
magnificentiam hylarem atq; iocundam esse audiuerim?
alioquin non possumus tacere cuz tua mesticia nostra sic
molestia. cupimus te indulgere bone ualitudini & uiuere
animo leuiter sic enim & nos & reliquos amicos tuos cons-
olaberis. Alberitum filium tuum optamus bene ualere.
Alexander florentie bene valet ut audim⁹. vir magni pre-
cii. & verus tuus filius in quo tui mores expressi sunt. vale
ex Roma die. xxv. marcii. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Urbano Epō
Sibenicensi. S. P. D. Ex laetra tue ad nos li-
tere deuenerunt quibus de nostra ad cardina-
latum vocatione congratularis. non est noua
tua erga nos caritas. scimus te nos amasse ab eo tempore
quo piene simul uersati sumus usq; hodie absq; simulatio-
ne. nec nos minus te dileximus & diligimus. itaq; si quid
honoris nobis accessit & tibi aucta dignitas est quando in-
ter amicos veros omnia esse communia decet. tu itaq; de-
inceps cardinalatum nobis creditum & tibi communicatū
pro nostra inuicem caritate iudicabis. quod speras ampli-
us de nobis rogamus ex cerebro tuo procul amoueas. nā
q; hac euecti sumus plus est quaz meruimus & utinam ita
nos geramus auxiliante deo ne dedecori dignitati simus
liberationem tuam audisse priusq; captura voluptati fuit
nam si prius te captum accepissemus non caruissemus grā
di molestia. nunc enaasse te periculum dulce est & tibi ali

23
quando suaue fuerit meminisse laborum. vale & nos ama
ut soles. Ex Roma kalen. Aprilis. Mcccclxi.

Neas Cardinalis Senensis Roderico car
dinali sancti Nicolai Salutem plurimam dis
cit quod nihil tuarum litterarum iam pridem
acceperim causaz esse arbitror ingētes ac gra
uissimas occupationes tuas & illarum terrarum pericula
ego tamen gaudeo q̄ in aduersis & arduis rebus tua uir
tus elucet. nam qui ex agro piceno ueniunt tua cura dili
gentia studio & singularissimo ingenio ex grauissimo dis
crimine seruata[m] prouintiam aiunt. In senatu apostolico
magnificis summi sacerdotis uerbis tua dignatio commē
data est. senatus ipse omnis se obnoxium probitati tue fa
retur cum tua opera ciuitas esculana saluata sit. qua per
dita non marchia solum sed omne patrimonium beati Pe
tri ibat pessum. perge igitur incumbe communire intus
de neruos pro conseruatione rerum ecclesiasticarum ut fa
cis. hinc enim gloria | hinc sempiternum decus | non tue so
lum dignationi sed uniuerse Borgiorum familie redunda
bit. pro bonorarius tuus alloquutus me est tuamq̄ illam
erga me caritatem mihi quidem notissimā conatus est am
plius atq̄ amplius inculcare. sz ita mihi psuasus est amor
tuus ut psuaderi magis non possit. ait ille cupere dignatio
nem tuā huc reuerri. utinam id detur & quā celerius. eteni
mitissimus esset reditus tuus. cōsolareris grande uuz illum
summū pontificem patrem tuū | qui assiduus curis intentus
nullum habet leuamen. Prensencia autem tua in primis le
tificaret eū. neq̄ enim sine dulcedine quadā mentis & aīe
suo sanguini sanguis beret exinde partem curaz suscipies

Nec oporteret illū omnia soluz subire onera. curia quoq;
vniuersa tuo aduentu exultaret. habens hominem ad quez
posset urgente necessitate recurrere. nam modo multi tru-
strantur non valentes aditum habere pontificis quous
dientie die noctuq; sua sanctitas sine intermissione intēta ē
nescio quid deliberabitur de reditu. ego quidem si quid in
eam rem potero non ero desēs scripsēraz usq; buc cum rue
mibi littere reddite sunt eloquio plene suauissimo. mirabar
prius non te scribere nunc vero demiror in tanta reruz mo-
le qua premeris id ocii fuisse ut ad me dare litteras porue-
ris. sed nihil est amanti difficile omnia vincit amor. nullus
gravis labor est qui non leuissimus ei videatur qui ex amo-
re operatur. Intelligo igitur non esse vanaz opinionem me-
am qui me amari a te arbitror & mibi ipsi prorsus suadeo
sed de hoc fortasse nimis inter ueros amantes. queris que
sint apud nos nouitates eas rescribam. dicam breuiter qd
audio. Iacobus Piccininus ad pontificez misit qui se pur-
garent. in esculanis insidiis nihil a se prodisse. Pontifex re-
spondit id magno regi Aragonum suadendum esse qui ei
us expromissor fuit. sunt qui purant comitem Iacobum ue-
lut indignabundum. nam ei stipendia denegata sunt. aliqd
noui patraturum incendii. alii referunt eum ad maiestarez
regiam profecturum. siue ut se expurger. siue ut alia exqui-
rat in rem suam. vtrumq; sit vigilandum est ne quid derri-
menti ager ecclesie pariat. inter Comitem Euersum &
Vrsinorum domum feruet discordia. concordia sepius a-
gitata in lacem non prodiit. nocte ante hāc diem tertia trā-
siuerunt copie comitis euerfi per hanc vrbez | deceptis por-
tarum custodibus. premiserunt enim quatuor viros qui se
Germani tui illustres capitanei famulos dicerent sumptis

24 -
uestibus que fidem facerent. ad morem eorum qui capita
neo seruiunt & hi intromissi captis custodibus ianuas ape
ruere uenienti exercitui comitis euerfi. hec autem copie p
fecte ad opidum cui Monticello nomen est. illud cum arce
feruntur occupauisse non habemus rem comperiam. sepe
enim plura in hac urbe dicunt que ab ipso vero procul sunt
& id quidem uerum est late patens apud omnes gentes.
de Turcis hec feruntur Despotus Rascie senior merrem
obiit. filii eius ad turcos defecere. turci magnas parat co
pias rursus Hungariam inuasuri. in hungaria non est pa
ratus exercitus nec auxilia expectantur ex Alamania que
cito illuc pergere possint. in Gallia & super Rhodanus tri
remes fiunt. breuique armade credunt ut in turcos eant.
Rex portugalie in proposito perseverat. nescio tamen quid
facturus sit. ubi uiderit paucos secum principes ituros. do
minus noster pro suo more feruet desiderio exterminandi
Mahumeticam superstitionem & que ab ea pendent sum
ma cura prosequitur. de beneficiis sum curiosus ut tibi &
mibi consulam. sed decipimur fallimur falsis rumoribus.
is qui apud Norimbergam obiisse ferebatur proximis die
bus hic fuit & mecum pransus est. similiter & Tullensis
episcopus. qui apud nouam ciuitatem austrie defunctus vi
ta affirmabatur | ad ducem Borgundie incolumis rediit.
ero tamen attentus si quid vacet. sed tua dignatio habet op
timum procuratorem dominum nostrum sanctissimum &
puto iam tibi aliqua monasteria commendanda esse per p
motionem cuiusdam prothonotarii de monteferrato ad qua
dam abbaciam ditissimam. spero etiam cum rege Arago
num si vera sunt que feruntur concordia fieri dignationi tue
ad modum utilis. nec plura modo. comendo me dignationi

ue cui cupio cōplacere omni tempore. Ex Roma die pri-
ma Aprilis. Mcccclii.

Neas Cardinalis Senensis. Iohanni cardis-
nali sancti angeli. S. P. D. Quamuis nihil
modo scriptione dignum se offert. ne tamen si-
ne meis litteris ad renunciū ex hoc loco pertin-
gant scribam pauca ex his que apud nos aguntur. summus
sacerdos corpore & mente ita valet ut ante complures an-
nos. animus illi ad exterminationem Mabumerice secrete
magnus est & ardens. nihil ab eo pretermittitur ex his que
suo ex arbitrio pendent. utinam principes eius desiderio
satisfacerent. sed quid Germani Galli Hispani Hungari
Poloni faciant. tu melius quam ego nouisti Italia ipsa pa-
ce fruitur duobus tantum in locis bella fremunt apud Ge-
nuam ligurum caput. & circa nos inter comitem Euerluz
& familiam Vrsinorum. quesita concordia nondum in-
uenta est. summa tamen pontificis sapientia hanc rem op-
rimo sedabit termino. comes Iacobus Piccininus bis die-
bus delatus est ad pontificem tanquam esculum furro uo-
luerit occupare. is sese multis argumentis purgat. nondum
tamen pontifici fidez fecit. timor est ne quies italica turbe-
tur. nimis enim diu quieuius & a nostro more procul fu-
imus. hec ex Italia. Cupio dignationi tue ita bene esse ut
cupis. scio duram esse prouinciam tuam neq; aliud ab initio
putauī. nunq; meo iudicio res hungarica bene a turcis de-
fenderetur. nisi Rex & Imperator unum sapiant. pereant q
discidii sunt auctores. hec uolui scripsisse Vale optime ex
vrbe Roma kalendas Aprilis. Millesimoquadringente-
simoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Nicolao Iiscio
 Volaterrano. S. P. D. Scripsimus ad te iaz
 pridem iridemq; procopio Cancellario de re
 Bohemica. exinsperauimus non nihil in eo ne
 gorio fieri posse. nihil audimus miramur & ferimus mo-
 lesto animo tot nos incassum subiisse labores. perisseq; sa-
 lutiferum & necessarium opus. fortasse ita deo placitum
 est. de Pragenſi ecclesia multi sermones habiti sunt. amic-
 tenteq; roatu nostro causa commissa fuit cardinali sancti
 Marci ut plebi Bohemice datarius pape preficeretur epi-
 scopus. est ille quidem uir bonus & doctus & quem dig-
 num hoc honore putamus. nobis tamen non est uisum ad
 talem ecclesiam quemquam promoueri nisi consulto rege
 ideoq; quoad ualuim? differri promotiōem conati sumus
 tu hec procopio dicito & curato ut responsum habeamus
 vellemus regia sublimitas pro ipso cancellario instaret. ar-
 bitramur enim non frustra conareretur. que nobis de comite
 Cilie scripsisti cognouimus & cōmunicamus non sine tua
 laude plurimis. optamus sepe ad nos scribas & nihil sub-
 ticeas. de turcis & de rebus aliis cognitione dignis. apud
 nos timor belli futuri est. credimus tamen summi presulis
 sapientia obuiam ibit. rogamus procopium regie maiesta-
 ti nos efficiat commendatos tu uero reuerendissimis do-
 minis Strigoniensi Cardinali & Varadiensi Episcopo
 commendabis. ex Vrbe kalendas Aprilis. Milleſimos
 quadringentesimoquinquagesimoſeprimo.

Neas Cardinalis Senensis Henrico senſfr-
 leben. S. P. D. Credimus te ad Curiam Ce-
 sariſ inſolumem perueniſſe. idq; cupimus

Rogamus igitur imperatorie maiestati nos commendas
ros efficias. cesar enim est quem in terris vnice colimus ⁊
illi pre ceteris qui uiuant obligari sumus. loquere secuz de
rebus commissis diligentie tue maxime autem horteris su
am excellentiam ad bellum contra turcos gerendum. exci
tandosq; Germanie populos quando ipse primus est quez
christiani respiciant. hic enim rumor est non sine auctore
certo magnas apparere copias Turchorum dominum ut
rursus hungariam inuadat. quod nisi Teutones presidio
fuerint actum de regno illo non dubitatur. hec agito cum
reuerendo patre nostro episcopo Gurcensi ⁊ singulari a
mico preposito frisingensi quos nostro nomine iube bene
valere. rem Varmiensis curabis pro tua prudentia expe
dire. nescimus quomodo ad aures procuratoris delata est
prutenorum. ille tamen non ostendit se credere. mora peri
culosa est. nos si difficultas esset in reseruatiōe propterea
quia in cardinalatu sumus offerimus apostolicas litteras
obtinere. quibus reseruatio auferatur quemadmodum ⁊
plures alie fecere cardinales in Almania ⁊ Gallia reli
qua committimus prudentie ⁊ amicitie tue. vale optime
ex Roma quarta Aprilis. Mccccvii.

Neas Cardinalis Senēsis Vlrico episcopo
Gurcensi. S. P. D. Que sunt apud nos noui
rates scribimus cesari nō reperimus que illis
in litteris uidebis. precamur nos cesareo cul
mini commendes. eiq; contra Turcos expeditionem sua
deas. ita enim exposcit christiane religionis necessitas. di
lationem a creditoribus tui predecessoris obtinuit Henri
cus senfeleben sicut ab eo relatum tibi non ambigimus. Si

26
qua amplius sunt que cupias ex nobis tantum aderit uolū-
tas quantum finet potestas. scimus enim nos esse tibi ob-
noxios & cupimus aliquando partem debiti persolvere.
vale ex Roma quarta aprilis. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Vlrico Ridter
S.P.D. Henricus Senfleben tuus & noster
apud te est & que sunt apud nos scitu digna
tibi exposuit. non est cur fatigemus aures tuas.
cum etiam post eius obitum nihil noui emerferit scitu di-
gnum. Rogamus ut exhorteris cesaream maiestatem ad
bellum cōtra turcos. ita enim suus honor & reipublice chri-
stiane salus exposcit. Nam turci ut fama nō uana est | p-
xima estare rursus Hungariaz sunt inuasuri. si qua sunt que
cupias ex nobis | scis nos esse tui amantes & cupere uolun-
tati tue morem gerere. uelis nos magistro camere commē-
datos facere & Arrongum nostro nomine saluum dicere
Ex Roma die quarta aprilis. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis diuo Federico
Imperatori. S.P.D. Que nūc scribam pau-
ca sunt. fama hic est desporum rascie seniores
obiisse morrem. filios eius ad turcos defecisse
se iamq; christianis insidiari. si ita est non latet maiestatem
tuam. accipio illorum sororem esse in castro Cilie que fuit
uxor comitis. cauendum est ne mulier fraternam labem se-
quatur. id puto sublimitatem tuam non negligere quia tās-
men aliqui iusserunt hoc me scribere non fuit consilium re-
ticere. in partibus istis merus est futuri belli & multa eius
rei signa sunt deus melius consolatur. ciuitas senensis discor

diis ciuilibus agitur. Rex Aragonum suo more uenaz
tionibus operam dat fuitq; ut aiunt in periculo proximis
diebus ne per aprum interficeretur cum cecidisset in quo se
debat equus. Rex portusgallie uenturus cum classe affir
matur mense proximo quod mihi non sit uerisimile cū nec
terrestribus per hungariam paretur exercitus. nec ex Italia
classis alia paranda putetur nisi apostolica. indigemus dei
auxilio si bene optamus nostras res dirigi. commendo me
tue sublimitati ad eius mandata promptissimum. Ex Ro
ma die quarta aprilis. Millesimoquadringentesimoquin
quagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iobanni Inder
bachio. Sa. P. D. Ex fratre tuo credimus te
nosse que hic aguntur. nos rem tue prepositu
re absoluius apud dominum nostrum de pre
benda Ratispanensi faciemus que poterimus. sed durus
est aduersarius tuus & fauorem habet Cardinalis Cza
morensis quem nosti dominum esse immutabilem. nos ta
men ut amicum decet tuas partes iuuabimus. nouitates
que apud nos sunt scribimus cesari. videbis litteras nras
non est cur laborem sumamus inanem. utinā annus iste pre
terito & quietior sit & melior. mendacesq; uates & astro
logos faciat quorum iudicia raro aliquid boni presagiunt
nos ea tempora optauerimus que aduersa sint propheta
rum & astrologorum iudiciis. cupimus amicos nostros
Iacobum de Lodrono nobilem equitem & Iobannem ni
hilo astronimum prestabilem nostro nomine saluos dicas
Imperatrici autem auguste nos humillime commendatos
facias. cui parere & uoluntarii & accincti sumus quoties

24
nobis imperauerit quod in nostra fuerit facultate. vale Ex
vrbe Roma die quinta aprilis. Milefimoquadringentesi
moquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni solerio
S. P. D. per grate fuerūt nobis littere tue qui
bus bonam ualitudinem tuam & animum tu
um erga nos eum esse qui prius fuit abunde
intelleimus. illud quoq; nobis iocundissimum fuit qd regi
am maiestatem paruitatis nostre memoriam tenere ⁊ nos
amare asseueras. nihil est enim quod magis cupiamus q̃
inter eius seruitores connumerari. quandoquidem ipse rex
unus est qui nostrum exornat seculum. vnus enim inter p̃n
cipes doctus est & litterarum cultor. vnus liberalissimus.
vnus in armis peritissimus. vnus qui domi belliq; magnus
euo nostro uideri possit. vnus deniq; qui religioni indefesse
seruiat. quod si animum ad perdendam turchorum perfis
diam intenderit ut sepe professus est. non modo qui nunc ui
uunt regibus preferendus erit. sed omnes procul dubio an
tecedet quos prisca secula inclitos commemorant uiros.
est igitur nobis dulcissimum cum tanti regis seruitores &
sumus & credimur. de re tua non minus cupidi sumus quā
tu ipse. immo uero tanto magis quanto tu per humilitatez
tuas uirtutes extenuas. nos per ueritatem illas magnifica
mus. scimus enim que sunt merita tua & que tibi debeant
premia & que possint tibi dignitates committi. quod si ali
quando ut speramus res tua in mediū adducetur audient
cardinales quale de te iudiciū faciamus. nullus tñ est qui
probitari ac doctrine tue nō sit affectus. illud solum impedi
mento est p̃moriōni tue qd alia negocia nō cōponunt atq;

ita fit ut utile per inutile uicietur. quod leges abhorrere so-
lent. putamus tamen his rebus breui modum impendi &
honori tuo consultum iri. suadendum est sublimitati Regie
ut in promotionibus ecclesiarum ea media amplectat que
tollerari possint. valde autem conducit christiane rei publi-
ce hos duos principes esse caritate coniunctos & qui disci-
dium querunt neutrum amant. Audiuius libenter que scri-
bis de uoluntate regia erga Senenses. Alterum uero quod
subnectis ut Senenses ipsi cauti sint neque se ipsos implicet
malis quibus cum uelint explicari nequeant. Salubre con-
siliu est. sed nos multum illi rei publice timemus. Tum
civilis discordia populum exagitat. tum quod presidia que
runt qualia forsitan fugienda essent. sed ipsi uiderint nos pa-
trie & si bene uolumus illi tamen consulere non possumus
quibus non creditur. Cardinalis sancti angeli scribit turcum
proxima estate in Hungariam maiori conatu quam prius
us uenerit rediturum. non esse Hungaros ad resistendum
potentes. nisi externa habeant auxilia. petit classe aposto-
licam augeri & infestare maritimas turcorum oras. nos-
stro iudicio regis opus hoc magis quam pape fuerit. nec
plura modo rogamus sublimitati regie iterum atque iterum
nos commendes & dominum de Montefia singularem
amicum nostris uerbis saluere iubeas. Vale Ex Roma
die quinta Aprilis. Millefimoquadringentesimoquingentesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Alfonso Ara-
gonum & Sicilie Regi. S. P. D. Hac ipsa
die Rex inclite ac potentissime allate sunt litte-
re ex Hungaria que summum pontificem om-

25
nemq; curiam concurbarunt. referunt enim Mabumerem
turcorum dominum cum Soldano egipti cum caramanno
Glicie cum Latharo Scythie icto federe coactis ingen
ribus copiis rursus in Hungariam properare. Albam ali
am quod alii belgradum uocant. summis uiribus obli
sum. Iamq; iter accepisse. nec dubium esse quin diebus qn
decim cum toto exercitu ante oppidum sese collocet. ferūt
quoq; iurasse eum etiam si Asia maiorem partem amisit
audierit non se retro abiturum. Nec albenes legato apo
stolico scribunt pleni metu. quippe quibus spes sola de celo
est. neq; enim tam securi homines dei quam humanum ex
pectant auxilium. incredulum est mortale genus. neq; illud
pendet quod scriptum est in sacris eloquiis. Maledictus ho
mo qui confidit in homine. Sed miserendum illis est si ses
mel diuinitus liberari rursus pietatem diuinam temptare
uerentur. percussit de celo deus hoc anno turcos neq; enī
humana uictoria fuit que apud albam parata est. uoluit ex
periri deus quidnam reges agerent ceteriq; christiani po
puli rectores profligauit hostes. occidit qui ferociores ui
debantur. abstulit innumerabiles machinas. spacium de
dit quo si uellent christiani populi sese accingerent. reditu
roq; turco armati occurrerent. sed quanto magis indulget
deus tanto negligentiores sumus abutentes ocio ecce res
dit hostis & nemo est qui laboranti Hungarie opem fe
rat. vereor uereor ne Hungaria pessum eat & nobile illud
regnum hostilis gladius euerrat. quod si rulerit cadit mu
rus nostre religionis & itinere plano per carnos & forum
Iulii in italiam turcorum turme decurrent. ad hec accedit
filiolum olim gubernatoris hungarie captura qui per re
gem in arce Budensi deprehensi custodiuntur. Cumq; bis

non parui nominis prelatus interceptus est Iohannes va-
radiensis episcopus. feruntq; & aliis plerisq; nobilibus in-
dita uincula. incōperta est adhuc causa sed uero simile est
neceꝝ comitis Cilie hoc peperisse. infelices christiani quos
ranta cecitas exagitat ut nec prementibus hostibus dome-
stica deponant odia. surgat igitur tua serenitas ⁊ quod po-
test huic periculo remediꝝ adhibeat. ceteri principes in tu-
am sublimitatem cuncti fere contorquent oculos. eam ipꝑꝝ
quicquid egerit sequuturi. neq; enim rex est in orbe christia-
no apud quem plus auctoritatis quam apud te sit qui reg-
norum potentia rei militaris peritia experientia multarum
rerum & incredibili sapientia ceteros Europe principes
antecellis. Hec pro mea in tuam mansuetudinem fide dic-
ta sunt. Datum Rome die septima Aprilis. Millesimo
quadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohāni Solerio
S.P.D. Scribimus aliqua de turcis sublimi-
tati regie. ea cupimus sibi offeras legasq; ni-
si enim ipse laborāti christiane religioni opez
ferat id imminet discrimen ex quo uix alius liberare nos
possit. nūc opus est arte ingenio & uiribus uti nec apud eū
nisi inueniamus ubi perquirenda sint ignoramus Vale ex
Roma die septima Aprilis. Millesimoquadringentesi-
moquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Seneñ. Nicolao Liscio
Volaterrano. S.P.D. Audiuimus uario re-
latu inclitum Hungarie regem viennam redi-
isse & nobis placet pro quiete ipsius regis ut sit extra tur-

29
binem Hungarie. dolemus ramen regnum illud niter se di-
uisum esse ueremurq; ne christiane dissensiones turcis ape-
riant ianuas. deus meliora pmitrat. nos in italia magnis
etiam afflictamur malis Rex Aragonum cum genuensi
bus bello implicitus est. magnā Romani agri partem vr-
fini & comes euersus uastant. Senense discidiuz indies au-
getur nouiq; indies ciues aut plectunt aut in exilium agun-
tur nec uidemus quo pacto quiescere possint. aiunt cancel-
larium ad uos ex bohemia redisse. dicito illi multas nostro
nomine salutes. commendamus tibi laurentium rouarel-
lam nuntium apostolicum qui has tibi restituet. non fuit in
austria prius commonito eum atq; instructo in agendis si
non est dimissus episcopus Varadiensis hic pro eo uerbū
faciet & litteras affert quarum nos promotores fuimus
pro ueteri amicitia. & quia innocentem eum esse confidis-
mus Vale ex vrbe die tertia iulii. Mcccclii.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Nibili
S.P.D. Que scripisti de curia nostri cesarij
iam pridem noueramus fuit res nobis permo-
lesta agimus deo gratias qui personam Im-
peratoris custodiuit. credimus imperatricem animo cōtur-
batam esse. eiusq; compatimur adolescentie que ad calami-
tates in Germaniaz uenit perferendas putamus tamen eā
ipsam sibi cōsulere ⁊ cōsolatōes querere cōflictatiōes hun-
garie didicim⁹. omnia sunt ad turcoꝝ potentiaz agendam
ferenda sunt que deo uolente fiunt. ille ex malo bonū elicit
si dabit aliqñ facultas cogitabimus de te non aliter quaz
de nro fideli & singulari amico Laurentium rouarellam
qui cum presentium ad te ueniet nuntium apostolicum tibi

cōmendamus ut assistas ei ⁊ consulas si quas ex te q̄fierit
Tu quoq; si aliquod monasterium uel proposituram bo-
nam uacare perceperis fac nos q̄ primū certos .pores per-
uenias mittere litteras .illinc enim frequentes ad nos cur-
runt tabellarii .mercatorum querenda suffragia sunt .vale
Ex Roma die tercia .iulii .Mccccvii.

Neas Cardinalis Senensis .procopio reben-
steyno .S .P .D .Ex viēna tuas accepimus lit-
teras cum Bohemiam peteres .nescimus an
redieris .audiuimus insignem fratrem tuum
& amicum nostrum singularem iohannem equitem extre-
mo die functum .credimus te turbido & amarulento esse a-
nimo .nam & nos tali socio priuati nō dolore uebementer
non possumus .sed quid agamus trita est hec uia aut non
nasci oportet aut natum mori .nobis parentes periere fra-
tres necessarii sorores amici pauci admodum sunt .cū qui-
bus iam uiuere delectet .nam etate graues parare nouos a-
micos nescimus & ueteres paucis demptis mors abstulit
nec modo aliud expectamus nisi aut eripi nobis eos quos
amamus | reliquos aut nos auferri ab illis .at quādocunq;
dies illa uenerit | non erimus inuiri ut olim quibus ad ma-
iorem amicorum cumulum erit eundum .credimus te ista
etiā meditari nec egere consolatione ideo preterimus hec
accipimus turbulentas esse res germanie neq; Imperato-
ri bene esse cum rege Hungarie .dolemus nam res pessis-
ma est & noxia non modo Austrie .sed uniuerse reipubli-
ce Christiane .deus meliora permittat .Cupimus de rebus
Bohemicis fieri certiores si quid sperandum sit .Lauren-
tium Rouarellam qui has ad te deferet

cupimus tibi commendatum esse. frater est Archiepiscopi
Rauennatis tibi amicissimi consilium tuum optabit in res
bus agendis ne defit tibi rogamus prudentia tua. Vale
& Nicolaum nostrum pro tua consuetudine commenda-
tum habe. Ex Roma die tertia iulii. Mccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Inder-
bachio. S. P. D. Ex Histria littere ad nos tue
venerunt. iam prius in fausta cesaris nouitas
peruenerat. ita se humane res habent nunc ia-
cemus nunc in alto sumus. deo laus qui cesarem ex maxis-
mo omnium periculo liberauit. dolemus uicem Gurcensis
episcopi nostri amici optimi. commiserescimus & rignos-
dio cui non dubitamus admodum nocere diuitias. facta
sunt hic que fieri potuere. executoriales misse littere & mo-
do nuntius apostolicus eo pergit sacre theologie professor
Laurentius Rouorella quem tibi commendamus si eum
uideris. Ambrosio nostro diximus que iussisti expectabit
ad aliquantulum & si moleste fert tam diu se suspensum te-
neri. de de preposito Berreschaden expectabimus quid a-
gas. cupimus si quid monasteriorum uacare contigerit id
nobis significes ut tandem aliquid consequi possimus quo
leuior fiat nostra paupertas. in causa prebende tue uexa-
mur maxime ob dominum Czamorensem qui tuum aduer-
sarium ruetur. iuuamus tamen te quoad possumus. vale et
Senarui Tregestino Episcopoq; ac preposito Pisini no-
stro nomine salutes dicito. Ex vrbe die quarta iulii. Mil-
lesimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Cardi
nali sancti angeli. S. P. D. Scripsi nuper reue
rendissime pater & domine mi colendissime nō
paucas litteras dignatōni tue. nescio an ad te
potuerint penetrare. cū audieriz re dimissa Hungaria Bos
nam periuisse. nunc pauca subiiciam & casui mea scripra
cōmittam. nam que littere tot montes tot flumina tot bar
baras nationes nisi casus inopinatus pertransire iubeat
scripisti mihi de Pragenfi ecclesia tuo more paucissima
verba sed preter consuetudinem mordentia dicis enim nos
hic omnia bene expedituros nec dubium est quin sermo tu
us ironicus fuerit. non dicam amplius & si opinor quorū
sum ea verba tendant me non ignorare. ego pro mei ani
mi libertate semper aperte cum dignatione tua sum loquu
tus & ita faciam si quando redieris. quod deus breuissis
me concedat cum sospitate & honore. tunc si quid erit qd
mihi uelit tua paternitas subiicere audiam pacienter & uel
obiecta purgabo uel petaz ueniam. nisi quod pleriq; agūt
alta mente arcanum tuum includere uolueris & de hoc
satis audiui ut dictum est de tuo transitu credo fuisse urgē
tem causam. sed doleo armis plenam esse hungariam qui
bus non in turcos sed in sese barones eius terre depugnēt
illud quoq; molestissimuz est qd Imperatorem inter & hū
garie regem uetuste contentiones reuirescunt. mallet tua
studia huic morbo mederi & que sunt in uisceribus nostris
auferre mala conari potius quam que cutem attingunt sed
cuncta optime nouit prudentia tua cuius iudiciuz nunquā
meo postposuerim. venio ad res Italias. dominus noster
bene ualet ad cruciatam toris intentus animis apud escu
lam latrones cum Lofia & Octauiano arcem quandam

21
munitissimam ecclesie occupauere. legatus adductis eo co-
piis omnes in deditōnem accepit. Vr̄ini cū comite Euer-
so contendunt & Columnenses qui hactenus quieuerē no-
uissime se bello immiscuerunt. Rex Aragonum cum Ge-
nuensibus bellum gerit de pace nullum verbum. Dux Me-
diolani quiescit & Veneti quibus nuper nōnulli ciues in ex-
ilium acri sint & aliqui manus amiserint. Senenses intesti-
no morbo laborant. Piccininus regis homo est nec puta-
tur hoc anno arma sumpturus. ex regno audimus aliqua
que non placent. nescio an erunt uera. papa nuper me roga-
uit cur non impedires respondi ut soleo libere. suam sancti-
tatem cum esset in Hispania Italia negocia curare nō po-
tuisse suam reuerendissimam paternitatem in Bosna ualde
a Rbeno distare. camerarius legatus orientis duos pape
nepotes in uincula coniecit qui Cyprum populati fuerant.
que scribam alia non habeo. Ex Vr̄be Roma die quarta
iulii. Mccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Henrico Senfe-
leben. S. P. D. Dominus noster sanctissimus
mittit Laurentiū Rouarellam qui has lites-
ras secum affert ad serenissimū Hungarie re-
gem non fuit homo alias in Austria necessaria erit ei in-
structio & directio tua. commendamus eum tibi. bonus
uir est & doctus rheologus. cura eius erit ut captiui Im-
peratoris dimittantur. Varadiensis relaxetur & pax fi-
eri potest | illas demum partes inspiciat. ab eo intelliges
Italicarum rerum & huius Vr̄bis statum plus mali quā
boni audies. neq; enim quiescere Italia consuevit Vosq;
Germani didicistis mores nostros & non modo uicinos
s; fr̄es atq; ipsos parentes bello p̄miris nihil est usquā tutū

damnosissimum est q̄ austrie inclita domus ni se ip̄a disci-
dium haber. deus illos principes meliori aliquando respi-
ciat oculo & quos fecit maximos faciat amicissimos. In
causa Varmienſi expectamus quid sequatur quia ibi mul-
tum ſpei collocamus. alioquin ad mendicitatem redacti su-
mus. ſi quid in partibus illis uacat quod obtineri poſſe cō-
fidat uelis nobis ſignificā. gratias ago regiē maiesta-
ti pro litteris miſſis pape ad regratiandum de noſtra pro-
mōtione. bene vale Ex Roma die quarta iulii. Millefimo
quadringentefimoquinquageſimoſeptimo.

Neas Cardinalis Senenſis Illuſtri principi
Ludouico duci Bauarie. S. P. D. Reddire
ſunt nobis litterę tue humanitate & beniuolen-
tia plene quibus rogas ut illuſtri principi Ru-
perto nepori tuo ad conſequendam eccleſiam Ratiſpanē-
ſem noſtros fauores imparciamur. reduciſq; nobis ad me-
moriā clare memorię genitoris tui erga nos caritatem
& tuam illam quam ſimul habuimus in noua ciuitate con-
ſuetudinem. vidimus libenti animo epiſtolam tuam & mi-
rati ſumus ſubſcriptionem proprię manus. ſcribis enim op-
time quod eſt in tanto principe valde laudabile. recorda-
mur quoriens in curia ceſaris ſuaues habuimus ſermones
in ſimul & cum de lapide inuiſibilitatis inquiſitionem fa-
ceres. tenemus memoria in ditioe tua poſſe diſſe nos ecc-
leſiam Hiſpacenſem & fuiſſe a genitore benigne tuo tra-
ctatos. ſcimus q̄ nobiliſſima eſt inclita domus Bauarie &
quantum illi apoſtolica ſedes teneretur. intelliges uti conſi-
dimus nos nō eſſe ingratos. de nepote tuo ſunt egregia te-
ſtimonia quia tñ commiſſarii ſumus in cauſa hui⁹ eccleſie

Ratisponensis non possumus aliud dicere nisi q̄ inuenies
nos ueram relationem fecisse & semper paratos esse nunc
& in futurum ut tue uoluntati morem geramus. Datus in
urbe Roma die quinta Iulii. Mccccxvii.

Neas Cardinalis Senensis Preposito Spi
rensi. S. P. D. Accepimus litteras tuas qui
bus rogas ut ius nostrum in prebenda eccle
sie maioris Vormaciensis in nepotem tuum
transferre uelimus. cōplacuissemus certe tibi cuilibet ani
mo tanq̄ singulari amico & homini uirtuoso gerimus mo
rem nisi preuenti fuissetus. & iam spem alteri de iure illo
dedissemus. scripserunt enim nobis decanus & cantor vor
macien. qui negocia prepositure nostre gerunt de uacatio
ne prebende huiusmodi. multumq̄ suaserunt ut ius nostruz
illi dimitteremus qui per capitulum ad possessionem q̄uis
de facto erat admissus cui iam preposituram nostram arē
dauerant. deinde superuenerunt etiam littere illustris prin
cipis comitis palatini pro eodem dictam prebendam petē
tes quibus induci animum inclinauimus ad complacendū
p̄fato possessori siue ut rectius dicam? intruso. Naz q̄uis
sorori fuerimus a capitulo quia tamen natura litigiosi non
sumus] decreuimus bonum pro malo rependere. rogamus
autem te ut equo animo feras si hac uice precibus tuis nō
annuimus. cum sicut prediximus aliorum scripta preuene
rint. deinceps si quid occurrerit quod tui causa facere pos
simus non erimus requisitioni tue quoquo modo aduersi.
sed quantum uires nostre tulerint & tibi & amicis tuis co
nabimur rem gratam facere. Datum Rome die uicesima
secunda Iulii. Mccccxvii.

Neas Cardinalis Senensis Decano Vor-
matienſi. S. P. D. Cognouimus que ſcripſiſti
de prebēda que nuper uacauit in eccleſia vor-
macienſi. ſuades ne nos de illa intromittam⁹

& ius noſtrum poſſeſſori tradamus cum neq; utile nobis
ſit dictam prebendam obtinere ſecundum ſtatuta eccleſie.
neq; diſpenſari aduerſus ea conſuetum ſit multum tribui-
mus conſilio tuo & crede quia non eſt mens noſtra graua-
re eccleſiam illam nec litigioſi ſumus ut uelimus ſupra mo-
dum contendere. nos ſi eam prebendam obtinuiffemus nō
propterea uiolare ſtatuta ueſtra uoluiffemus aut aliquod
uobis afferre grauamen. ſed iuxta conſilium tuum feciſſe-
mus & confidimus q̄ non fuiſſet capituluſ ueſtrum de no-
bis male contentum verum utrunq; res ſe habet q̄uis con-
ſiliarius palatini nullum ius habeat in predicta prebenda
nobis ſpretis in ea ſe intruſerit tamen quia uir nobilis eſt ⁊
illuſtris palatinus pro eo ſcribit tuq; plurimum id ſuades
& Iobannes colner etiam hortatur. erimus contenti tranſ-
ferre ius noſtrum in predictum conſiliarium ſi cum eius p-
curatore qui hic eſt conuenerimus & deniq; confide quo-
niam eccleſiam ueſtraſ iuuare atq; extollere non deprime-
re aut quoquomodo ledere intendimus. uerum quia capi-
tulum eccleſie ſancti Andree animo deliberato nobis ſpre-
tis & litteris noſtris contemptis ad poſſeſſionem prebende
per nos acceptate alium intruſit. intendimus experiri de iu-
re quis ſit potior. itaq; rogo ne mireris ſi litem pro parua
re ingredimur quia contemptum potius q̄ prebendam ani-
mo metimur quam etiam ſi obtinuerimus alteri eiufdem
nationis reſignabimus poſtremo ſcribit nobis Iobannes
colner querimonias factas eſſe apud aliquos Germanie

23
prelatos de reservationibus cardinalium quas habent in
partibus illis nescimus an propter nos & gratiam nostrā
is rumor fiat. nos quidem supra vigintiquatuor annos in
Alamania seruiuimus & semper honorem illius nationis
pro uirili nostra promouimus & nunc ad Cardinalatum
quibus insufficientes uocari id conamur id studemus id co-
ta mēte querimus quod illi nationi utile decorumque esse pu-
ramus cum nonnullis aliquando uebementer contendens
res ita ut in sacro collegio nos magis Germanum quam
Italum esse dicant. Quibus ex rebus non sumus arbitrati
Germanice nationi futurum odiosum si beneficia in ea pro
duobus milibus ducatorum in annuis redditibus obline-
remus & quamuis in bulla reservationis nostre fiat men-
tio de monasteriis nunquam tamen intentio nostra fuit ad
ea monasteria litteras trahi que per compactata reserua-
ri non possent. & ita Sanctissimo domino nostro diximus
adicientes quod pro nullo monasterio unquam litigaturi esse-
mus. Sed solum id reciperemus quod cū bona gratia prin-
cipum in quorum territorio esset habere possemus. Itaque nō
existimamus aliquos prelatos occasionem habere ut de
nobis conqueri possent. Quapropter rogamus te qui so-
les cum pluribus conuersari ut mentem nostram omnibus
declares & presertim Archiepiscopo Maguntino apud
quem non dubitamus nos haberi commendatos cum &
nos sui status & honoris quantum uires nostre ferunt sem-
per defensores sumus Datum Rome die vicefime secun-
da Iulii. Millesimoquadringentesimoquingagesimo sep-
timo.

Neas Cardinalis Senensis Balie Senensi.
S.P.D. Que ornamēto splēdori glorieq;
isti ciuitati uestre patrie nostre esse possent nū
quā redio nobis esset aut querere aut si in po-
testate nostra essent exhibere. ea propter cum nuper nobis
scripsissetis ut pro studio legum aliarumq; facultatum in
vrbe uestra reformando sanctissimo domino nostro uerba
faceremus. utq; clerus uestre ditionis ad eam rem certam
pecunie quantitatē conferret impetrare conaremur. fui-
mus e uestigio cum eodez sanctissimo domino nostro. ora-
tore uestro spectato uiro Leonardo ad id accersito. pero-
rauius causam ut arbitrari sumus oportere sed non exor-
rauius. quomodo autem pietas domini nostri ad eam
rem responderit non ambigimus Leonardum prefatum
collegio nostro significasse. Itaq; non est cur plura circa
hec dicamus. illud adiicimus q; nosse magnificētiās uest-
stras non inutile arbitramus hodie littere ex neapoli ad-
uenerunt quibus cercior fama sit comitem Iacobum pic-
cininum ab inclito Rege Aragonum pecunias non pau-
cas accepisse quibus copias suas instruere possit at regni
metas exire. ferunt eum aduersum sigismundum Malate-
stam arma moturū instante urbinare comite sed nulle sunt
hominum insidie. nec sagitta semper eo tendit quo directa
uidetur. sapiunt magnificētie uestre & quod ex usu fuerit
cogitabunt. nos pro debito nostro hec reipub. uestre signi-
ficanda putauimus cuius tranquillam quietem indefinen-
ter opramus. Datum Rome die uicesima secunda Iulii.
Millesimpquadringentesimoquinquagesimo septimo.

34
Neas Cardinalis Senensis. Balie. Senensi.
S. P. D. Accepimus litteras uestras quibus
cognouimus que de comite Iacobo Piccinia
no & eius transitu suspicamini. Fuimus sepe
cum spectabili oratore uestro de eadem re loquuti & eadē
uidebantur nobis formidanda que uobis si homo ille reg
num exiret. nunc scriptis uestris commoniti statuimus de
re illa certiorē pontificem facere. sed cum podagra nos
impēdiret ne presentiam domini nostri accedere possemus
scripsimus que nobis uidebantur apostolice maiestati &
rogauimus ut oratori uestro audientiam preberet qui lati
us loqueretur. placuit id clementie sue oratoremq; uestroz
mox post scedulam nostram audiuit & ita semper omnib;
respondit quemadmodum de patre optimo & diligentissi
mo conseruatore uestre libertatis sperandum erat. scribe
omnia serio sius senatui uestro Leonardus orator. Itaq;
non est cur nos ea repetamus. sumus & erimus solliciti in
iis que uestre rei publice tranquillitatem respiciunt postre
mo quia Franciscum patricium in uinculis coniectum ac
cepimus uirum fama clarum & qui ormentuz ciuitatis ue
stre non paruuz hacrenus fuit. rogamus in eius iudicio be
nefacta cum malefactis pensare uelitis & hominem in ui
ta relinquere qui suis scriptis uestram urbem illustrauit &
in futurum splendorem ei maximum adiciere potest. quod
si feceritis omnes collegium nostrum commendabunt in
quo plus beneficii q̃ iniurie recordatio ualuerit. Datum
Rome die. uicesimaquarta Iulii. Millesimoquadringen
tesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Episcopo triden
tino. Salu. P. D. Redeuntem in Almam

Nicolaum crenul capellatum nostrum & cōpatriotā tuū
cum tridento transiturus sit noluimus sine nostris ad te lit
teras dimittere quibus intelligas nos ueteris amicitie &
quomodo simul ad sacros ordines promoti fuimus memo
res esse cupidosq; magnopere aliquā aliquid agere quod ti
bi gratum existat. reliqua de nostra erga dignitatem tuā
uoluntate & de statu romane curie. idem nicolaus plenius
referet cui uelis tanquā uobis plenam credentie fidem pre
bere. insuper quia nepos noster franciscus gratiam expec
tariū habet in ecclesia tua rogamus ut in euentu uaca
tionis alicuius prebende auxilio sibi esse uelis ad obrinen
dam possessionem quemadmodum de tua erga nos beniuo
lencia & amicitia ueteri plene confidimus. Datuz Rome
calen. augusti. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senen. Nicolao cardina
li sancti petri. S. P. D. Reuertit ad pres ger
manie capellanus meus nicolaus crenul quez
in agendis suis dignationi tue quantuz ualeo
commendatū efficio. diu nihil noui de tua dignitate accipi
puto eam bene ualere quando in contrarium nihil accipio.
de prelatiis germanie & dietis eorū multa hic dicuntur nō
bona. tuam dignationem nihil latere opinor nisi tua circū
spectio illis obuier rebus nescio quis alius occurrere possit
ego tamen te in hac curia presentē potius esse uellem quā
uis parum est qd cardinales rei publice cōsulere possint sed
iuuaret me sepe in presentia tua esse & pro ueteri more dul
ces miscere sermones. fortaſſe aliquando non rederet dig
nationem tuam in curia moram traxisse. quis sit status ba
rum parciū non dubito per familiares tuos dignatiōi tue
scriptum esse referam tamen paucis quomō se res habeat

Dominus aoster imprimis bene ualet. roma quoq; preter
 solitum hucusq; sana esse uiderur. obiit Cardinalis Neas
 politanus in curia potius medicorum quam aeris g; auica
 re. Vrsini & comes Euersus adhuc inter se armis contem
 dunt que res facit ut annus uberrimus sterilis uidebatur.
 hic accedit indignatio quam pontifex contra Vrsinos ac
 cepit. tractatur concordia nescio quam facilem habebit exi
 tum Comes Iacobus piccininus qui bacrenus in regno tu
 it nunc suscepta a rege Aragonum magna pecunia exitu
 rus regnum dicitur & contra sigismundū malatestaz quez
 rex odit arma moturus. quo cum profecturus est Comes
 Vrbinas alii arbitrantur bec fingi contra Malatestas ut
 improuisi senenses inueniantur quicquid egerit piccininus
 si regnum exierit arbitrantur omnes totam italiam rursus
 in arma ruituram. Atq; hoc modo geretur bellum contra
 turcos nec melius in Germania res se habent quando Im
 perator & rex Hungarie sicut nosti inter se se acerrima cō
 tentione depugnant. deus ecclesie sue melius consulat. cōs
 mendo me dignationi tue ad eius mandata omni tempore
 paratum. Ex Roma kalen. Augusti. Millefimoquadrin
 gentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senēsis Archiepō Salcz
 burgen. S. P. D. Nicolaus creuul capellanus
 noster dilectus uenturus est ad dignitatē tuā
 quam rogamus in suis agendis commenda
 rū habere uelis ab eo intelliges Romane curie statum &
 quomō res italie sese hēant. itaq; non est opus de his aliqd
 scribamus. nō sum⁹ imemores beneficiorū que a dignatōe
 tua percepimus dum in germania essemus & quomodo in

Salczburga sepius a tua dignatione gratanter accepti &
honorati fuimus. ob quam rem erit nobis semper cura ut
tibi & ecclesie tue pro nostra possibilitate uicem rependa-
mus. insuper quia duo sunt in tua curia nobis a longo tem-
pore dilecti Iohannes lanuterbachius & Iohannes tro-
ster uiri boni & fidelissimi eos dignationi tue quoad possu-
mus efficiamus commendatos. reputaturi nobis impensum
quicquid in eorum personis boni per te collatum fuerit. da-
tum Rome kalen. augusti. Millefimoquadringentesimo
quinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Tro-
ster. S. P. D. Fecisti probe quod nobis ex Hun-
garia Viennae singula scripsisti que cum ge-
rebantur audiuius inuiti illarum partium tri-
bulationes. uelit deus ut tandem principes inclite domus
Austrie inter se reconcilientur. illud autem libenter intelli-
ximus quod de episcopo Varadiensi uiro optimo significa-
sti cuius innocentia libertatem consecuta est. nihil profecto
hoc tempore nobis iocundius significari poterat. tu de
nobis sibi omnia uera dixisti. nam cum audiuius captu-
ram eius uehementer probatissimi patris infortunio com-
mori fuimus scripsimusque mox regie maiestati que nobis
de patre sincero & optime merito testificanda uidebantur
rogauimus etiam pontificem maximum ut litteras ad re-
gem daret quibus relaxationem episcopi peteret. easque bis
obtinuimus. primas per casualem quendam tabellarium mi-
simus. secundas uero per Laurentium rouarellam destina-
uimus. qui nuntius apostolicus ad regem profectus est
que quis tarde hinc uenerint testimoniarum prebebunt

36
nostre in episcopum caritatis . postremo que suades fecis
mus . congratulatorias enim epistolas eidem episcopo &
misimus & miremur . itaq; non est cur uerearis officium
nostrum requiri posse de rebus curie nostre super sedimus
scribere cum nicolaus noster creuul te conuenturus sit . ex
quo cuncta uel minima que in italia geruntur abunde cog
nosces . reliquū est ut bene ualere studeas archiepiscopoq;
fideliter seruias apud quem tua obsequia nō erunt sine pre
mio . nos autē semper tui memores erimus . Vale & si Ia
cobus Lerronus istic est mille ei salutes nostro nomine di
cito . Ex Vrbe Roma kalen . augusti . Mcccclii .

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Lanu
terbachio . S . P . D . Ex nicolao nostro creuul
tibi amicissimo cognosces que apud nos gerū
tur & quo nos in te animo sumus . nam quem
admodum te iam pridem dileximus ita & nunc amamus
cupimusq; tibi bene esse & si quando aliquid pro re facere
possemus non esset in nobis mora . confidimus tibi bene fu
turū apud Archiepiscopū Salc . burgenū . qui pro sua sin
gulari uirtute seruiciis tuis debita premia non negabit . va
le igitur & nos eidem Archiepiscopo ita offeras ut intels
ligat nos sibi complacendi cupidos esse . Datū Rome ka
len . augusti . Mcccclii .

Neas Cardinalis Senensis domino de Ro
fis . S . P . D . Magno merore affecerunt nos
littere amicorum quibus clarissimum & spec
ratissimum filium tuum henricum diem clausisse extremū
cognouimus . doluimus certe illum in flore sue iuuentutis

sue ex hac luce migrasse cū multa & pro domo tua ⁊ p in
cliro regno Bohemie facere poterat. cum uero illud moles
tissimum fuit q̄ senectuti tue & baculum & solamen crep
tum esse uidebamus sed cum cogitamus animi tui sapien
tiam non dubitamus quin consolationem ipse rerum mor
taliū usus tibi prebeat frequenter accidunt hec. sepe filii
patres in morte precedunt. raro est senex qui plures ex suis
filiis non premiserit. toleranda sunt hec nec dolore consiliū
est ubi dolor nihil affert presidii. Acquiescendum est diui
ne uoluntati omnia deus in usum meliorem conuertit. nihil
ipse perperam nihil temere agit. ille sapiēs homo est qui ea
uult que uelle deum nouit. nos filium tuū in eo statu in eo
tempore uocatum a deo non ambigimus in quo illi melius
fuit exiisse hominem itaq; quamuis non dubitamus mag
nificentiā tuā quierō esse animo ⁊ ea uelle que deus uo
luit. tamen pro nostro officio rogamus ut hec humana eq̄
mente feras & quod restat tui cum reliquis filiis tuis dul
citer ac suauiter traducas. id erit nobis supra q̄ dicere pos
simus acceptum. Diligimus enim summo opere personā tu
ā nec obliuioni dare possumus quanta nos caritate in vi
enna quondam complectebaris & deniq; semper nobis an
te oculos est humanitas illa atq; urbanitas quam nobis ⁊
Procopio Rabensteyno ostendisti in Crumana uita enī
nos ardenti caritate & ut aiunt euiscerata dilectione sulce
pisti. ut omni tempore nos & tibi & natis tuis & his qui
nascuntur ab illis obnoxios esse puremus. & hoc quidem
ostendemus si unquam sese facultas obtulerit. reliqua re
feret nicolaus creuul capellanus noster dilectus quem tue
magnificentiē commendamus. cui tanquam nobis creden
tiē fidem plenā adhibere uelis. Datum Rome calen. au

34
gusti. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Ladislao Regi
Hungarie. S. P. D. Cum superioribus dieb⁹
Iohannes Varadiensis e^ps apud Budam in
uincula coniectus esset. idq³ tuo iussu factum
diceretur. egre id mihi duplici de causa fuit. nam & presu
lis incegerrimi ac mihi amicissimi in felicitati cōpariebar |
& honorem tuum parumper obnubilari dolebam cū e^pm
de tua serenitate optime merituz & doctrina predictum sin
gulari tua sublimitas in carcerem retrussisse affirmaretur.
scripti itaq³ mox excellentie tue que mihi in ea re facienda
uidebantur pro gloria tua quemadmodum fideles famuli
benignis dominis suis consulere aliquando solent. scripsit
etiam sanctissimus dominus noster semel atq³ iterum. nam
qui Varadiensem pontificem & uirtute & nomine opti
me predictum intellexisset non poterat ei cum indigna fer
ret non opiculari. nescio an h^mōi littere tuam sublimitatez
adierint. illud nunc relatum est quod totam hanc curiā gau
dio repleuit. non sine precipua & ingenti laude tue sublimi
tatis. nam cum e^ps idem non tuo motu sed aliquoz poten
tum impulsu quibus non facile resistere poteras in captiui
tatez ductus affirmaretur. nunc illud plane dicitur quod in
nocentem prelatum quem alieno impulsu ceperas. tua spō
re solummodo relaxasti. ex qua re patefacta est animi tui
innata probitas & episcopi innocentia liquefacta. quippe
sanctissimus dominus noster totusq³ cardinalium ceteris re
ctitudinem animi tui ⁊ singularem prudentiaz magnis ex
tollunt preconis ego uero qui eundem episcopum iam du
dum uirum probatissimum esse cognoui eiq³ singulari ami
cicia sum coniunctus non solum laudo circumspectionem

& beneficentiam tuam. sed gratias quas possum tue serenitati ago pro salute homini mihi amicissimo restituta. Intelligens non me minus ea de causa tue glorie obligatum quod ipsum episcopum. eram etiam ante seruitor sublimitatis tue multis de causis obnoxius sed accedente hoc beneficio nihil est quod iam mihi reliqui sit quin totum quod possum maiestati tue debeam. Ex Roma nonis augusti. Mcccclvii

Neas Cardinalis Senensis Electro Vratislauensi. S. P. D. Reuertitur ad partes istas dilectus capellanus noster nicolaus creuulcanonicus Vratislauensis tibi iam pridem notus ab eo senties quecumque apud nos geruntur & quis animus noster erga te sit qui & tibi & domui tue nobilissime tanto magis afficimur quanto indies patris tui fratrem et tua erga nos merita magis recolimus itaque non erimus in scribendo longiores. tantum dignationi tue Nicolaum commendamus. rogantes si qua sunt que per nos tui causa fieri possint ita de nobis confidas quemadmodum veri amici inter se consueuerunt. Datum Rome Nonis Augusti Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senens. Henrico senflebe S. P. D. Per nicolaum nostrum cononicum vratislauensem qui nunc in Almania reuertit non putamus necessarium esse multa scribere. ita enim repente facturus est iter ut multi eum precessuri sint. visitabit enim quocumque in loco suo ex more opatres atque commatres. nec dubitamus eum cum ad te uenerit quin uoluntates italicas melius referre quam ab eo discere ualeas

Itaq; parcamus uerbis. tantum rogamus ut in re illa par
mientis ecclesie si quid ei committendum uideat id pro tua
prudencia facias. est enim prasilauiam petiturus ut ait et
a nobis litteras habebit ad episcopum illum credenciales.
ut si opus fuerit eis uti possit. reliqua ex eo audies quē for
tasse licentiatū in decreris habebis vale & amicis nostris
nos effice commendatos. Datum Rome nonis Augusti.
Millesimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Cardi
nali sancti Angeli. S. P. d. Que superioribus
diebus apud nos gesta sunt ea iam per alias
litteras tue dignationi significauimus. nunc sub
iiciam que secuta sunt. exinde scies quid sperandum sit qd
ue rimendum communi christianorum cause. dominus no
ster sauctissimus nonnullam aduersus Vrsinos indignati
onem induit adeo ut etiam nepotem suum ecclesiastice mi
lirie ducem contra illos miserit. castrumq; sancti gregorii
ab eis extorserit. nunc concordia tractatur expectamus ex
itum rei pacemq; magnopere cupimus. nam bella huic ci
uitati caritatem annone non paruā inducunt. fuit ipse sanc
tissimus dominus noster his diebus aliquantisper egrotus
nunc diuino munere conualuit. cuius prudentia non est du
bium quin reipub. salubriter consulat. nepotes eius qui pa
triarcham legatum in orientem sequuti fuerant. atq; ibi ob
quedam malefacta comprehensi nudiusquartus rediere.
utq; se crimine purgent. patriarcham criminantur. sed do
mino nostro & sacro collegio cognita est illius legati inte
gritas atq; constantia nec finistri quicquā de eo facile cre
ditur. an autem nepotes ipsi culpabiles sint ut legati nuncii

tradant. id alii inuestigent. Ego & accusatores & excusa-
tores eorum equis auribus accipio. Rex Aragonum bel-
lum habet contra Genuenses acerrimum. & nunc una nūc
altera pars naues in mari perdit. sed ipsa Genua miro mo-
do afflicta est que non Regis tantum sed etiam suorum
exalū armis premitur. Perinus dux eius magno uir ani-
mo & manu promptissimus miseros ciues territat qui se
non alio modo q̃ morte Imperium posicurum affirmat. &
nunc hunc nunc alium ciuem ad necem rapit qui suis confi-
liis aduersatur. Rex autem per hos dies ut fama est infig-
ne oppidum Scarlinum nomine in Tuscia lucratus est.
si uerum est quod hodie mercatoribus scriptum ferunt. id
erat in potestate domini Plumbanensis ob quam rem sunt
qui arbitrantur non quierurū regem nisi & Plumbini do-
minio pariatur. quod si obrinuerit locum habebit oportu-
nissimum. Vnde Senenses et Florentinos ac Genuenses
cum uelit laessere possit. Atq; utinam non ex hoc pax Ita-
lica conturbetur. hoc est Italia. Que autem in Germania
geruntur optime nouit dignatio tua. Cupio scire ubi loco-
rum atq; gentiū sis. quid agas q̃ bene ualeas & que spes
sit rebus agendis. sunt enim qui dignationem tuam egro-
rantem se reliquisse affirmāt. que res mihi molestissima est
Eapropter suadeo hortor & obsecro ut sanitatis curā ge-
ras curesq; ut aliquādo reuertaris huc letus & sospes. qd
omnes amici tui maxime cupiunt. Ego uero nihil magis
desidero q̃ te in domo tua Rome sepe uidere & alloqui
ac pro' ueteri consuetudine mansuetudine tua & benigni-
tate perfrui non offero me dignationi tue aut familie tue
uel amicis aliquid apud summum pontificem procuraturū

39
nam & minimum est quod possim & dignatio tua poten-
tissimos Cardinales habet qui eius negocia fidelissime ge-
runt. itaq; nou est cur mea indigeas opera. Ego tamen
quantulus sum & tuus semper fui & ero. Ex Roma No-
nis augusti. Millesimoquadringentesimoquingagesi-
mo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Martino Mayr
S.P.D. Iocū de nobis fuerūt littere tue quas
in causa Decani Maguntini ad nos scripsisti
erant in eis plures partes quibus breuiter res-
pondebimus. Congaudes de nostra ad Cardinalatus p-
morie. non est ea res nobis dubia. siquidem noster ho-
nor tuus est & hanc dignitatem non minus tibi creditam
q̃ nobis esse. equum est te arbitrari. quando inter nos uera
est & stabilis amicitia que iubet inter amicos omnia exis-
timari communia. Quippe si quando aliquid occurre-
rit in quo uel tibi uel consanguineis aut amicis tuis prodes-
se possimus ostendemus nos memores esse ueteris beniuo-
lentie & dulcis usure quam simul in multis locis habuim⁹
que scripserunt nobis principes electores & tu etiam pro
Decano Maguntino non obaudiuimus. nam & si prepo-
situram Vormaciensem apud nos libenter retinuissēmus.
concordauimus tamen cum procuratoribus eiusdem deca-
ni de permutatōe ut tam dictis principib⁹ quaz tibi & ipsi
decano qnē iam dudā cognouimus ⁊ amauimus rem gra-
tam faceremus. damus nunc operam ut littere expedians-
tur oportune. illud aliquantulum durū est quod in calce lit-
terarū tuarū scribis. querelas scz magnas fieri de Roma-
na curia que nationem Germanicā multis incōmodis mōis

Quatuorq; capita tangis. unum est q; decreta Constan-
tien. & Basilien. conciliorum compactataq; nationis mis-
nime obseruentur & quis in hoc articulo omnia contineri
uideant. tamen specificas q; electiones canonice facre nō
confirmantur q; magna uis pecuniarum ab hiis qui be-
neficia consequuntur extorquetur quod sub colore indulgē-
tiarum & decimarum variisq; modis ex Alania pecu-
nie hauriuntur & deniq; subiungis de gratia nostra quas
obtinuimus de beneficiis in commendam habendis quam
insolitam esse asseueras. cogimur ad hec non nihil respon-
dere & in primis quidem fatemur q; scribis inclitā scilicet
nationem uestram olim fuisse florentem & suis uirtuti-
bus Romanum imperium meruisse. Adiciamus tamen &
illud. Excellentissimā beati petri sedem postquam ille mar-
tirio coronatus est semper rome fuisse in qua qui sederunt
vicariarum christi renuere. clauēq; ligandi atq; soluendi
penes se habuere. siue greci siue itali siue Germani aut ex
alia gente fuere. nec nunquam regni celestis introire ianu-
am potuisse qui Romanorum pontificū auctoritatem cō-
tumaciter contempsere. nec hodie illis gloriandum esse qui
auctoritate propria leges sibi constituunt quibus pro suo
libito Romane sedis iussiones spernere possint. hos enim
carbolica ueritas nisi resipuerint ante obitum ignis eterni
mancipio sine intermissione deputat. fatemur insuper ali-
quando in Romana curia quam regunt homines aliqua
fieri que digna essent emendatione nec dubitamus ipsos
Romane urbis presules etiam in quantum homines falli
errare labi ac decipi posse. sed ut ad querelas tuas ueniamus
dicimus tibi dignum esse ut compactata cum uestra
natione seruentur idq; semper predicauimus & in futurū

40
predicare non omitemus. siquidem nationi tue a qua plu-
rimum sumus honorati non minus quam nostre afficimur.
Verum cum dicis decreta Basilien. concilii non custodiri
idq; putas iniuriosum esse nationi indignam dicimus esse
querelam tuam. propter decreta enim Basilien. concilii in-
ter sedem apostolicam & nationem uestram. discidium ce-
pit cum uos illa prorsus tenenda diceretis. apostolica ve-
ro sedes omnino reiiceret. itaq; fuit deniq; compositio fac-
ta in qua nos Imperatorio nomine intertuimus eam certa
legem dedit. deinceps inuiolabiliter obseruanda. per qua
aliqua ex decretis concilii predicti recepta uidentur aliqua
reiecta itaq; non iuste agis si per omnia seruanda esse de-
creta contendis. Sed uenio ad electiones quas passim con-
tenti refers. hoc nos non inuenimus ita esse ut asseueras. na
postq; ex Alamania huc uenimus plures ecclesie catho-
drales eiusdem nationis uacauerunt in quibus uel postula-
tiones facere uel electiones fuere. de postulationibus nihil
est quod obiici possit. nam ille ex gratia pendent etiam uest-
ro iure. liberumq; est pontifici maximo eas admittere
uel reiicere. electiones autem si canonice fuerint compac-
tatorum uigore confirmationem merentur nec repelli pos-
sunt nisi de utiliori persona. romanus pontifex de consilio
fratrum suorum sancte romane ecclesie cardinalium duxe-
rit prouidendum sed neq; hic est aliquid quod reprehendi
merito possit de tempore dicimus quo Ro. curiam sequi-
mur. neq; enim iam biennio tantum est quod hic sumus ul-
la electio hic allata est que rite & canonice facta compa-
rata sit. naz traiectensis electio de qua magni rumores ha-
biri sunt in personam excoicatum ceciderat. alie uero alios
defectus habuere itaq; uides non esse cur uestra natio circa

electōnes iustam querelam habeat. q̄ deinde subiungis ex-
torqueri multum auri ab his qui dignitates uel alia benefi-
cia assecuntur nō est cur de hac sede conqueramini. sed po-
tius de cupiditate & ambitione uestrorum hominum qui
currentes pro episcopatibus inuenientes competitores. his
quibus palatium patet cerratim pecunias offerunt. illi uer-
o qui alloqui pontificem possunt non sunt omnes similes
angelis sed quales in Almania Galiaq; multos reperi-
as recipiant enīz quod offertur non extorquent. Romanus an-
tem presul solus in thalamo suo nunc hos nunc illos audit
& illos promouere solz qui magis commendantur. nec scit
nec etiam arbitratur pecunie causa hos aut illos commen-
datione preferri nec sibi plus auri datur quam concordata
permittant nisi fortasse aliquando occasione expeditionis
contra turcos aliquid super annata recepit quod sibi p̄fec-
to non fuit in tanta necessitate negandum. habes ergo & in
hac parte responsionem nostram. de pecuniis indulgentia-
rum miramur fieri querelam. nam ille postq; collecte fue-
rant profecto Romani pontifi. arbitrio non alterius erant
distribuende. De decimis quoq; credimus non esse indig-
num quod refers. nam si alie nationes pro expeditione cō-
tra turcos habenda decimas exhibent non uideamus cur
etiam Theutones non contribuant. laudamus tamen in
ea re debitos adhibere modos. Ceterum cum tota questio
de pecunia uertatur dicimus hanc uetustissimam esse que-
relam que nunq̄ auferri potuit. semper enim sunt homines
pecuniarum auidi & quodammodo insatiabiles qui cum
multa lucrari uelint exponere aliquid sacrilegium putant.
nec ulla gēs est que animo equo ex regione sua asportari
aurum ferat. Hungari Alamanos ea potissimum causa

21
deestantur q̄ in regno suo negociantes multum auri as-
porant. Eadem querela est polonorum. eadem Dacorum
In Almania quoq; quam plures gentes reperiemus qua-
rum altera incusant alteram quasi argenti sui extorricem
nec curie uestrorum Pontificum accusationibus carent pa-
ter itaq; longe lateq; hoc genus querelarum. Veruz quia
dicis Germaniam uestram quondam ditissimam fuisse nūc
uero prorsus exhaustam ex omni ere uacuum esse. nos con-
tra sentimus. illudq; audacter dicimus nunquam Germani-
am ditiozem fuisse q̄ hodie. nunquam ornatiorem. nun-
quam armis potentiozem si uni domino paruerit. Namq;
si legamus uerusta tempora inueniemus Germanos olim
ruru uixisse barbaro. uestibus usos laceris. Venationitan-
tum & agrorum culture dedisse operam. feroces quidem
homines & belli apperentes. sed argenti prorsus inopes.
quibus quippe nec uini usus erat. ipsa quoq; Germania in-
tra mare & Danubium rursusq; intra Rhenum & Albi
continebatur. nunc uero quantum transgressa sit suos limi-
res non ignoramus. Nam plus uere est quod extra nacti
estis in Gallia. Retia. Norico. Vindelico atq; in ipsa sci-
thia seu Sarmacia quaz quod intrus habuistis. Quid me-
moremus nobilissimas Vrbes uestras & splendidissimas
ditissima templa opulentissimos principes ac prelatos cer-
te non uidemus prouintiam esse que computatis omnibus
uestram superet. quod si resurgeret aliquis illoruz Theu-
tonum qui tempore Iulii Cesaris uixit Germaniam pera-
graret ut Arionistis profecto diceret non esse eam terram
quam olim uiderat negaretq; suam esse patriam cum uine-
arum & arborum fructiferarum consitiones. uestitus bo-
minum. Urbanitatem ciuium. atq; etiam Splendorem.

Vrbium tantamq; nītidam policiam apud uos consue-
tur veruz hanc mutationem quis fecit in uobis nisi religio
xpi. cultus quippe cbristiane religionis a uobis barbariaz
omnem expulit atq; ita expoliuit ut iam greci ipsi barbari
uos autem recte latini appellari mereamini. cultum autem
salutifere religionis si uerum fateri uultis roma uobis &
apostolica sedes dedit que predicatorum ad uos mittens
idolorum relinquere cultum & uerum deum colere docuit
plus est hoc marre q̃ aurum & argentum. plus est quod
accepistis q̃ quod daris. itaq; decet uos accepti beneficii
memores esse. quod quidem tantum est ut nulli possit the-
sauro cōpensari. transimus modo ad eam epistole tue par-
tem que nos concernit dicis nos & alios plerosq; Sancte
Ro. ecclesie cardinales insolitas apud uos reservationes
habuisse indeq; multos exoriri rumores nos ⁊ Metenses
olim cardinalem & alios nonnullos similibus uos gratis
is compertum habemus & ab illis litterarum nostrarum
formam extraximus. reprehendis q̃ hee littere compacta
ris aduersari uideantur. dicimus nihil in eis esse contra ea
que concordata uocantur nisi fortasse illud recensetur qd
etiam monasteria reservari uidentur in quibus electioni lo-
cus esse debet nos de hac parte abunde satisfecimus domi-
no nostro. duo enim diximus eius beatitudini. Primum q̃
nullius monasterii electionem impedire uellemus. Alterū
q̃ nullum monasterium acceptaturi essemus contra uolun-
tatem eius principis in cuius ditione situm esset. & ita pro-
curatoribus nostris dedimus in mandatis quod si putas
etiam collegiarum prepositurarum electiones confirmā-
das esse. neq; debuisse nos earum reservationes acceptare
longe falleris. nam concordata ipsa dignitates primas post

12
Pontificales & in collegiatis ecclesiis principales apostolice sedis dispositioni permittunt. in aliis autem beneficiis inferioribus habet ipsa sedes suos menses. q̄ si super huiusmodi beneficiis ac dignitatibus reservationes obtinuimus accepimus a summo pontifice quod nobis concedere potuit sine cuiuspiam iniuria. Sed arbitraris fortasse beneficia que in Germania sunt germanis potius cōmitti debere q̄ extraneis nec nos aliter sentimus. Sed cum nos iam annis supra. xxiii. Germaniam incoluerimus non reputamus extraneos existimari debere cumq̄ imperatori ip̄iq̄ nationi longo tempore summa fide magnis laboribus seruiuerimus & nunc ad cardinalatus recepti ea curemus que nationis ipsius honori atq̄ utilitati conducant & ita prorsus agamus ut natione germani potius q̄ Itali reputemur. Non iudicauimus tibus illis prouinciis maguntine Coloniaensi Treuerensi indignum uideri aut graue cēseri si annua duo milia ducatorum in eis obtineremus ex illis beneficiis que sedes apostolica conferre haberet. Putauimus etiam maiora in eadem natione cui semper seruiuimus sponte offerri. sed non sumus nos insatiabiles. Contentamur eo quod pro debiti status conseruatione sufficiat nec plura circa hoc. quod autē operas tuas ad id offers ut gratie nostre fructum consequamur. agimus tibi gratias qui partes amici non negligis. Idq̄ rogamus ut interueniente casu oportuno prorsus efficias. Scis que sit mēs nostra & quomodo gratiam nostram restrictam esse uolumus si qua prepositura uacauerit aut ecclesia parrochialis magni redditus uelis ita efficere ut ad complementum gratie nostre peruenire possimus. Deniq̄ requiris an aliquid discendum faciendum ue sit circa eam partem que nationem

uestram & apostolicam sedem concernit. Respondemus
uenturum esse ad principes electores nuntium apostolicuz
Laurentium rouarellam cum eo poteris super hac re ple
nius loqui sibiq; cuncta communicare qui pro sua circum
spectione non ignorabit qua uia sit in talibus incedendum
nobis tamen illud consilium uideretur q; prelati & princi
pes uestri si qua in re grauamina sibi non digna inferri pu
tant. legatos suos ad Romanum pontificem mittere non
postponerent & que sunt illa in quibus grauarentur expo
nerent. pererentq; debitam fieri reformatiōem. nam sedes
ista pro sua infra mansuetudine uotis uestris que quidem
ratione subnixæ essent nunquam denegaret assensum. Nos
autem etsi parum ualemus studia tamen nostra semper in
eo dirigemus ut inclite nationi Germanice dum equa po
stulauerit mos geratur. Vale optime nosq; archiepiscopo
Maguntino cui oro ueteri notitia sumus affectissimi effis
ce commendatos Ex Roma die. octaua Augusti. Mille
fimoquadringentesimoquinquagesimo septimo

Neas Cardinalis Senensis episcopo Vara
dienti. S. P. D. Quantuz de captiuitate tua
indigna & acerba doluimus tantummodo de
liberatione gauisi & summo opere exhilarati su
mus. quippe non solum dignationi tue cuius bonitas ac in
nocentia magnifice patefacta est. veruz etiam serenissimo
regi Ladislao congaudemus cuius beneficentia ⁊ animi
rectitudo indies magis ac magis elucescit. nanq; sicut no
bis relatum est cum persona tua in arce Budensi retenta
fuit minime animus regius ad eam rem inclinatus erat. s;
seduxerunt eum eorum consilia qui tue uirtuti inuidebant.

143
nec rex adhuc iuenculus et in regno nouus magnis cons
sultoribus aduersari audebat. cessit furori loco & tempori
illud tamen cauit ne quid in corpus tuū emuli tui molirent
sed nunc que sua mens fuerit aperte liquet. nam qui alieno
cōsilio atq; importunitate dignatōem tuā in carcerem con
iecit. idem suopte ingenio libertatem tibi restituit. ob quaz
rem nemo est qui nō intelligat capturā tuam ab emulis tue
pbitaris liberationem vero ac salutē a solo rege processis
se. est igit qd & tu serenitati regie quemadmodū hactenus
fecisti ita & imposterū summa cuz integritate seruias. nos
aūt & ceteri qui te amamus gratias referamus quod nos
qdem minime negligemus. eramus hactenus occupati ut
liberatōem tuā lris apostolicis & nostris pcuraremus q̄s
bis regio culmini transmisiimus quaz primas mox intelle
cta nouitate transmitti curauimus alteras uero laurentius
rouarella nuntius apostolicus secum attulit. cui etiam uer
bo procuratio tue salutis nobis annitentibus commissa
fuit. sed intelligimus eum tuam dignationem iam restitus
tam libertari inuenturuz quod quidem gratissimum est. nā
& regratiari regi q̄ supplicare longe est prestantius ⁊ bo
nor tuus maior proculdubio redditur. cum non precibus
sed innocentie libertatem tuam concessam esse manifeste li
queat. rogamus igitur deinceps bono animo sis & iocun
de uiuas. de nobis uero tamquam de ueteri & fideli amis
co fiduciā obtineas sciens qd uotis tuis que quidem nostra
in potestate fuerint nunquam deerimus. Vale et reueren
dissimis patribus strigoniensi. & sancti angeli cardinalib⁹
apostolice sedis legatis si quando cum eis conuenies me s
moriā nostri facito. Datum Rome die decima Augusti.
M. cccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Casimiro Regi
Polonie. S. P. D. Cuz uacaret nuper ecclesia
Varmiensis conuenientes canonici eius in
Glogouia maiori & cogitantes de futuro po
tifice uota sua in me direxerunt. postulantes a summo pon
tifice ut ecclesiam illaz mihi committeret. Idemq; fecerunt
serenissimi principes domini. Imperator & Rex Hunga
rie atq; Bohemie consanguinei & affines tui. Annuic Be
atissimus pontifex eorum precibus & summo Cardinaliu
consensu ecclesiam illam mihi commendauit. mittam ppe
diem procuratores meos ad Serenitatem tuam cum lite
ris apostolicis quibus precor ut ad possessionem capiendā
necessarios uelis impartiri fauores. scio eniz quia sine tua
opera parum proficerent. cum iaz Prussia in manu tua pe
ne tota esse feratur. intelligam me magno munere donatū
a tua mansuetudine si mei procuratores ut non ambigo tu
is adiuti presidiiis ecclesie predicte possessionem consequā
tur facies rem gratissimam summo pontifici & sacro col
legio simulq; imperatori & Regi Hungarie quos nō du
bito maiestati tue p me scripturos esse ego uero conabor
noctes diesq; omni studio & diligentia tue Serenitati me
gratum ostendere atq; ita efficere ut mihi profuisse tuam
clementiam non peniteat iamq; pro mea uirili in sacro col
legio honorem tuum cura recepi namq; cum ageretur de
Culmensi ecclesia pro qua scripseras essentq; qui omnino
illam committendam esse dicerent procuratori magni ma
gistri ordinis beate marie Theutonicorum ego prorsus
restiti. mea q; suasiōe factū est ut res suspensa sit cum tue
Maiestatis preconia simulq; genitoris tui & germani qui
pro fide catholica in bello contra Turcos obiit clarissi

mas uirtutes retuliffem quibus audiris sanctitas apostoli
ca que prius inclinata erat ad promouendum procurato
rem ordinis mox sententiam mutauit decreuitq; super fede
re ut interea temporis aliquid de concordia & pace illarū
partium tractari possit & medio tempore rectorem aliquē
siue administratores illi ecclesie dare qui tue serenitati me
rito displicere non debeat. Verum ego pro ea qua tuo cul
mini deuotione afficior audeo suadere. idq; utile arbitror
ut tua serenitas simul cum illis de terra Pruscie oratores
suos ad sedem apostolicam mittere quantotius studeat ui
ros prestabiles & auctoritate insignes qui offerentes uia
uris ac concordie cum aduersariis coram sanctissimo do
mino nostro censuras ecclesiasticas in terra Pruscie quos
quomodo fulminatas aut tolli aut suspendi petant. Spero
enim eo modo res magnifice ad honorem tue sublimitatis
& illarum partium tranquillitatem conduci posse cum san
ctissimus dominus noster ad hec optime sit inclinatus &
multi sint in sacro collegio Cardinales reuerendissimi ma
iestati tue affectissimi inter quos est Reuerendissimus do
minus Rothomagensis. ego uero minimus inter omnes
nihil omitram ex his que ad augmentum status & glorie
pertineant tue sublimitatis cui me humillime recommen
do Ex Roma die ultima augusti. Millesimoquadringen
tesimoquinquagesimo septimo.

Alixus Episcopus seruus seruorum dei Ca
rissimo in christo filio Federico Romanorū
imperatorī augustō salutem & apostolicam
benedictionem quamuis apostolice sedi sicue
placuit altissimo presidentes ea nos semper cura reuerie

ut inclite nationi Germanice pro nostra possibilitate cōpla
ceremus ⁊ omnibus illinc ad nos recurrentibus faciles ac
benignas prebeamus aures. nuper tamen sicut nobis rela
tum est nonnulli ex venerabilibus fratribus nostris ac dis
lectis filiis nobilibus uiris Romani Imperii electoribus
⁊ alii pleriq; principes ac prelati nationis eiusdem dieta
quadam siue conuentu inter se celebrato oratores suos ad
te miserunt. qui de nobis deq; curia nostra non parua que
relam facientes inter cetera exposuisse feruntur qd nos dis
uersis modis nationem ipsam aggrauantes que inter te no
mine nationis ⁊ antecessorem nostrum felicis recordatio
nis Nicolaum Papam quintum concordata fuerunt mini
me adimplere aut obseruare curemus. quibus ex rebus ⁊
si non dubitemus serenitatem tuam pro sua erga romanaz
ecclesiam eximia deuotōe illoruz querelas acriter ac debi
te confutasse. dignum tamen putabimus super his que nos
bis obiciuntur sinceritatem ⁊ innocentiam nostram tue
sublimitati perspicuam ac manifestaz efficere ut si quando
postbac similes querimonie ad tuas aures deferantur. ba
beas ex nostris litteris quod murmurantibus ac detraben
tibus hominibus respondere atq; obicere possis. equidez
cum nos omnes christiani orbis nationes benigne quantū
cum deo possumus tractare curemus. precipue tamen ger
manicos principes ac prelatos singulari quadam caritate
⁊ precipuo prosequuti sumus affectu. neq; enim nos latz
quo fauore amplectendi sunt ecclesiarum presules. ⁊ quo
secundū principes honore preueniendi ut illos fratruz ⁊ istos
filiorum loco sua cuiq; dignitate seruata habere debemus
sunt euangelia sacra semper ante oculos nostre mētis. san

h5
ctorumque patrum decreta sedulo in animo uoluimus. nos
uimus quid Episcopis liceat. quid principes deceat. quid
officio summi sacerdotis incumbat. neque cordi nostro quic
quam tenacius heret quam ira sacros canones obseruare
ut ydonei ministeriorum christi dispensatores inueniamur
nota est omnibus apostolice sedis auctoritas. manifesta
cuius prime sedis dignitas. uulgata per orbem uicarii dei
potestas cui dictum est a domino pasce oues meas. et quod
cumque ligaueris super terram erit ligatum & in celis. & re
liqua quibus in euangelio. Romani presulis eminentia di
uinitus declaratur. quibus ex rebus non est cur aliquis ope
ra nostra criminari possit tanquam latius euagemur quam no
bis liceat aut tanquam in alienam messem falcem mittere
uideamur. cum non huius aut illius prouintie sed uniuersi
orbis presulatum in apostolice sedis specula consequuti su
mus. que cum ita sint scimus tamen eos qui uocati sunt in
partem sollicitudinis non esse turbandos. suamque cuiusque ius
risdictionem nisi forsitan abutantur seruandam esse non ig
noramus. ea propter ita nos gerere in hac usque diem cu
rauius ne qua de nobis. cuius hominum querela com
pereri possit. nec putamus aliquos esse qui se lesos aut spre
tos a nobis dicant nisi fortasse aliqui fuerint qui desideria
sua non recte merentes tunc se. contemptos aut grauatos
arbitrantur cum petitionibus eorum iniustis non annui
mus. Sed audiuius rumorem esse tanquam nos aurum
ex natione tua supra quam deceat extorqueamus. Iniuri
antur profecto nobis & a uero longe recedunt qui talia
dicunt. nihil unquam nostro nomine ab illis extortum est
quibus beneficia consulimus ut illi garrunt. nihil ex

actum nihil petiit preter annatam uetusto iure debitam
At si qui contra Turcos pecuniaria nobis subsidia obtu-
lerunt. non recusauimus nec recusare quidem debemus p-
ranta christiane religionis necessitate. Pecunias autem hu-
iusmodi & alias undecumque uenientes non usurpamus no-
bis non recondimus in archa non exponimus in iocalibus
non consumimus in deliciis sed in defensionem fidei cōuer-
timus & in oppressionem perfide Turcorum gentis ad no-
strum exterminum semper intente. Innumerabiles sunt &
intollerabiles nobis quas indies subimus expense. nunc in
orientem legato classis nostre nunc in Albaniam Scander-
bechio fortissimo christi athlete indefessoque bellatori. nūc
legatis & oratoribus in diuersas mundi partes emissis. nūc
istis nunc illis per Greciam & Asiam laborantibus ne de-
stituti periclitentur pecunias mittimus. nec fuerunt inanes
huiusmodi sumptus. licet enim nobis in domino gloriari
qui per ministros suos torpentibus ac pene dormientibus
cunctis ferme christianis principibus nobis tantummodo
instantibus atque urgentibus turchorum superbissima cor-
nua & insolentissimas acies apud Hungariam confregit
magnumque illum & potentissimum exercitum prostrauit.
qui sibi non Hungariam modo sed Germaniam totam gal-
liam atque Italiam proterere. legemque christi funditus euer-
tere promittebat. Itaque liberauit dominus populum suum
sub presulatu nostro plebemque suam ex ipsis quodammodo
faucibus crudelissimi Leonis siue immanissimi Draconis
eripuit nunc quoque classis nostra Rhodum ruetur Cyprum
Mithilenem Chium & omnes in orienti christiani nomi-
nis insulas que sine tali presidio haudquaquam Turcho-
rum nauibus indies incurstantibus resistere potuissent.

quodq; laudabilius est ac diuino nobis munere concessum
non tantum quas diximus insulas Legatus noster sua pru
denria & armorum robore tutatus est. sed alias plerasq;
Turchorum domino seruientes ad apostolice sedis deu
otionem obedientiamq; redegit nouissimeq; non pauca eos
rundem **T**urchorum nauigia ad oppugnandas christia
norum insulas exeuntia potenter inuasit debellauit in po
tatem recepit. nec Albania ingruentes Barbarorum im
perus proximis diebus inclinare potuisset. nisi nostrarum
interuenissent pecuniarum auxilia que Scanderbechio mi
simus in his nos rebus pecunias consumimus in his pfun
dimus quicquid undecunq; corrodere possimus auri uel ar
genti bonorem dei non nostrum querimus pro salute popu
li nobis commissi laboramus non oro priuata utilitate no
stra. curamus ne nostro tempore christianum nomen spur
cissimi turchorum pedes conculcare possint. sed non sunt hec
onera que nos soli portare queamus uel sedes apostolica
ualeat per se ipsam tolerare. facimus tamen quod possum?
& quiescentibus aliis qui nobis auxilio esse deberent insta
mus acceleramus urgemus nihil omittimus ex his que fa
cultates nostre permittunt. necessaria nobis detrahimus ut
incumbenti necessitari pro parte nobis possibili subuenia
mus. que cum ita sint audent tamen nonnulli parum quide
religiosi & ad commune bonum minus intenti nos redar
guere. quod ab his pecunias recipimus qui promouentur
quamuis sponte oblatas in classem contra turcos emissam
quodquam inique agunt iam plane prospicis. sed aiunt ple
riq; concordare de quibus mentionem supra fecimus per
nos minime obseruari affirmantes electiones Episcoporum
aliorumq; prelatorum nos parvipendere ac prorsus obicere

quod pari modo neq; uere neq; iuste nobis obiicitur. neq;
enim electiones prelatorū in Germania factas quouis pa
cto contemnimus. neq; ex concordatis omnes passim elec
tiones confirmare tenemur. Sed illas tantummodo que ca
nonice reperiuntur. quod quidem a nobis diligenter custo
dicum est. Nunquam enim aliquam electionem reicimus
quam repperimus esse canonicam. Viros autem quaz plu
res illis ecclesiis siue monasteriis preficimus in quibus ele
ctis etiam minus canonicè pretendebantur. Quod si ali
qui sunt qui confirmationem petentes non obtinuerint. sunt
autem paucissimi | Sciant se idcirco ex sua petitione ceci
disse quia nec canonica fuerat eorum electio nec promotio
ecclesiis ad quas uocabantur fuisset utilis Potestate autē
illa que nobis ex diuino atq; humano iure simulq; concor
datis ex predictis competit prouidendi ecclesiis de perso
na magis idonea etiam si canonica in illis electio facta re
periat. adhuc non sumus usi nec uti proponimus nisi ex
magna & urgentissima causa. Super reservationibus aus
tem ceterisq; beneficiorum prouisionibus de quibus simi
liter accepimus querelas coram tua Serenitate fuisse pres
positas non sumus memores aliquid a nobis esse concess
um contra concordata predicta. Quod si quid tale fac
tum est ut sepe in multitudinem litterarum ac negotiorum
aliqua transeunt neq; bene digesta neq; bene reuisa nō est
intentionis nostre aut ordinariū mensibus derogare.
aut concordatis ipsis contrauenire. Quinimmo quam
uis liberrima sit apostolice sedis auctoritas nullisq; debe
bat paciorum ninculis coherceri. ex mera tamen liberali
te nostra ex zelo quem gerimus ad pacem. ex caritate qua
reueram gnationem prosequimur. Concordatis ipsis lo

cū esse uoluimus. nec patiemur ea temere uiolari dum Ro-
mane sedis gubernacula retinebimus. Si quid preterea est
quod ipsi nationi molestum uideatur ex his que prodeunt
ex nostro solio. Idq; fortasse dignum emendarince cense-
tur. possumus enī & nos ut homines aliquando labi atq;
errare in his maxime que facti sunt non decet Episcopos
aut alios quosuis mortales super apostolicam sedem auc-
toritatem sibi uendicare. aut illos imitari quoquomodo q
pessimo more detestabiliq; exemplo in perniciem ecclesia-
stice Ierarchie in confusionem mixti corporis christi in ani-
marum suarum ruinam leges sibi constituunt. per quas li-
citur sibi esse arbitrantur apostolice sedis mandata con-
temnere ac pro suo uoluntatis arbitrio ecclesiastica dispo-
nere spiritualiaq; negocia. nam qui talia presumunt ali-
eni sunt. deum patrem suum appellare non possunt. qui ma-
trem ecclesiam recognoscere nolunt. Sed tanquam mem-
bra uel putrida uel arida a reliquo corpore recidi debent.
nulli enim permissa facultas est ut contra romanam eccle-
siam omnium fidelium matrem ac magistram recalcitrare
possit. uel se ab illius imperio subtrahere. Comedendus
est una in domo paschalis agnus. manere oportet in Ar-
cha regnante dilunio cui cura est ne pereat. unus deus una
fides unus baptisma. unus christi uicarius in terris est qui
celos benemerentibus aperit. claudit autē malignantib;
si quis autem arbitratur secum non bene agere apostolicā
sedem recurrere ad eam debet grānam suam exponere.
remedium petere. nunquam pia mater filiorum desiderio
deerit. quod uiderit ad salutem eorum pertinere. Et tu er-
go Serenissime Imperator si quid arbitraris tue nationis

prelatos habere quod per nos emendari debeat admone
eos hortare & urge ut ad nos uenientes suas nobis neces
sitates exponant grauamina referant desideria proferant.
nam uotis eorum que a rationis tramite non discordent tā
to libentius annuemus quanto cōfidentius eos ad nos re
cursurum habere uidebimus. ceterum quia carissimum in
christo filium nostrum Ladislaum Hungarie ac Bobes
mie Regem illustrem nondum reconciliatum tibi esse per
cepimus. sed adhuc inter te atq; ipsum lites esse ferunt per
ingentes. quibus nō dubitamus pro tua te sapientia ea dum
taxat seu querere seu uelle que sint equitati ac iusticie con
sona quia tamen discordia uestra tanto magis nos angit.
quanto magis christiane reipub. damnum resultat. Sereni
tatem tuam rogamus ut ante oculos tuos ponas primum
cum quo contendis & ubi contendis quia cum carne tua
cum sanguine tuo cum fratre tuo & in domo tua in agris
paternis. in hereditate auita bellum geris. in quo nec per
dere nec uincere tutum est. considera q̄ tu Imperator es
aduocatus ecclesie protector fidei catholice primus inter
seculi principes. primus qui arma pro defensione religiōis
nostre induere debeas. considera q̄ tu ille es in quem om
nium christianorum oculi coniecti sunt. qui si quemadmo
dum tibi ex officio incumbit aduersus impiam turcorū gē
rem arma promoueris uniuersos forme reges ac principes
ut te sequantur prouocabis. labentemq; rem christianam
magnifice subleuabis. sin uero domi manseris aliis occu
patus curis nemo erit qui bellum christi gerere uelit. erisq;
tu ipse causa cur nostro tempore fides catholica negligat
tur. intellexisti que fecerunt turci superioribus annis ut Cō
stantinopolim orientalis imperii caput ac totius Grechie

columnen inuaserunt ut urbes q̃ plurimas incenderunt. ut
christianum sanguinem effuderunt ut altaria euerterunt.
ut sanctorum reliquias canibus obiecerunt. ut Imagines
dei nostri glorioseq; matris eius aut lanceis effoderūt. aut
spuris lutoq; deturparunt. scis que nunc cogitant que pa-
rant que molliuntur. nullum illis studium ardentius nulla
cura propensior est quam ut ea agant per que possint chri-
stianam gentem funditus perdere. vincula verbera neces-
sariis omnibus comminatur. prope est eorum gladius
& adesse festinant tempora. & tu interim ac patruelis ruz-
us arma que merito in hostes fidei uerterentur contra sob-
ditos & uasallos uestros exerces. dices fortasse quicuis-
sem nisi me magna necessitas impulisset. sed parate fuerunt
infidie mihi. hereditas mea in periculo posita est. coactus
sum arma pro defensione mea capescere. Inuitus pugno
cum sanguine meo possibile est quod ais nihil inficiemur.
age sint uera que refers omnia. sit iustissima tua causa. at
iustius est pro christo pugnare & maior necessitas est be-
re ditatem christi q̃ tuam defendere. si tua perit est adhuc
ubi salueris. sin perit christi hereditas quod tamē nullo pa-
cto futurum putamus & tuam hereditatem perire oportet
& christiane reipub. fundamenta corruiere. cogita igit de
communi periculo prius & maiora minoribus antepone.
exquirito omnes uias quibus cum patruelle tuo quantum
sanguine iungeris tantum dilectione & affectu sincero co-
puleris. nec illi impures quoquomodo que per alios etati
tenere subgeruntur. audiuius dilectuz filium nobilem ui-
rum Lodouicum Bauarie ducem inter te & ipsum patru-
elem de pace accurum in Austriam descendisse. credimus
& dilectum filium nostrum Iohannem Cardinalem sancti

angeli apostolice sedis legatus quemadmodum sibi scrip-
simus eisdem tractatibus interfuturum. Age flecte animū
& amplectere bona mente concordiaz. noli omnia que tibi
debentur exquirere esto contentus his que potes obtinere.
nec graueris pro bono pacis de tuo iure pauca dimittere.
deus pro cuius causa pacem accipies maiora tibi retribu-
er. commendabunt omnes sapientiam tuam que furori tem-
perantiam arrogancie humilitatem. duricie mansuetudinē
tenacitati largitatem obiecerit. Sit finis aliquando ciuilis
& intestine discordie ut tandem cum patruale tuo reconci-
liatus & tu & ipse ceteriq; germanice terre procures quo-
rum consuevit in armis esse inuicta uirtus unicus iam uiris
bus ac concordibus animis in turcos militaria signa fera-
ris. infelices christianos qui per Greciaz captiui merentur
a iugis seruitutis eximari ac regiam ciuitatez que de Cō-
stantino cæsare nomen habet q̄ turpiter pridem amissa
fuit tam gloriose recupereris. Hæc scripsimus tue sereni-
tati non sine fiducia singulari pro ea qua tibi & inclire na-
tioni tue ingenti caritate sumus affecti. Tuum est ut hæc
tam bono animo recipias q̄ sunt a nobis optimo corde
prolata. Datum Rome apud sanctum Petrum. pridie ca-
lendas Septembris. Millesimoquadringentesimoquin-
quagesimo septimo. dictata per Eneam Cardinalem Sen-
nensem.

Neas Cardinalis Senensis Orthoni & Lo-
douico Bavarie ducibus. S. P. D. obrinuistis
tandem ecclesiam Ratisponensem Reueren-
do patri Ruperto filio & nepoti uestro com-
mendari. satisfactum est desiderio uestro. merebatur incli-
ra domus uestra exaudiri in suis precibus ne talis est ecc-

44
clesia Ratispanensis que uel probitati uel nobilitati eius-
dem ruperti satisfaciatur. duo tamen obstabant petitionibus
uestris eras scilicet promouendi minor et capituli ipsius ec-
clesie desiderium a quo erat alius electus. non indignus neque
ignobilis. sed cum repperisset pietas domini nostri electio-
nem ipsam minus canonicam esse et hinc electi inde ruper-
ti merita libraret pretulit denique nobiliorem. nec putauit in
erate momentum esse faciendum quam tante domus clari-
tas communisset. est igitur uestrum recognoscere hoc bene-
ficio ab ipso sanctissimo domino nostro qui et si fecit quod
debeuit. honorandus est tamen iuuandus et extollendus qui
hoc tempore nobilitatis cultor et conseruator existit. uerum
cum ecclesiam ratispanensem que olim florentissima fuit et
a progenitoribus uestris fundata magnis opibus abunda-
uit. iam pauperem ac pene ruentem et undique lacera esse
intelligamus nobilitatem uestram rogamus obnixi ut po-
stquam ad uestras manus rediit et caro uestra illi preest ita
efficere uelitis ut palam omnibus fiat uos non uerbo sed
opere ipsius ecclesie protectores et aduocatos existere. sic
nobis commendata cleri libertas. dare operam ut distrac-
ta et impignorata bona absque grauamine cleri recuperen-
tur. sic ipse rupertus ouium suarum non lupus sed pastor sic
canonicorum et aliorum clericorum non tyrannus sed pa-
ter. meminerit quia iubet apostolus ne dominetur in clero
sed tanquam forma facti gregis ecclesie presidiamus. nouerit
non se ecclesie sed ecclesiam sibi commendam esse. commē-
damus denique excellentie uestre venerabilem henricum de
Habsperg cuius electio non suis demeritis sed propter ob-
missas iuris solennitates reiecta est. Dignus est certe cui ru-
pertus et qui res suas gerent non insultent sed compatiantur

non iniuriantur sed fauent potius & ipsum ament. Est eniz
uir bonus & cuius nobilitati ingenii correspondent mores
erenim manifesta est nobis eius probitas. nam licet multa
in eum quesita sint testimonia ad eius famam denigranda
nemo tamen repertus testis est qui eius honori detraxerit
passus est uir bonus non modicam iacturam. uenit romam
cum grauibz expensis. fuit hic ea parte anni quando est
ardentior & periculosior aer & perpassus est complures
labores & tandem succubuit. prosequabatur causam suam
quererebat honorem quem sibi debitum existimabat. fecit
quod ceteri mortales agunt. nam quis est qui electus in epi
scopum alicuius ecclesie non conetur electionem suam tue
ri & a summo pontifice confirmationem obtinere qui epis
coporum querit inquit apostolus bonum opus querit. ues
rum ea usus est modestia ea grauitate in suo iure prosequē
do ut nullius unqz honori detraxerit nullius fame preiudici
cauerit. nullius personam in discrimen adduxerit. Idem fe
cere & qui cum eo missi sunt a capitulo. testes nos sumus
coram quibus causa agitata est quamuis in electum ipsum
& eligentes nonnulla etiam crimina obliicerentur per procu
ratores ruperti. ipse tamen electus & sequaces eius nihil
aliud quesiuere qz se purgatos atqz innocentes ostendere.
de ruperto nihil unquam reprehensione dignuz dixere. sed
tam ipsum quaz progenitores suos & excellentias uestras
ipsamqz Bauarie domum cu3 magna ueneratione cu3 sum
ma reuerentia & singulari quadam maiestate nominaue
runt quibus ex rebus iustum & supra qz iustum esse putas
mus ut eundem Henricum & qui cum eo uenere commen
datissimos suscipiatis eisqz fauentes ac consiliis & auxiliis
is assistetes quod est uere nobilitatis erga eos ostendatis

40
que uicisse contenta non insultat uictr. sed uictrū sepe iacē
tem eleuat & in parrem felicitati assumit. hec pro nostra
erga uos caritate & inclitā domū uestram affectione
dixisse uoluimus q̄uis sciremus nobilitatem uestraz quod
scribimus per se ipsam id fuisse facturum. Datum Rome
die quarta septembris. Millesimoquadringentesimoquin
quagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Orboni & Lu
douico Bauarie ducibus. Sa. P. D. Annuit
sanctissimus dominus noster precibus uestris
ac rarispāensem ecclesiam Reuerendo patri
domino ruperro filio & nepoti uestro commendauit volu
isset apostolica pietas eam ecclesiam multo maiorem & di
torem fuisse & talem que nobilitari & moribus ipsius ru
perti satisfaceret. sed qualiscunq; est recipi debet alacri ani
mo & habende sunt ingentes gracie eidem domino nostro
qui ualde libenter desiderio uestro studuit complacere. cō
mendamus igitur excellentie uestre ecclesiam ipsam & cle
rum eius quamuis certi sumus fundationem progenitorū
uestrorum in manibus uestri sanguinis constitutam felici
bus incrementis augendam esse. insuper quia uenerabilis
uir Henric⁹ de Habsperg qui fuit electus a capitulo in p
secutione iuris sui modestissime se habuit. idemq; fecerunt
qui cum eo missi fuerunt ad confirmationem electionis pe
tendam. dignum cēsemus ut eos benigne recipere & trac
tare uelitis non permittentes eis aliquam inferri molestiaz
uel iniuriam. nam cuz ipsi tam de prefato ruperro q̄ de uo
bis & inclita domo Bauarie cum summa semper uenerati
one loquuti sint & prosequendi ius suum honestaz causaz

babuerint non esset conueniens eos propterea iactare alio
quid ferre. scimus hec per se nota esse prudētie uestre. ideo
non plura scribimus. tantū rogāmus ut si qui sint qui eos
in conspectu uestro criminari uoluerint tanq̃ litigando in
hac curia honori uestro detraxerint nolitis illis credere.
sed nobis potius fidem prebere coram quibus est causa a
gitata & qui uobis ueritatem scribimus. Datum Rome
die septima septembris. Millesimoquadringentesimo
quagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Henrico sen
leben. S. P. D. Scripsisti nobis his diebus fre
quentes litteras pro quibus gratias agimus
tibi qui ueri & optimi amici officium imple
intellerimus illarum disturbia parriū. dolemus principes
uestros non tam se beniuolentia q̃ sanguine contingere cu
ius rei culpam non ipsis ascribimus sed illis quorum uo
ces pre ceteris audiuntur. infortunium est hoc nostri tem
poris ut tunc potissime diuisi simus cum expediret maxime
unitos esse. sed dabit deus his quoq̃ fines. pro electo Vra
tislauiensi laborauimus diligenter & tandem confecimus
quod petebatur. nam tria milia ferme ducatorum remissa
sunt. in qua re intelliges ex Venceslao que fuerint partes
nostre rogamus uelis esse cum maiestate regia ab ea litte
ras oportunas impetrare ad serenissimum Polonie regem
& alios ut opus esse putabis duplicatas. nam ipse Vences
laus offert se iturum nomine suorum dominorum in Polo
niam & nos statim mitremus Bartholomeum canonicum
Varmiensem cū litteris & procuratoriis oportunis & ne
cessarium est quod ambo habeant litteras regias. poteris

71
anti presidio dominorum ducū Bauarie Ludouici & otto
nis ad impetrandas litteras regias. nam nos eisdem duci
bus per hos dies non paruum obsequium fecimus. qui re
pugnantibus fere ceteris cardinalibus sanctissimo domi
no nostro suauis consanguineum eorum Rupertum ad
ratissponensem ecclesiam promouendum esse cum essemus
commissarii & alterius electionem inuenissemus non uale
re mittimus litteras credenciales quarum uigore poteris
eis supplicare ut tibi assistant ad regias litteras impetra
das. Procopio & nicolao scribimus quos arbitramur su
os fauores non negaturos Cardinalem sancti angeli uelle
mus apud uos esse ut eius summa sapientia lites austriali
ce componerentur. rogamus ut nostras litteras sibi trans
mittas & deniq; cures ut uenientibus dictis Venceslao &
Bartholomeo littere que necessarie sunt in promptu habe
antur. de nouitatibus harum partium pauca sunt que scri
bere possimus. eaq; sunt huiusmodi ut. s. in littera Impera
toris. Vale optime die septima septembris. Millesimos
quadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Imperatori Fe
derico. S. P. D. Accepi superioribus diebus
litteras tuas super negocio concernente reue
rendum patrem episcopum Iaurinensem intro
duxi ad sanctissimum dominum nostrum nuntius tuum ob
tinui litteras fieri secundum desiderium maiestatis tue q̄s
idem nuntius apportabit. supplico serenitati tue digneris
ita facere ut capitaneus in Vorbenstein nō sit nimis on
erosus illi ecclesie Iaurinensi. q̄a re vā multū exorbitat & q̄oat
clerū. tua maiestas semp pia fuit & sacre religioni affecta.

continuet in hac sua gloria tua pietas nec patietur a suis
officialibus uexari clerum quem semper misericorditer tra-
ctasti. hec dico quia cupio semper honori tuo bene cōsul-
tum esse. accepi & alias litteras quas in facto ratisponen-
sis ecclesie transmisisti ruperto fauente. iaz ille promotus
erat ad ipsam ecclesiam quia reperta fuerat electio capitu-
li inualida. causa mihi commissa erat & ego in consistorio
relationem feceram postq̃ dominus noster considerauit
scripta que prius tua Maiestas miserat fundata super ele-
ctione canonica non dubitauit quin ea reperta inualida p-
motionem ruperti commendares. quod etiam ego ira pus-
taui futurum. & ita complacitum est illi nobilissime domui
insuper gratias ago maiestati tue pro litteris sanctissimo
domino nostro & sacro collegio super facto Varmienfis
ecclesie in meum fauorem missis. nunc cum idem dominus
noster ecclesiam illaz mihi commendauerit supplex oro ut
digneris litteras oportunas in bona forma scribere ad se-
renissimum Polonie regem subscribendo illas manu pros-
pria ut maior uideatur affectio. rogantes eum ut procura-
toribus meis possessionem ipsius ecclesie assignari faciat.
Veniet enim infra paucos dies unus ex procuratoribus
ipsis ad serenitatem tuam pro litteris accipiendis quem cu-
pio celeriter expediri. de nouitatibus harum partium hec
tantummodo scribere possum. rex Aragonum maximam
& potentissimam habet in mari classem minatur Cenuen-
sibus. sed aliis quampluribus terrorem incurrit. comes Ia-
cobus piccininus cum exercitu regnum Apulie exiturus
est prope diem. dicit se contra Sigismundum malatestam
arma sumpturum. sunt tamen qui senensibus & qui eccle-
sie romane timendum putant. Vrsini & Comes Enerfus

59
inter se contendunt nec finis potest inueniri discordie. Car-
dinalis de Vr̃linis quasi papam timeret ex Vr̃be iam pri-
dem recessit. & inde similitates non paucę exorte sunt inter
ipsum & romanum presulem. missus est tamen modo per
collegium cardinalis sancti marci qui eum apostolice pic-
tati reconciliet. nescio qui fructus sequetur. non sumus sine
periculo intestini belli si Vr̃linorum domus implicata re-
manerit. Ex orienti nouitas allata est. fratrem cardinalis
portugallensis ueneno periisse in Cypro qui regnaturus co-
profectus erat ac filiam regis duxerat Turchorum clas-
sis mitilenem insulam magno conatu uexatura fertur. sed
auxilio illi erit legatus apostolicus cum triremibus suis et
rhodiensi manu alia que scribam non habeo. cōmendo me
humillime sublimitati tue ad cuius mādara semper ero pa-
ratus. Ex roma die. undecima septembris. Millesimoqua-
dringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Ladislao regi
Hungarie. Sa. P. D. Que scripsisti mihi su-
per negocio Vratistauensis electi curauim di-
ligenter atq; peregi quous res esset difficilis et
pecuniaria. Gestus est mos tue serenitati & remissa est ele-
cto magna pecunie pars. laboraui quoq; ut satisficeret desi-
derio tuo circa Ratispanensem ecclesiam & obtemperata est tua
uoluntas. prefectus est eniz illi ecclesie illustris princeps ru-
pertus Bauarie dux cōsanguineus tuus. fui ego in ea cau-
sa commissarius & quemadmodum debui conatus sum eā
relationem facere que ueritate eidem ruperro utilis esset.
feci id libenter quia intelligebam me sublimitati tue simul
& inclite domui Bauarie complacere & ecclesie illi bene

consulere nec plura de hoc. Verum serenissime rex cuncta
pietas dignata fuerit sanctissimo domino nostro p me scri
bere atq; instanter supplicare ut ecclesia Varmiensis mi
bi commendaretur. idq; iam factum sit rogo & obsecro ut
ceptum continuans beneficium serenissimo regi Polonie
sororio tuo urgender scribere digneris pro possessione ipsi
us ecclesie meis procuratoribus danda. quemadmodum
Henricus Senfleben decanus Vratislaviensis tue subli
mitati latius declarabit necessarium esse. Idem etiam cel
situdini tue nouitates harum partium quas sibi scribo seri
osius exponet. nec alia in presentiarum nisi qd me tue subli
mitati iterum atq; iterum commendo ad eius semper man
data paratū. Ex Roma undecima die septembris. Mil
lesimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Procopio Can
cellario Bohemie. S. P. D. Quamuis raro
nobis scribis ex nicolao tamen simulq; Hen
rico Senfleben intelligimus te ueterem erga
nos beniuolentiam retinere & omni officio ueri amici sa
tisfacere. nō reperimus que pro nobis fecisti. sunt enim plu
rima. nec nos hi sumus qui referre gratias ualeamus illud
tamen quod possumus facimus. redamamus magnificen
tiam tuam & animum habemus paratū omnia facere que
tibi grata sint & nobis possibilia id ostendemus si quando
pro venerabili Germano tuo preposito vicegradensi aliqd
acciderit. quod sibi utile futurum putemus & in nostra po
testate consistat. interea rogamus te ut perseueres in offi
cio caritatis & tui Enee semper memineris. Insuper quia
mittemus propediem procuratores nostros cum litteris

apostolicis ad capiendam possessionem Varmiensis ecclesie si saltem haberi poterit. Rogamus amicitiam tuam ut eas litteras impetrare uelis a regia maiestate quas Henricus predictus dixerit oportunas nam totum pondus huiusce rei consequende in serenissimo rege ipso Hungarie ac Bohemie consistit ut qui ceperit perficiat. erimus nos in eternum sue maiestati & tibi obligati. quippe qui eam ecclesiam suo & tuo favore obrinuerimus conabimurque semper nos gratos ostendere. credimus cardinalem sancti angelii iam apud uos constitutum esse. quod si ita est commenda nos sue dignationi tanquam patri ueneratu dignissimo. Que sunt apud nos noua scribimus ipsi Henrico tibi communicanda. feruet apostolica mens desiderio exterminandi turcos. sed principes christiani inter se dissidentes pium eius propositum prorsus deserunt. deus meliora prebeat quam speramus Vele optime Ex Roma die. undecima septembris Mcccclii.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Cardinali Sancti Angeli Salutem Plurimam Dicis Breues more tuo scripsisti ad me nuper et pistolas uidi eas libenter qui significabant te ex Bosna reuersum prope Hungariam de gere ac bene ualere. quod pre ceteris mihi iocundissimum fuit. Spero hec scripta mea repertura esse in Austria personam tuam intermitiores gentes utinam ita fiat. Nam presentia tua futurum opinor ut principes illarum partium prorsus componantur. Ait enim Episcopus Cardinalis Papiensis

se cum anno superiori ageret in austria omnes lites inter
Imperatorem & regem Hungarie adeo attenuasse. ut pa-
rum ad integram concordiam superfuerit. composuissetq;
omnino partes ipsas ut est opinio nisi coactus fuisset. No-
rimbergam ascendere. existimo igitur haud dubie dignati-
onem tuam sine debito terminaturam quod ille insectum
reliquit. si tamen ita est ut compositioni tam parua ut refe-
runt res defuerit. utrunq; sit elaborandum est in eo negos-
cio nec minus erit composuisse Imperatorem & Regem
q̃ turchum deleuisse. & ego quidem hanc coronaz tue dig-
nationi auguror & opto. Nouitates harum partium non
dubito intelliges ex aliorum litteris. ex me tamen hec pau-
ca habe. Rex Aragonum maximam habet in mari classez
galearum supra. xxx. nauium onerariarum. vii. minorum
nauigiorum q̃ plurium. dicit se iturum in Cathaloniaz ut
inde fortior redeat contra Turchos. indeq; factuz est ut
rex portugallie aduentu suum suspendarit. Genuenses hac
regis classem contra se armatam putant. simulq; cum eis
florentini & senenses riment. certitudo nulla est quid tan-
dem rex intendat. comes Iacobus piccininus cum exercis-
tu circiter quinq; milium bellatorum exiturus regnum fer-
tur. territat ecclesiam simulq; senenses cum se contra sigis-
mundum malatestam profecturam minatur. Vrsini & co-
mes euersus adhuc inter se litigant Cardinalis de Vrsinis
ia pluribus diebus e curia recessit ueritus ne qd sibi finistri
accideret. Cum papa exercitum misisset aduersus fratres
eius. Nunc Rex Aragonum Vrsinorum familiam in su-
am protectionem recepisse fertur. Timor est ne Romanus
ager nouis inuoluatur litibus. Missus est tamen Car-
dinalis sancti marci ex parte collegii ad ipsum dominu de

54
Vr finis ut si possibile sit controuerſie componantur. Do-
minus noſter ſanctiſſimus iterum duas galeas cum pecu-
nia ad legatum mittit in orientem. facit pius pater quod po-
teſt. ſed relinquitur a principibus nec ſolus poteſt tanti bel-
li molem ſuſſerre. Imperator turcorum contra Mirilenem
miſſurus claſſem ferrur non modicam. ſed dominus Inſule
ſpe legari frerus & auxilio Genuenſium nauale bellum in-
trepidus manet in Albania dicunt Scanderbechiũ maga-
nalia perperraffe contra turcos quod ſi uerum eſt melius
tua paternitas reuerendiſſima que per id temporis prope
fuit exploratum habuit cupio ut tandem redeas nec uelis
triennium cõplere niſi principes contra turcos excitari poſ-
ſe confidis commendo me dignationi tue ad eius ſemper
mandata paratum. Ex Roma die. vñdecima ſeptebris.
Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senenſis Nicolao Liſcio
S. P. D. Grate fuerunt nobis littere tue quib-
us Germanica negocia ſignificasti utinam
melius ſe res haberent. ſed ferẽda ſunt que no-
bis tempora dantur. faxit deus ut principes illi noſtri ali-
quando cõcordes ſint. ne q ſint ſanguine proximi odio diſ-
iungantur. gaudemus procopiuſ conualuiſſe & noſtri me-
morem eſſe. cupimus nos ſue magnificentie ſepius efficiat
commendatos. ſcribimus regi maieltati & ſibi de litteris
neceſſariis ad obrinendam eccleſiam Varmienſem. roga-
mus in ea re tuo more ſiſuigil. & ita efficias quemadmo-
dum Henricus Senſleben experierit qui conditiones illi
us parrie nouit. & noſter eſt fideliffimus amicus. ab eo ſci-
es que ſunt hic noua. fluctuamus & nos more hominum

naugantium frater tuus Volaterras repetiit. Italia mul-
tis in locis peste laborat. sed potissime Sena. nam que bel-
lo afflicta fuit. & caritate annone nunc quod tertium erat
morbo languescit. Vale & nobis sepius scribe. Datum
Rome vndecima septembris. Millefimoquadringentesi-
moquinquagesimo primo.

Neas Cardinalis Senensis Ulrico Rieder
S. P. D. Recepimus litteras tuas quas red-
didit nobis Iacobus Imperatorie maiestatis
nuntius. Agimus tibi gratias p litteris scrip-
tis in facto ecclesie Varmienfis. scimus enim te eas dic-
tasse & expediri fecisse. nunc opus est ut alias iterum expe-
diri facias ad serenissimum regem Polonie & alios p ut
opus fuerit. quemadmodum latius te admonebit procura-
tor noster quem statim mittemus ad possessionem capien-
dam super facto iaurinensi expediuimus litteras iuxta de-
fiderium maiestatis imperatorie quas ipse iacobus secum
apportabit. rogauit ipse nos ut concederemus sibi pecuni-
as. concessimus primo sex aureos & deinde iterum roga-
uit nos ut alias pecunias sibi mutuaremus pro redito ne-
cessarias Fecimus illas sibi concedi per banchum & obli-
gauimus nos pro eo intuitu maiestatis imperatorie cui de-
bemus omnia. voluissemus q ipse habuisset aliqua scripta
uel maiestatis eiusdem uel tua libentius sibi subuenissem?
tamen quia nuntius imperatoris est nolimus eum derelin-
quere sicut ab eo intelliges. rogamus des operam cum eo
postquam redierit ut nobis satisfaciat. intelleximus de dispo-
sitione tua. erimus cum correctore & uidebimus quid fa-
ciendum sit. scito q littere nulle possunt cbrineri gratis ab

57
isto papa nisi pro persona imperatoris. si uis q̄ exponam?
pecunias pro te scribe nobis & libenter id faciemus. quia
quamuis pauperes sumus ad huc tamen pro te inueniem?
centum aureos cum opus fuerit. habebis cum presentibus
litteras ad iohannem binderbachium. rogamus eas sibi
mittas ubicunq; fuerit. & nos sublimitati imperatorie com
mendes ad cuius mandata paratissimi sumus. Datus Ro
me die vndecima septembris. Millesimoquadringentesi
moquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis iohanni binder
bachio. S.P.D. Laborauimus diu tui causa
aduersus aduersarium tuum super prebenda
ratisponensi & deniq; peperimus tibi pacem
obtinuimus. namq; prebens. prouisi ratisponensi dari do
mino hummano ut tibi quies esset & ita factum est. hoc scri
bimus ad consolationem tuam. rogamus ut nos impera
torie maiestati commendes & iuues nos ad possessionem
habendam ecclesie Varminsis. Vale optime Ex Roma
die vndecima septembris. Millesimoquadringentesimo
quinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Ludouico Baz
uarie duci. S.P.D. Venier ad excellentiam
tuam uenerabilis uir henricus senfeleben & a
liqua nostro nomine referet cui rogamus ut
plenam credentie fidem prestare uelis & in his que uice no
stra perierit benignum impartiri fauorem quemadmoduz
de tua erga nos caritate plene confidimus. ab eo etiaz sci
es negociu ecclesie ratisponen. p̄ tuo desiderio expedituz

esse in qua re fecimus quod uires nostre potuere ut honori
tuo satisfieret. Datum Rome die vndecima. Septembris.
Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Ludouico duci
Bauarie. S. P. D. Sigismundus Schretil bo
ne indolis adolescens primus huc uenit in cau
sa Ratispanensis ecclesie primusq; litteras tu
as nobis reddidit instet die noctuq; diligentissime labo
rans ut desiderio tuo satisfaceret cum iam res sit ad uorum
expedita dignus est qui benigno fauore tractetur. Roga
mus igitur ut ruperto administratori Ratisponensi cons
anguineo tuo eum commendare uelitis atq; ira efficere ut
de primo beneficio uacatura ei cōuenienti sibi omnino p
uideatur. redderis enim mercedem condignam suis labo
ribus & nobis singularem complacentiam facieris qui eū
iam pridem nouimus & pro sua uirtute dileximus. datum
Rome die vndecima septembris. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Martino mayr
S. P. D. Sunt nonnulli tue nationis homines
parum pensi habentes quibus Romani ponti
ficis auctoritas neq; necessaria esse uidetur
neq; a christo instituta. contra quos hanc epistolam scribe
re & tibi transmittere decreuimus ut si quando tales te ho
mines adierint habeas ex nobis quo gladio eorum teme
ritatem confodias. nam eos non solum scripta iura refels
lunt & auctoritas ecclesie longe lateq; diffusa. sed ipsa quo
q; naturalis ratio eius aduersa est que lex nature immobi
lis & inuariabilis adeo fixa est ut neq; episcopiam ferat.

56
Audi ergo quomodo istos reuincimus refellimus proster-
nimus cum christianis nobis questio est qui euangelium re-
cipiunt & christum dei filium pro nostra salute incarnatum
& passum fateantur. hi nobis aut quae negabunt sacramen-
ta in ecclesia ab ipso dei filio esse instituta quibus ad salu-
tem nostram utimur. Baptismi confirmationis. Eucharistie
Penitentiae Ordinis Matrimonii. & Vnctionis extreme
quorum unum quod est principalissimum scilicet ordinis a-
liorum duorum que potissima esse videntur. Eucharistie ac
penitentiae ministerium in se continet. Nam sacerdotes hoc
potissimum causa sunt instituti ut purgantes per penitentiam
homines a peccatis suis & in gratiam dei redeuntes ydo-
neos faciant ad christi corpus participandum. deinde cor-
pus christi consecrantes illud eis administrent. Videmus
autem ita natura comparatum esse ut omnis potestas que
ad principalem aliquem ordinem est effectum inferiores
potestates sibi subseruientes habeat quod maxime in ar-
tibus apparet. nam arti que formam materialem inducit.
aliae subseruiant que materiam predisponunt & rursus alia
illa que formam inducit alteri seruit ad quam pertinet fi-
nis effecti operis. nam qui ligna cedit arti manufacturae de-
seruit. & hec rursus gubernatorie. Illa uero militari uel co-
nonice quemadmodum navigatio ad diuersos ordinatur
fines. cum ergo potestas ordinis in eum finem constituta
sit ut purgatis hominibus corpus christi ministret. patet
est inferiores ordines ei deservire ea preparantes que ad
hoc opus necessaria sunt & infimi quidem ordines sacer-
dotali deserviunt populum preparantes. hostiarii quidem
arcendo infideles a ceru fidelium. lectores instruendo eos
tecum in elementa fidei tradentes propter quod eis scriptura

ueteris testamenti legēda committitur. exorciste uero eos
purgant qui demoniorum uexatione a sacramentorum per
ceptione impediuntur atq; ita hi tres ordines disponēdi po
puli curam habent. est & quartus Accolitorum ordo cui
uasa non sacra credita sunt in quibus sacramenti materia
preparatur. Subdiaconi uero ministeriū habent super ua
sa sacra & super dispositione materie nondum consecrate
Diaconi autem ulterius processere. administrant enī atq;
contingunt materiam iam consecratam christi sanguinem
populo dispensantes. subseruiunt autem omnes hi ordines
sacerdotali etiam in preparatione populi. nam diaconibus
committitur euangelica doctrina preponenda populo sub
diaconibus apostolica. Accolitis luminum commissa est
cura quod ad solemnitatem doctrine proculdubio pertinz
atq; ita hi sex ordines ad septimum referuntur qui sacerdo
talis appellatur. at cum ordinum horum collatio cum sacra
mento quodam perficiatur. Sacramenta uero ecclesie dis
pensatores requirant ydoneos. necessarium est superiorem
aliquam potestatem esse in ecclesia altioris ministerii que
ordinis sacramenta dispense. hanc autem maiores nostri
episcopalem appellauere que quous in consecratione corpo
ris christi sacerdotalem non excedat superat tamen in his
que ad regimen populi pertinent. nam & ipsa sacerdotalis
potestas ab episcopali deriuatur. & que sunt ardua circa
populi curam episcopis reseruantur. nec sacerdotes ipsi dū
corpus christi conficiunt rebus aliis utuntur q̄ per episco
pum consecratis ut altari calice uestibus. est igitur manife
stum summam regiminis quod in populo christiano gerit̄
ad episcopalem pertinere potestatem. Verum quous popu
li per diuersas dioceses ac ciuitates distinguantur sicut ta
men una est ecclesia sponsa christi ita & unum oportet esse

populum christianum. & sicut in uno populo spali unus requiritur episcopus ad quem summa rei differatur ita & in toto populo christiano per necessarium est unum esse totius ecclesie caput. unum rectorem atque magistrum ad quem maxima queque & difficilia referantur cumque ad unitatem ecclesie conseruandam illud potissimum requiratur ut una sit omnium fides. circa ea uero que fidei sunt quoniam uarias suboriri contingat. unum esse principem unumque caput oportet & supernum iudicem qui questiones ipsas dissoluat. alioquin sententiarum diuersitas ecclesiam ipsam diuideret ac resolveret unitatem quemadmodum factum esse uidemus ante concilium nicenum dum sibi quisque uinebat et ad Romanam ecclesiam paruus habebatur respectus. et nos quidem palam uidemus omnes qui tempestate nostra peregrina inueniunt dogmata & errores predicant illud in primis sibi usurpare ut ecclesie romane auctoritatem et principatum diffundantur. At cum christus deus noster sponsam suam ecclesiam tam feruenti amore dilexerit ut sanguinem suum pro ea fuderit crucis tormenta perpassus nequaquam credendum est eum in his que necessaria sunt ecclesie non oportune consuluisse cum de synagoga per Isaiam dicat quod ultra facere debui uinee mee et non feci. itaque cum necesse sit ad perfectum regimen unum per se a quo ceteri dependant minime dubitandum est quoniam ex ordinatio christi unius ecclesie presit et hunc nos romanum presule appellamus. uulgo papam nominamus. insuper cum ecclesie regimen ab eo institutum sit per quem reges regnant et legum conditores iusta decernunt non est ambigendum quin ecclesie regnum optime sit ordinatum. Optimum autem multitudine regimen illud est quod ab uno geritur. id autem ex fine patet namque finis optimi regiminis pax est et unitas subditorum

Unitatem anteq̃ pacis est nutrix nemo dubitauerit lō
ge melius ab uno seruari q̃ a pluribus. Vnus enim dig
nitate congruit. ob quam rem non est ambiguum quin ec
clesie regimini tanq̃ optimo presit unus. huc accedit quod
in Apocalipsi Io. ait se scilicet uidisse Iherusalem descen
dentem de celo & moisi mandatum est ut omnia faceret
secundum exemplar ei monstratum in monte quibus ex re
bus quid aliud intelligimus q̃ militantem in terris ecclesi
am instar esse triumphantis in celo. At cum in illa unus sit
dominus dicente eodem Io. rursus in Apocalipsi. ipsi po
pulus euiserunt & ipse deus cum eis erit. eorum deus quis
non intelligit ecclesie militantis unum esse principem opor
tere. recte igitur Ioel primo scriptum est. Congregabunt
filii Isrl̃ pariter & ponent sibi caput unus. dominus quoq̃
apud Jo. ait. fiet unum ouile & unus pastor. & ad ephe
sios. doctor gentium paulus solliciti inquit seruare unitate
spiritus in uinculo pacis. Vnum corpus & unus spiritus
sicut uocati estis una spe uocationis uestre. Vnus domi
nus una fides unum baptisma unus deus. sed dices fortas
se unum caput & unus pastor ecclesie Christus est. qui est
unus & unius ecclesie sponsus & hic cuncta gubernat. nec
opus est alium adhibere pastorem. Vana est argumen
tatio tua. Nam cum omnia ecclesiastica sacramenta christ⁹
ipse perficiat. ipse est enim qui baptizat. & qui peccata di
mittit. ipse est enim uerus sacerdos q̃ se obtulit in ara cru
cis & cuius uirtute corpus eius in altari quotidie conse
cratur. possemus dicere sacerdotes minime necessarios esse
Quod quante sit absurbitatis nequaquam te later. Scis
enim eundem christum cum ex hoc mundo transiurus es
set ad patrem quoniam corpore abfuturus erat elegisse mi

72
nistris per quos sacramenta fidelibus dispensarent. eadē
igitur ratione necessarium fuit aliquem eligere cui uniuersalis ecclesie curam cōmitteret quod fecit. dixit enim Petro ante ascensionem suam pascere oues meas. & ante passionem tu interim confirma fratres tuos & rursus petro soli ait. tibi dabo clauēs regni celorum. quibus uerbis palam ostendit potestatem clauium per petrum ad alios deriuandam ut ecclesie seruaretur unitas. nec fas est dicere hanc dignitatem petro datam ad successores eius non deriuari. Nam christus ecclesiam usq; ad finē seculi duraturam instituit. secundum illud Isaie. ix. ca. super solium dauid ⁊ super regnum eius ut confirmet & corroboret in iudicio & iusticia a domino & usq; ad sempiternum. nam potestas a ppe eos qui cum christo uixere ita instituta est ut ad posterorū deriuaretur pro utilitate ecclesie usq; ad consumationē seculi. & hoc est quod ipse saluator ait Mathei xlii. Ego uobiscum sum usq; ad consumationē seculi. itaq; liquet vnū esse pontificem qui preest ecclesie uniuerse & hic post xpm petrus fuit. Illo autem uita functo successores eius ad Calixtum usq; tertium xpi uicariatū tenuere. nec dici potest aliam quampiam ecclesiam hęc prerogatiua gaudere. nec ipsam quidem Iherosolimitanam in qua fuit officina nostre salutis. & cui iacobus frater domini magnus pre fuit apostolus. Nam christus cum uicarium suum petrum eligere ei loco hanc dignitatem concessit quem petrus ipse suo sanguine consecraret. Iherosolimitanam autē ecclesiam quā Nicēna synodus ab omnibus honorandum esse uoluerit saluū tamen esse decreuit ius cesaree palestine que tunc eius erat metropolis. Romana igitur ecclesia ut sacri canones aiunt a domino & non ab alio caput omnium est cōsti

intra que principis apostolorum ac doctoris gentium sanguine
dedicata. ibi apud se celeste regnum habere meruit ubi ter
renum usque ad summum creuerat imperium. Nam sicut ro
mulus & remus initium ibi mortalis imperii fecere. ita pe
trus & paulus celeste regnum fundauere. Datum Rome
tertia idus septembris. Mcccclii.

Neas Cardinalis Senensis Martino Can
cellario Archiepi Maguntini S. P. D. Fu
it nobis epla tua non minus iocunda quam grata
Ex qua ualitudinem tuam simulque coniugis
tue bonam esse cognouimus & natum esse tibi filium quem
Archiepus Maguntinus pro sua benignitate de sacro fo
te leuauerit quod tibi & honori esse & utilitati non dubita
mus. Faxit deus ut filius ipse tibi superstes sit & tue uirtu
tis heres atque doctrine. Audiuius deinde que uir pbus
ac modestus Vigandus eiusdem Archiepi Secretarius
tuo nomine nobis exposuit que duo principaliter fuere. pri
mo enim que fiunt apud Maguntinum de sanctissimo do
mino nostro & ipsius cura indies querele narrauit ex or
dine. Secundo retulit quo animo sit idem Maguntinus er
ga Ro. ecclesiam & ipsum dominum nostrum sanctissimum
& quomodo ad obuiandum per uersorum hominum ma
chinationibus necessarium tibi uidetur intelligentiam quam
dam fieri inter sanctissimum dominum nostrum & ipsum ar
chiepiscopum. intelleximus etiam per que media eandem intelli
gentiam recipiendam esse puras sunt non parua que nobis
significas neque illotis attingenda manibus. facis nobiscum
ut amici cum amicis solent libere atque aperte loqueris &
confidenter. que geris in animo patefacis. id uero ex amo

re fieri cognoscimus teque ueteris amicitie memorem eris
quum seruare morem animaduertimus cū simul in noua ci
uitate degeremus. nihil enim tunc tam arduū fuit. nihil itaqz
abditū atqz secretū quod alter nostrū nō cōmunicaret alte
ri facis probe qui longo licet locorū interuallo distantiis
nobis nihil putas recitendū esse faciemus & nos idem ers
ga te. aperiemus tibi omni ex parte animū nostrū atqz ut
amicitie nostre cōuenit summa cū libertate loquemur. con
siderauimus igit imprimis que dicunt contra summū pon
tificem atqz Germanos fieri murmura. nec miramur si qui
dem nullus unquā beati petri locū tenuit qui non latrantiū
dentibus impeteret. nec magnū puramus si quis tertio de
trahit Calixto. cū magistro eius sciamus detractum fuisse
christo. perax est enim saluator ipse nec poterit ueritas nra
mēiri qā nō est discipulus sup magistrū nec seruus maior
domino suo. Germani ramen si uerum fateri uelint similis
terqz reliqui christiani nihil habent cur de Calixto murmu
rare possint nisi qd eum pontifice tradidit nobis deus quo
digni non fuimus neqz enim huius sanctissimi presulis mo
res plebi sue conformes existant qui cū diuinam in terris
agar uitam angelis potius debuit qd hominibus presci. ni
hil pius parer quod suum est querit cogitatus suos omnes
iactauit in domino honorem christi saluatoris nostri defen
sionem fidei decus ecclesie salutem plebis toto conatu to
to studio tota mente perquirat nisi fuisset exacta ipsius so
lertia & incredibilis ad commune bonum sollicitudo. iam
turcorum feritas non hungariam modo protriuisset sed ip
sam quoqz alamanā infestis armis perens christianis om
nibus terrorem simul ac laborem incussisset. nam si uicti as
pud hungariam & prostrati sunt magni turcorū exercitus

non est q̄ post' deūz alteri; gratias q̄ Calixto christiani de
beant. ipse enim solus fuit qui torpentibus ac pene dormi-
entibus christiani orbis principibus legatum in Hungari-
am misit Hungaros cum turcis induciarum federa que-
rentes prohibuit. labantes animos erexit. copias congre-
gauit. bellumq; illud committere suaserit. in quo primum eta-
te nostra turchorum dominus turpissime fugere uisus est ⁊
salus christiano populo parata. tacemus que gesta sunt in o-
rienti per classem apostolicam & que in Albania & aliis
quam pluribus locis ipsius domini nostri pecuniis pro sus-
tenta fidei indies geruntur. Nihil aliud sua sanctitas in a-
nimo gerit quam suo tempore ita inimicos salutare cru-
cis humiliare ut tandem uocatus a domino creditam sibi
ecclesiam in statu securo ac tranquillo relinquat. ob quam
rem nescimus profecto quid sibi uelint qui tam sanctuz pre-
sulem & tantum de communi utilitate sollicitum calumpni-
ari presumunt. Nam quod aurum a uobis extorqueat in
qua est prorsus accusatio. nihil enim preter cōsuetā iura re-
cipit nisi fortasse sponte sua nonnulli in classem contra tur-
chos pecunias offerant. quos paucissimos esse constat. uri-
nam tot essent qui tante rei ac tam necessarie oportune sub-
uenirent. Electiones ecclesiarū canonicas qui dicunt a sua
sanctitate cōtemni aut ecclesias metropoliticas seu cathe-
drales in Almania reservari longe a ueritate recedunt. nul-
la electio reiecta est quam constiterit fuisse canonicā. Pon-
tificalis ecclesia in Almania nulla reservata est specialiter
a domino nostro. contra concordata uestra non est eius
propositum neq; fuit hactenus quicquam agere. Et quam-
uis nemo impetrare possit si sua sanctitas dignitates princi-
pales in collegiatis ecclesiis siue primas post Pontificas

60
es reseruauerit. Neq[ue] enim concordata in hoc aduersant
non tamen inueniuntur facile reseruaciones beneficiorum
nisi pro cardinalibus aut aliquibus fortasse maximis uiris
ab eadem sanctitate emanasse. itaq[ue] nescimus quo uultu q[ui]
ore qua deniq[ue] audacia presumunt aliqui sanctissimo presu-
li nostro detrabere tanquam nationi uestre onerosus exis-
tat qui profecto non tantum nationi hispanice unde sibi o-
rigo est quantum Germanice affectus esse uidetur. & qui
diuinitus nobis datus est ut hoc periculoso tempore ab in-
fidelium incursione. maximeq[ue] turchorum imperu ortho-
doxam christi religionem non soluz tueretur sed etiam ele-
uaret & propagaret. laudamus igitur & omni honore di-
gnam reputamus archiepiscopum Maguntinum qui reie-
ctis malignantium insidiis apud ipsum dominum nostrum
sanctamq[ue] sedem apostolicam omnium fidelium matrem
atq[ue] magistram permanere decreuit. Facit quod doctum
quod prudentem quod bonum prelatum decet qui pere gri-
nas respuens opiniones in solida sanctitate Romane eccle-
sie doctrina & in ipsi christi petra pedes figit. facit modo
quod fecit dum alias eadem quererentur que modo tenta-
tur. nunquam enim Eugenio sancte memorie summo pon-
tifici defuit quamuis multi ex Germanis in illum deseui-
rent. nouit omnia noster pontifex eiusq[ue] probitati miro mo-
do afficitur. nec unquam eius nominis absq[ue] singulari lau-
de meminit ita ut certissimi sumus nunquam ipsius peticio-
nes in conspectu huius presulis uanas fore que digne exau-
diri uideantur. Ceterum quod secundo loco secretarius an-
redictus exposuit graue nobis & alienum uisum est quod
ex uiro docto ex iuris interprete & in magnis uersato cau-

sis prodire deberet. Nosti enim Romanum Presulem unicum esse principem cui omnes obedire tenentur. Petri & Pauli locum tenet qui sedet in apostolico trono. Christi vicarius est qui Romane presidet Vrbi. Non est igitur cur se cuiuspiam intelligentie nomine vel federis obliget. Neque subditorum est cum dominis suis federa querere. Nec tu fortasse ita loqueris ut Romanum presulem ex intelligentia queras obligare. quod nosti quantum iura permittant. Sed aduertimus que peris ipsius causa. magna profecto & que nos aliquantulum de tua compulerint admirari prudentia. Scimus tamen quia cum amico omnia confidenter agis. Idem & nos facimus. Vtimur respondendo ea fiducia qua tu interrogando es usus equidem indigna putauimus que nomine Archiepiscopi peterentur. Nec arbitramur eos bene agere qui Archiepiscopo ea petenda suadent. quibus nec sue menti que semper modestissima fuit cassilia credimus esse persuasa. Sue namque dignationi id satis esse debet ut antecessoribus suis equalis existat. Neque illa querat que ante centum annos nullus obtinuit Archiepiscopus. Rectum & laudabile fuerit propositum eius. si neque Romanum Pontificem minorem nec se maiorem suis antecessoribus esse velit. Illud quoque attente considerabit quisquis ecclesie Maguntine presuerit. ne Romana sedes conculceretur aut quouis modo deprimatur. Ceterum est enim quia languente capite nequeunt membra consistere. Neque possunt riuuli non arescere fonte ficcato. Salus ecclesiarum omnium profecto ex Romane sedis precellentia & summa auctoritate dependet. Quibus ex rebus non essemus ausi ea quoquo modo aperire domino nostro que nobis pro intelligentia contrahenda significasti. sunt enim

eneruatiua iuris apostolici & nimis profecto preiudicii p
 se ferentia & illa presertim que de confirmationibus pon
 tificialium ecclesiarum attigisti non ignoras ut credimus.
 qualis sit ipse dominus noster quanta est in eo circumspec
 tio. quanta rerum omnium notitia. quanta grauitas atq;
 constantia. Et si enim omnes laudandi sunt quos nouimus
 Romani presules hunc tamen omnibus preferendum pu
 tamus. qui cum uite mundissime sit & omnia gerat com
 mendatione digna Tum uero bis conditionibus predi
 tus est ut falli nullo modo queat. Est enim erate grandes
 uis uersatusq; est in arduis maximisq; negociis. doctrina
 ea prefulget cui similem nemo est qui audierit in eius ante
 cessore fuisse. Itaq; non est facile decipiendus. qui cum mul
 ta per eratem uiderit tum scientie lumen cum rerum magna
 rum experientia cōiunxerit. rideret nos sua sanctitas si qd
 ei proponeremus doctissimis eius auribus queque modo
 indignum. Atq; ob hanc causam non presumimus ea sibi
 referre que tuo nomine nobis exposita sunt. Neq; enī sua
 pietas eos probare solet qui res minus iustas sibi propo
 nunt. Verum ut ad grauamina nationis uestre redeamus
 si quid est quod emendatione egeat. laudamus id sanctissi
 mo domino nostro significari nec dubitamus quin sua san
 ctitas debito modo provideat. Illud autem nobis explora
 tissimum est. Archiepiscopum scilicet prefatum in optima
 reputatione apud Sanctissimum dominum nostrum esse fa
 uoremq; sibi & opportunum presidium ab eo nunquam de
 futurum. certo scimus aduersus omnes qui sibi molesti fu
 erint. quod si eius oratores huc uenerint recipient pfecto

benigne & humaniter tractabuntur. neq̃ duras inuenient
apostolicas aures in his que cōcessu digna petierint quod
uero dicis serenissimum Imperatorem & ipsum archiep̃m
si se cum sancta sede apostolica intellexerint facile impedi
curos aduersantium machinamenta id quidem credimus
& ita factum esse nouimus superioribus annis. at cum Im
perator prefatus cuz sanctissimo domino nostro unanimis
sit nec unq̃ ab huius sancte sedis deuotione declinauerit
curandum est ut ipse Archiepiscopus idem agat. in qua
re cum tua multum consilia possint rogamus ut in hoc tu
os incendas nervos. uel isq̃ doctrine tue nomen in defen
denda Romane ecclesie auctoritate potius q̃ in oppug
nanda clarum facere. sic enim & Maguntine ecclesie rec
te consules & tibi ac tuis amicis utilitates crescent & ac
cumulabuntur honores. Datum Rome duodecima kalen
octobris. Mcccclvii.

Alixus Episcopus seruus seruatorum dei. dile
cto filio Iohāni Cardinali sancti Angeli. Sa
lutem & apostolicam benedictionem. ex litte
ris que de partibus Austrie ad curiaz nostrā
indies deferuntur intelligimus dilectionem tuam cum litte
re ille scriberentur adhuc fuisse in Hungaria de qua re
admirari plurimum sumus cum iampridem tibi scripse
rimus & ad partes Alamanie te conferres eam discors
diam pro tua facultate sedaturum. que inter carissimos fili
os nostros Federicum Romanorum Imperatorem &
Ladislaum Hungarie ac Bohemie Regem uersatur.
que quantum periculosa sit & quantum reipublice Chris
tiane damnosa pro tua singulari prudentia non ignoras.

62
nescimus que te causa tam diu retardauerit. cum te non la-
teat non minus utile fore dictos principes adinuicem re-
conciliare q̃ turchorum perniciosos obuiare conatibus. Si
quidem noxiora multe sunt intestina bella q̃ externa ⁊ fru-
stra bis qui foris sunt resistimus si ab his qui intus sunt uul-
nerantur. itaq; uoluissimus te qui primum recepisti litteras
nostras ad imperatorem & regem prefatos iter arripuisse
quod quidem fuisset nostro iudicio expedientissimum. Ve-
rum cum nouissime nobis relatum sit dictum hungarie ac
Bohemie regem circa festum sancti martini proxime futu-
rum decreuisse Bohemiam petere ut sibi sponsam suam &
carissimi filii nostri Caroli regis Francie natam conduci
faciat & cum ea solemnes ibidem nuptias celebret. p̃ qua
iam fertur oratores misisse. committimus tibi & barum re-
nere seriose mandamus ut omnibus aliis postpositis ad-
ipsum regem q̃ celerrime te conferas eiusq; nuptias tam
sui q̃ dicti regis francie consideratione nostro & aposto-
lice sedis nomine ut dignum est tua presentia honores erūe
enim ut fama est he nuptie plurimum excellentes ac mag-
nifice tam respectu personarū inuicem contrabentium qua-
rum sanguis clarissimus est & sublimis dignitas q̃ princi-
pum qui conuenturi eo dicuntur cum non solum dilecti filii
nobiles uiri Bauarie & Saxonie duces. Marchionesq;
Brandeburgenses cum coniugibus suis sed etiam carissi-
mus in christo fili⁹ noster Casimirus rex Polonie simulq;
consors eius Regina earundem nuptiarum celebritati as-
serantur inter futuri. Consideramus autem q̃ in tantorum
conuentu principum multa tractabuntur in quibus erit tua
prescientia nedum utilis sed etiam necessaria. poterisq; in
tali conuentione de modis per quos religio nostra contra

Turchorum imperas defendatur commodè tractare &
cum sint ibi nonnulli male de fide catholica sentientes eorū
malicie ne quid in tanta congregatione nocere possit oport
une obuiabis. quibus ex rebus necesse est ut eidez congre
gationi prorsus interesse cures. & ita nos dilectioni tue ille
rum atq; iterum committimus & mandamus. responsum
tuum super his q̄ celerrimum expectantes. Datum Rome
die prima octobris. Millesimo quingentesimo quinqu
agesimo septimo. Eneas Cardinalis Senensis dicitur

Eneas Cardinalis Senensis Henrico Senfe
leben. S. P. D. Gratissime fuerunt nobis litte
re tue quibus regium in Bohemiam trāitum
significasti & nuptias excellentes in Praga
futuras. retulimus singula domino nostro sanctissimo qui
mox litteras scribi iussit ad cardinalem sancti angeli lega
tum mandans ei ut e uestigio hungariā posthabita ad res
giam maiestatem se conferat eius nuptias honoraturus.
mirum? tibi litteras ipsas siue breuia sunt rogātes ne gra
ueris quantocius ea sibi transmittere quia pondus habent
in se non modicum. De Roran nostro fecimus uerbum a
postolice pietati. negat ipse dominus noster decimarum ali
quas bullas illi concessas esse Laurenzio Rouarelle bene
a te & consilia & auxilia prestata sunt. euz caritati tue ma
gis magisq; commendamus rem Vratislauien. episcopi
oportune absoluius sicut ex Vincislao cognosces. Res
stat Episcopum ipsum nobis in agendis nostris favorabilis
lem fore. audies ex Bartholomeo canonico nostro quid a
ctum sit in ecclesia Varmien. rem totam tuis commisis
mus humeris ut ab eo finis habeatur qui dedit in tū. gau

63
demus te de reditu cogitare sed prius cupimus negotium
nostri Episcopatus absolui q̄ redeas. q̄ facile fiet si que
admodum fama est Rex Polonie ad Pragam se contule
rit. Cura inter cetera ut ea obligatio habeatur in qua mag
nus magister Perusie antecessori nostro in quinque milibus
florenorum quos mutuo receperat se se obnoxia fecit. que
admodum Bartholomeus prefatus plene instructus est. no
ua alia hic non sunt nisi q̄ inter & Vrsinos & Comitem
Euerum heri treuge usq̄ ad annum permansure indicte fu
erant. & ab utraq̄ parte recepte. quod saluberrimum est &
rebus agendis apprime conducit. inter Regem Arago
num & Sigismundum Malatestam concordia tractatur
que si sequetur ut spes est res italicas admodum quierabit
Vale Ex Roma die prima octobris. Millesimoquadrin
gesimoquinquagesimo primo

Near Cardinalis Senensis Nicolao Liscio
S. P. D. Iocunde fuerunt nobis littere tue q̄
bus regiam maiestatem in Bohemiam transi
turam esse cognouimus preclaras sibi nuptias
peracturam. Vtinam omnia piissimo illi & serenissimo re
gi ex sententia cedant. credimus conueniente secum poten
tissimo rege Polonie & aduentantibus principibus ut fa
ma est compluribus in eo cōuentu aliquid tractari debere
quod religioni christiane saluberrimum fiat legatus apo
stolicus sicut sibi mandarū est ad nos si cōualebit prorsus
se cōferet quocū sapienter erit de re tibi nota tractandū. nā
ei non omnia que aliis placent. rogamus rem nostri ep̄atus
Varmiensis si rex Polonie assuerit curandum suscipias.
Nam uerbo uno sublimitas nostri Regis eam absoluet.

Stude ut magnificus cancellarius hoc ipsum cordi habeas
at. nihil est enim quod dubitemus fieri posse in quo sua ma
gnificencia nervos intenderit suos. commenda nos probis
rari sue eiusq; bone ualitudini consule. nam eius sanitas et
nostra & multorum prosperitas est. commenda etiam nos
ueteribus amicis & presertim Varadiensi si affuerit Gu
bernatori dominis de Rosis & domino de Clena similibus
terq; Silenroni & aliis illius regni proceribus. quorum cō
moditatibus semper studere prouerimus & uoluntarii.
Bellum quod in foribus Urbis huius accusabas tam diu
mansisse beri per inducias annales sublatum est. Inre ea
pax integra componetur. turbide fuerunt res nostre hacten
us. nunc serenescunt. & meliuscule fiunt. iacobus piccinius
in marchiam petit transitum Sigismundo malateste il
laturus bellum. sed hoc quoq; incendium exinguere anni
citur pontifex maximus. quod si pro spe fecerit tota ferme
italia conquiescit & ad tutandam contra turcorum perfidi
diam ueram christi religionem liberius intendere poterit.
hec procopio & cardinali si assit communicata esse uolu
mus. tu uale pro tua consuetudine nostri memor. Ex roma
kalen. octo. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Cardi
nali Sancti Angeli. Salurem. P. D. Cognos
ces ex litteris sanctissimi domini nostri q̄ ne
cessaria sit presentia tua in nuptiis quas seren
issimus rex hungarie celebraturus est in praga. ob quam
rem q̄uis non puto necessarium dignationem tuam adhor
tari ut q̄ celerrime eo se conferat quia tamen eius rei utili
tatem non solum animo percipio sed manibus. quodammodo

64
ut ita loquar palpare uideor. non possum facere quin tāq̃
seruitor & filius tuus ea scribam que honorem tuam con
cernere animaduerto. sane q̃uis pietas. d. n. id iudiciū de
tua dignatione faciat quod de uiro prudentissimo & opti
mo habendum est & q̃uis omnia que per te facta sunt mi
ro modo commender. illud tamen plurimum admiratur q̃
dissidentibus inter se serenissimis principibus Romanorū
Imperatore & Hungarie rege non statim ad sedandas
eorum discordias sepositis aliis negociis properauisti cā
certum sit illis inter se concendentibus non solum nobilem
illam austrie prouinciam plurimum conturbari sed etiam
turcis uiam preberi qua facilius ad cbristianitatis inuasi
onem prorumpere possint. uidetur igitur mihi ad modū ex
pediens q̃ tua dignitas ad prefatas nuptias iter suum ac
celeret que ut existimatur mense ianuario aut tardius Fe
bruario celebrabuntur. erit conuentus ille celeberrimus in
quo duo reges & tot principes conuenient. non dubito q̃
magna ibi tractentur. & ut arbitror quinq̃ principaliter a
gitaruntur in eo loco negocia. namq̃ cum lites imperato
ris & regis nondum compositæ sint erit cura illorum prin
cipum imprimis eas sedare. inter Polonie regem ⁊ fratres
sancte marie theutonicorum agetur de concordia. Bohes
mi de suis articulis curiosi erunt. illi qui sunt in Rbeno &
res nouas contra sedem apostolicam moliantur non omit
tent per oratores suos in eo conuentu aliquid attemptare.
postremo etiam de defensione fidei cōtra turchos ut mea
fert opinio inter tantos procures sermo fiet. Magna sunt
hec & profecto tuam presentiā merito exigunt. itaq̃ tāq̃
seruitor tuus suadeo ne quo pacto ei congregationi absis
quod esset & inonestum & incommodum apostolice sedi

Quod si interfueris complacebis proculdubio non solus regi hungarie sed etiam regi francie cuius filie nuptias honorabis. obuiabis malis que per nonnullos procurantur & multa bona opera procurare poteris tam pro pace christianorum quā pro defensione fidei & inimicos crucis xpi. Piumque sanctissimi. d. n. desiderium hoc potissimum modo ad implebis & re facies tua uirtute dignā. duabusque maximis nationibus Gallice & Germanice. simulque duobus maximis principibus hoc est imperatori in parrnelis sui & regi francie in filie sue honoratione rem gratam faciens demulcebis capita. Datum Rome die prima octobris. Millesimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Epō. Ouerensi.
S. P. D. litteris tuis quas amico tuo ad hispaniam scribis & letati & oblectati admodum sumus letari quidem quod tempora nostra clari florere ingeniis & uim eloquentie passim crescere atque ad exteras penetrare nationes animaduerrimus. oblectati autem quod in epistola tua multum leporis multumque salis inuenimus & cum omnia que scribis graua dignaque philosopho proculdubio sint tum illud nobis precipuam quandam exhibuit uoluptatem quod exemplis iero atque moyfi quibus impugnabaris quasi armaturis tuis quibus & defenderis & aduersarium ferires uri nouisti. Est enim hoc simile illi quod de Virgilio legimus qui cum crimini sibi daretur quod Homeri versus operi infereret suo. at hoc inquit quod noster superatis laude precipua dignum est tanquam ego clauam ex manu herculis eripuerim. hoc iridem & nos de tuo ingenio dicimus. perge igitur & florentes eloquii tui uires sepius

exerce. sic enim erit inter discretos oratores nō uulgare tū
um nomen. vale oprime ex Roma. iiii. no. octo. Mccc. xvi.

Alixrus ep̄s seruus seruoz dei. dilecto filio Io
banni cardinali sancti angeli apostolice sedis le
gato Salutem & apostolicam benedictiōem ex
litteris tuis diaci. xvi. iulii datis intelleximus te in partib⁹
istis moraturum per aliquod tempus ut quid agant turci
quid ue parent facilius intelligas ac nobis & carissimo fi
lio nostro regi hungarie q̄ celerrime significes. intellexi
mus ⁊ antea que gesseras in regno Bosne. laudamus ope
ra tua & omnia per te gesta prudenter & accurate recog
noscimus. cōmendamus quoq; circumspectiōem tuā & ani
mi constantiā ac bonitatem que dum xp̄i dei nostri negoci
um agit nec labore frangit non timore deiicit. neq; pericu
lo ulio a sancto pposito dererret. multa tibi debet aposto
lica sedes & quidem pro singulari uirtute tua proq; graui
bus laboribus quos ppeffus es. scimus nos tibi plurimum
obligatos. conabimurq; uita comite p tuis meritis perso
nā tuā honorare. nunc tñ necesse est ut perseueres in sancto
opere personamq; tuā a labore cepto non retrahas. sed p
tua excellenti prudentia in his cōtinues que salus ecclesie
ex te deposcit. cumq; ad res fidei cōtra turcos p̄specte di
rigendas maxime necessariū sit ut carissimi in xp̄o filii nos
stri Federicus Romanorū Imperator & Ladislaus hun
garie atq; Bobemie rex inter se recōciliati in turcos arma
cōuertant. sitq; mō quedā dieta inter eos indicia ad pace⁹
tracrandā in qua dilectus filius nobilis uir ludonicus Baz
uarie dux tanq̄ mediator futurus esset. Vtile nobis uis
detur & quodāmodo necessariū ut & tu quoq; eo te cōfe
ras in tam sancto opere nō nomine tuas p̄ces adhibitur⁹

Ea propter mandamus tibi ut nisi alia causa magis neces-
saria in Hungaria te retineat & ad imperatorem & reges
prefatos gressus tuos quantocius dirigas eos ad pacem
inducere coneris. & omnia facias que tibi videbuntur ad
reconciliationem ipsorum principum necessaria. vides enim re-
bus agendis omnino conducere quod tu dictos principes ade-
as siue per ipsum ducem ante tuum aduentum pax concludatur
siue non. Namque si pacem factam inueneris quod deus pro
sua misericordia largiatur. habebis expeditam viam qua
principes ipsos ad ducendum contra turcos exercitum effica-
citer invitare possis. & alia multa sunt in Almania geren-
da que tuam presentiam exposcunt. sin vero quod absit con-
cordiam nondum factam inueneris laborandum tibi erit totis vi-
ribus ut ea perfici possit nisi enim principes ipsi depositis
inter se discordiis ad commune bonum unanimes fiant non
videmus quid per Hungariam contra turcos parari pos-
sit laude dignum aut existimandum. vix quia multa sepe oc-
currunt in quibus personaliter adesse non uales & tamen tua di-
ligentiam exposcunt. misimus ad te dilectum filium Lau-
rentium rouarellam sacre theologie professorem & subdi-
aconum nostrum quem mittere possis ad ea loca que tu ip-
se adire non uales. Is enim sicut in mandatis a nobis habet
quicquid iusseris exequetur & a tua uoluntate nullatenus
deuiabit insuper ut intelligas que nunc in partibus Rheni
per electores imperii tractant facimus tibi copiam littera-
rum nostrarum quas imperatori transmittimus ut secundum
scripta nostra tuamque singularem prudentiam eo te melius
gerere ualeas quo fueris de singulis occurrentibus pleni-
us informatus. Datus Rome die decima quinta octobris
Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Iodoco electo
Vratislauensi. S. P. D. Comittimus aliqua
paternitati tue referenda nostro nomine Bar
tholomeo canonico ecclesie nostre Varnien
sis super rebus ecclesiam ipsam & antecessoris nostri hos
na cōcernentibus. rogamus igitur ut sibi in his que nostro
nomine dixerit plenam credentie fidez et in agendis oport
unum fauorem prestare uelis sicut de tua erga nos singu
lari caritate plene confidimus. nos autem ad beneplacita
tua omni tempore parati & uoluntarii sumus. Ex Roma
die decimaquinto octobris. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senen. Bartholomeo eten
si artium & medicine doctori phisico archie
piscopi maguntini. S. P. D. reddidit nobis vi
gandus litteras tuas que gratissime fuerūt tu
am bonam ualitudinem indicantes. Voluissimus petitiō
ni tue moram gerere sed nos non decet contra primarias
preces imperatoris aliquid attemperare. quia illas impetra
uimus & sepe defendimus & imperatorie maiestatis ho
norem tueri debemus qui ab illa promori & magnificari
sumus. si qua alia in re possemus tibi cōplacere esset id no
bis uoluptati. vale ex Roma die decima octaua octobris.
Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senen. petro Nozerano.
S. P. D. Si nō scribimus ad te sepius id facie
negociorum multitudo quibus distinemur. si
mulq; tua humanitas qua non ueremur aburi
extant apud nos scripta tua quibus satis esse dicis si quas
ter tibi scribamus in anno hoc nos pigros reddidit. dabis

mus tamen & sex & octo epistolas in annos singulos ami-
cie tue. nunc hec prima sit anni huius qua nos bene ualeat
& animo & corpore intelligas. quibus multa indies emer-
gunt que conturbare cuiusuis hominis mentem queant. sed
nolumus affligere cor nostrum quando nihil est quod nos-
tris subest uiribus. reliquum deo relinquemus. cuius est &
nos perdere si uelit & saluare. hanc ipse mundi machinam
cum non esset in esse produxit. cui dubium est ei curam esse
operum que sue fecerunt manus. hec tibi pauca scripsisse no-
lumus rogantes ut tu quoque leuato animo id uite traducas
quod superest. optamus te aliquando uisere atque amplecti
Bene Vale ex Vrbe. xx. octobris. Mccccvii.

Neas Cardinalis Senen. Iobani Campisio
placentino. S. P. D. si non scribimus sepe dig-
nacioni tue das ueniam non ambigimus. nam
& nos Vegio poete ignoscimus. quibus nun-
quam nos adierit nec nobis quicquam scripserit postquam car-
dinalatum accepimus. sumusque memores legis nostre. quam
commendas nobis aliquos huc uenientes. & si non respō-
demus operas tamen nostras illis offeremus. est quod nobis
iocundissimum litteras tuas legere & illos audire qui a te ue-
nientes bonam ualitudinem tuam nobis enunciant. cupimus
te hic aliquando uidere & si parum spei super aduentu tuo habea-
mus quam iam sedem elegisti & uite simul & mori. nos modo
quod scribamus aliud non habemus nisi obuisse apud nos
stephanam caciā nouariensem. communem amicum quocumque magna
pars anime nostre a nobis abijt. Affecit nos incredibili me-
rore suus obitus. illud tamen consolationi nobis fuit quod fortem
eum in transitu cognouimus. nunquam enim eiulauit nunquam

54
uerbum emisit non christiano non sapienti uiro dignu. ec-
clesiasticis sacramentis deuotissima mente susceptis ad ex-
tremum usq. anhelitum intellectum & uerba prudentis ho-
minis retinuit. sepultus est apud ospitale sancte marie theu-
tonicorum die. xi. huius mensis. Vale optime & amici a-
nimam in orationibus tuis commendatā habe. Datū Ro-
me die. xx. octobris. Mcccclii.

Neas Cardinalis Senensis. scene. S. P. D.
Stephanus noster cacia nonariensis commu-
nis amicus ad. v. idus huius mensis animam
creatori reddidit. nec scribimus non ut doleas
amici obitum qui more christiano & ut sapientem decuit
ordinatis rebus suis ex hac luce migravit sed ut congaus-
deas illi ad meliorem uita profecto nobisq. comparariis
tali orbaris societate. cogitesq. aliquādo de nobis qui hoc
in pelago sine uelis remisq. nauigamus. & fluctuante na-
uicula procellarum turbine parum absq. naufragio eblas-
mus. Vellemus hic esses & rerum nostrarum cursum inu-
eris. sed quid querimus ferenda est fortuna quam deus
immittit. Neq. enim dubitandum est quin deo cura sit hu-
ius mundi quem sue condidere manus. si coratigitur que-
cunq. accidunt aut uolente illo aut permittente sunt hoc
nos solatur & equo iubet animo expectare tempus in quo
& ad stephanū & ad reliquos qui nos precesserāt amicos
euocemur. de re tua audiui si que sit pōrificis sententia. nō
est cur mō alia queras. deus ipse opē ferat. iobāni Caimo
optimo uiro & amico tuo nō oq. dixim⁹. de sentifero nō esse
facturos qd tua iuberet amicitia nec muramus opinionez

Rogamus te illustri principi simulq; Nicolao Arzimbol
do nos commendes cuius benignas litteras his diebus ac
cepimus nec dubitamus eum pro ueteri consuetudine nos
amare. Vale optime Ex Roma die uicesima Octobris.
Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senen. Martino Mayo.
S. P. D. scripsimus tibi nō sine fiducia singu
lari litteras longiores nō scimus dare inania
uerba. amamus ex corde amicos & bis adu
lari nescimus. crede optime corde loquimur. si facultas ad
sit nunq; deerimus uoris tuis. & id certo certius habe ga
uetus amicitia nostra solida est. In facto ecclesie Roma
ne illud tantum dicimus quia non le dicitur caput sine mem
bris. nos hic curabimus ne concordatis derogetur. de in
ceps non credimus nationem habere causam querele si pa
cta seruentur. De gratia nostra siue reseruatōe scripsimus
pridem & nunc reperimus non est animus noster uerare
quempiam occasione illa nec intendimus concordatis per
gratias nostras in aliquo derogare. Vale & nos ut soles
ama. ex Vrbe. die. xx. octobris. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senen. Theodorico Ar
chiepo Maguntino. S. P. D. Ex Vigando
secretario tuo accepimus litteras dignatōis
tue cognitis his que cupiebas mox audiui
sanctissimum. D. N. leto animo uoris tuis annuit. Nouis
sua pietas quo animo quoue opere tua dignitas superiori
bus annis romanam adiuuerit ecclesiam & ubi occasio de
tur monstrabit se diligere tuam uirtutem. nos aures in qua

68
cunq; re poterimus erimus semper & uoluntarii & prouidentius tuis morem gerere. Datum rome die. uicesima octobris. Mcccclvii.

Neas Cardinalis senen. Iacobo ptolomeo.
Sa P.D. litteris tuis quas de Montanina &
Andrea filiis tuis & nepotibus nostris ad nos
scripsisti respondimus semel & iterum nescimus

an scripta nostra in manus peruenerint tuas. ideo hec pauca reperimus ne pures mente nostra excidisse quod illic inuolabiliter sedet. de montanina et res que geste sunt difficile est rectum ferre consilium. intelligimus enim eam monasterium abhorre. matrimonium autem reperire sua conditione dignum difficile est. nos igitur relinquimus tibi hanc prouinciam ut tibi persuadeas quid in rem suam sit. si essemus pecuniosi & more quorundam cardinalium abundantes remus daremus illi & uirum & dotem. At cum tenuis sit condicio nostra uoluntate potestas impedit utcumq; sit ex paupertate nostra centum illi aureos spondeamus quamcumq; uiam ingrediatur. scriptoriam apostolicam Andree tuo & si optamus acquirere tamen non ualemus. nemo enim est qui absq; mille aureis eam consequi possit. oportet igitur alias ingredi uias. nos ubi poterimus non deerimus necessitati tue & si deus dabit ut possessionem Varmiensis ecclesie consequi possimus ita nos geremus ut intelligas nos amantissimi fratris locum tenere. Datum Rome die uicesima octobris Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senen. Iurino equiti Cyprio. S.P.D. Duabus epistolis tuis gratias

nobis egisti super his que tui causa fecimus. cognoscimus nos nec pro debito nec pro uoluntate satisfecisse. sed tua benignitas parua pro magnis accipit. Gaudemus obligasse tibi desiderium tuum. nam & tua uirtus maiora meretur. efficitur tibi summus pontifex & desiderijs tuis abicumq; potuerit fauebit satis amicus tuus & noster Stephanus cacia cuius sine lachrymis non possumus meminisse creatori deo animam reddidit. rogamus te ut eius nepores apud illusterrimum ducem commendatos habeas quibus beneficia sua collata sunt & nos etiam preposituram unam rem em obtinuimus. uelis nos principi & consorci eius commẽ dare qui ad eorum beneplacita semper inueniemur attentissimi. Datum Rome die. xx. octobris. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senen. Io. Lisure. Sa P.
D. Amauimus probitatem tuam ante pmo
tionem nr̃am & nunc potissime colimus obser
uamusq;. Inueniemus enim in te & ueritatem
& prudentiam. credimus plane illud esse. s. aliquos qui uul
nerent ut medendo lucrentur. sed non patiet caput sine do
lore dāmnosq; membrorum. mirum cum presentibus Al
phaberum quod oprasti. si signatum recipies poteris illo
uri ⁊ nobis que grauiora erūt significare. hēbisq; responsa
ex nobis que res ipse exiget. decet uiros bonos curare ne
unitas ecclesie magno parta labore itez scindat. de cōcor
datoꝝ obseruatōe solliciti sumus. damusq; operā ne uiolē
tur. amideus p̃ q̃ scribis si inuenies fuisse in possessione ipe
cōcordatoꝝ habebit pacē. idq; d. n. nobis omisit inquirere
uale optime ⁊ scribe nobis frequēter naz lras tuas que si p
sonā tuā inueniatur. datū Rome. xx. octobris. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Leodrisio Cris-
 bello. Salutem plurimā dicit. Affecerunt nos
 baud modica uoluptate uir prestans & ami-
 ce singularis littere tue quas ex Mediolano
 decimasexta kalendas septembris ad nos scripsisti legis-
 mus Iohannis crisostomi epistolam quam ex arabica Ro-
 manam fecisti. nesciebamus te antea greci sermonis gna-
 rum esse. prius translationem hanc uidimus q̄ te grece do-
 ctum audiremus. tanto te magis existimamus quanto ma-
 ius est duas linguas q̄ unam nosse. non est nobis iudiciuz
 de grecis. ad quod latine scriptum est e greco uersum si qd
 est quod sentimus admodum laudabile est tersum suauē ni-
 tidum. Gaudemus te hac doctrine profectuz ut laudari ab
 omnibus tua scripta debeant. At quod de nobis iudicium
 facis longe maius est q̄ nostra exigant merita. noscimus
 nos ipsos nec fallimur cum laudamur. q̄ ad cardinalatum
 euecti sumus diuine miserationis est non nostre uirtutis nō
 omnia dei consilia humana potest inuestigare cogitatio.
 sepeq̄ ad nostram ruinam rendunt que nos qua felicia uel
 cupimus uel admiramur neq̄ dignitas cardinalium tantū
 in se bonum habet quantum pre se ferre uideretur. & quidez
 nobis qui tante glorie impares sumus instar est potius mi-
 serie q̄ felicitatis. Itaq̄ probe ad nos epistolam de exilio
 misisti ut solamen nostre calamitati afferres aliquod. ege-
 mus enim consolatione non parua. Nam sicut prestantissi-
 mi patres inter uiles ululant homines ita & ignaui nostri
 q̄ similes quasi e patria fugati sunt cum cetui admiscen-
 tur probatissimorum. Idque nobis accidit in sacrum colle-
 gium accersitis in quo tremantes uiuimus. Faxit deus ut
 si nō implemus hominum opiniones omnium at saltez nos

confundamus eos qui de nobis bona predicant. uiri prestā
tes & euo nostro singulares Nicolaus Arzemboldus et
seua currensis dum nos commendant faciunt magis quod
se decet q̄ quod nos meremur stephanus cacia nouariens
sis ad quem scribebas diem obiit nos loco suo tuas legis
mus litteras. amauit te ille & amat proculdubio in para
diso uiuens. non enim perit anima cum a corpore abit neq̄
uiri boni & stephano pares ad inferos migrant dum satis
funguntur. sed recta uia celum perunt ei seruituri eoq̄ frui
turi a quo receperunt esse. Ex urbe Roma die vicehimala
cunda octobris. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senen. nicolao Arzimbol
do. S. P. D. Mille ānis tacuisses nihil ad me
aur de me scribens nihil tamen de nostro erga
te amore diminuissemus. neq̄ enim nos later
quocunq̄ in statu sumus nos caros esse & amatos in men
te tua. accepimus modo litteras tuas quibus amicum Co
manum nobis cōmendas erit nobis cure cā sua ⁊ intelliget
si opus fuerit tuas cōmendationes sibi fuisse utiles. hic car
dinalatus quem sine ullis meritis consecuti sumus nulla in
re nobis uoluptari est nisi ut aliqñ prodesse possimus ami
cis nostris inter quos tua probitas precipuū habet locum
tuū est igit̄ ut opera nostra confidenter utaris. cupimus ti
bi consortiq̄ & liberis bene esse Vale oprime & nos quā
do facultas sese exhibet dño duci commendatos effice. ex
Roma. xxiij. octobris. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Francisco pbilel
pho militi & poete. Sa. P. D. Carmen tuum
insignis eques & oprime poetarum accepis
m? simulq̄ litteras materno scriptas eloquio

70
fuerunt itaq; iocunda ab amico missa & condita salibus in
carmine plus aliquid est q̄ nobis conueniat nunquam nos
id somniauimus quod tibi de nobis polliceris. neq; grans
diabec sine presagio uel uatum uel somniorū eueniunt. no
stra sors maior est uirtute nostra. stulti simus si uolare alti
us ambiamus. sed inest tuis uersibus incredibilis suauitas
que nos etiam adulando delectauit. quod queris de para
tellis plutarchi uanuz est. petierunt omnia nemo est qui de
his loqui norit. naufragiuz passe sunt littere & quidē apud
rhodū ubi neq; reliquias relegere nautas licet. tu si more
tuo sapias amisso libro non adiciēs ut animum crucies. a
pud reuerendissimum Cardinalem de Columna uidimus
& legimus Sforziada tuum opus tersum & dignum quod
priscis poematibus annuerentur. & tu francisci ducis qui
gestas res decantares dignus eras ⁊ illius uirtuti tua mu
sa debebatur. si tamen dignis ille re premiis prosequitur et
egere uerat si secus agit horramur fistule ut ceram admo
ueas nam maius illi tua taciturnitas q̄ sua tibi tenacitas
detrimentum prestabit. Vale & nos ama ut soles. ex Vr
be vicesima quinta octobris. Millefimoquadringentesis
moquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iobanni Cardi
nali sancti angeli. S. P. D. Accepi ex iaurino
litteras tuas. scripsisti nos hic omnia bene age
re. putaui id ironice dictum esse. nunc ironiam
omnem abfuisse contendis. cedo uincentiq; do manum. de
re altera Bobemica non est opus q̄ modo dispuemus. li
beris non litteris esset agenda & tandem sua cuiq; senten
tia remaneret vellem dignatio tua in Germania potius q̄

in hungaria degeret. idq; putarem utilius. res perniciose a-
gitantur. qui contra nos sunt Gallicanam appetunt sancio-
nem. qui nobiscum sentiunt paparum ex apostolica sede re-
quirunt. tua prudentia multum utilis est ad obuianduz pri-
us q̃ uulnus infligatur. sunt quidam de hic st̃atibus qui se
omnia uno uerbo modificaturos aiunt si cum imperio ad
parres illas emitterentur. sed ita est humana conditio. om-
nes plaris apud nos ipsos q̃ apud alios sumus. cuz uerba
fiunt de tua prouisione apud pontificem maximum abans
de se sua sanctitas tue dignationi necessaria ministrare af-
firmat. de beneficiis hispanicis scis non dubito meam uos-
cem esse tenuissimam qui nec senensia imperrare ualeo. nos
na sunt apud nos ficut beri & nudius tertius. Rex Ara-
gonum classe ingenti dum liguribus minatur Etruscos ter-
ritat. iacobus piccininus obsidionem tenere fertur contra
pergulam sigismundi oppiduz. sed metus est maximus ne
sigismundus & ipse simul conuenientes iussu regis contra
Senam proficiscantur diuisionibus laborantem. nam fini-
ro octobri non est iacobus amplius Senensibus obligatus
Nec alia modo. commendo me reuerendissime paternita-
ri tue ad eius mandata paratum. Ex Roma die secunda
Nouembris. Millesimoquadringentesimoquingagesis-
mo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Procopio Ras-
bensteyno. Salutem plurimam dicit. Presump-
tio fortasse nostra est q̃ tibi in patria inter ne-
cessarios inter dulces amicos constituto litte-
ras dantes ab illis te auertere ad scripta nostra confidim?
sed sumus etia; nos amici & timemus ne inter delicias tu

71
as obliuioni demur. quod si presumimus nimis presumpti
onem caritas peperit. tibi certe non erit facultas quin uiso
Epygrammate nostro ad interiora transeas inquirenda.
scis enim qui non frustra solemus scribere. sed quid est dis
cis magnum est. scis quanto labore conclusionem ex apos
tolica sede in re Bohemica deduximus. scis quot sint ad
uerfitates & magni & rubri capitis. nunc tempus est ner
uos intendas tuos & operam naues dum rex apud te est.
cudito ferrum dum calet & nobis q̄ celerrime scribito. qui
nunquam in sancto illo opere deerimus. nescimus an Car
dinalis sancti angeli pater optimus ad te uenturus sit. quē
admodum papa sibi mandauit. crederemus dignationem
suam utilem esse in tanto cōuentu quod deus concedat. ro
gamus te ut in causa Varmien. eos fauores nobis prebe
as quos speram⁹. nam iuriko tibi notus nobis aduersatur
& habet fauorem regis Polonie. Italia satis quiescit sed
merus maximus est ne finito mense octobri rex Aragonū
Etruriam infestis signis terra marique perat. nam & clas
sem habet ingentem. & iacobum piccinnum cum exercitu
misit in marchiam. deus meliora promittat. in causa Olos
munczenfi faciemus cōtemplationi tue quecunq; poteris
mus. tu autem deinceps curato ut littere regie ad papaz di
rigende in causis epi copalibus ad nos transmittantur &
sic poterimus magis prodesse. nam cause illis committi so
lent qui litteras regias presentant & ita nunc factum est cum
domin⁹ papiensis illas habuisset. & xpedie igitur post hac cō
siderare qui sunt illi quibus littere committuntur afferende
Cupimus ut nos maiestati regie ⁊ magnifico Gubernato
ri sepius commendes. Vale optime Ex Roma die secūda
Nouembris. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Henrico Senfe
leben. Sa. P. D. Littere tue vicesima septima
septembris scripte hodie nobis reddite sunt.
cognouimus apud vos rerum gestarum ordi
nem sed post bellum erit aliquando paci locus. Rouarella
si commendauit amicuz non miramur. ambo gallizant. ar
det homo incredibili desiderio ut theuronicus uideatur &
theuronie rector rex si sapiat iis utetur cum quibus salis cō
medit modium. Cardinalem sancti Ageli probatissimum
patrem cupimus Albaniam reuiscere & consulere rebus a
gendis. mittito sibi litteras apostolicas super facto Var
miensis ecclesie in fauorem nostrum & contra Iohannem
lutikonem curato ut sibi q̄ celerrime tradantur ne nostri
procuratores impediuntur circa possessionem si quis p mē
dacia regem detineret scribendo q̄ papa spem daret p lu
tikone. Commendamus tibi Paulum legendorff ut iuues
eum in adipiscenda possessione decanatus glogouie maio
ris quem sibi conferri fecimus. bonus uir est & omni fauo
re dignus. si placuisset tibi olomuncen. ecclesia idq̄ tuis lit
teris intelleximus nihil omissemus ad honorem tuum p
curandum. sed uisum est reuerentiam tuam nō habere in ea
re animum ideo supersedimus ne credentes placere displic
ceremus. hic non sunt noua memoratu digna nisi q̄ piccia
ninus iam est in marchia & obsidet locū cui nomen est per
gula sigismundi malateste. prefectus Urbis egrotat sed
conualiturus creditur. Vale optime Ex Roma die secun
da. Nouembris. Millesimoquadringentesimoquinqua
gesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Rode
 lecretario regio. Sa. P. D. Facis probe q̄ ad
 nos lepe scribis. ostendis enim te nostri amicū
 & uoluptate nos afficis ornatissimo dicendi
 genere. regiam maiestatem nihil credimus non iuste non
 prudenter agere. cum quia suapte natura in bonum fertur.
 tū quia stipatus est consiliariis optimis cupimus eius nup
 tias faustas esse & orbi futuras quales sperantur. cōmen
 dasse rouarellam in suo recessu hominem de quo scribis. ni
 hil miramur. ambo parisiis studuere. ambo gallizant. sed
 maior ille rectorem se Germanie & patrem regis uideri
 uult. regia uero maiestas si more patrio utetur illis se cre
 der quibus cum salis modium edidit & amicitias ueteres
 preponet nouis Gaudemus te consecutum esse beneficiū
 & iam deniq; alligatum ecclesie. uidebimus procul te ma
 gnum si uixerimus. es enim apud eum regem qui tue uirtu
 ti debira non denegabit premia. tantum perge ut cepi
 sti. & ab optimo regis latere nunquam discedis cui si nos
 aliquando commendaueris dederisq; facies quod de tua
 erga nos caritate non dubitamus. Datum Rome die secū
 da nouembris. Mcccclii.

Neas Cardinalis senensis Nicolao Liscio
 S. P. D. Credimus te miro perfrui gaudio in
 Bobemiam reuersum. Rogamus ne delicie
 pragenses memoriam tibi nostri auferant. sed
 cures potius quomō res inchoata concordie suum teneat
 cursum & nobis rescribas persepe. causam quoq; Varmi
 eñ. ecclesie tanquam tuam tibi commendamus neq; enim
 nobis sine te frugifera erit. stude ut frequentibus litteris

ex curia regis procuratores nostri ad possessionem capien-
dam missem iuuamen habeant. & confundantur tuo patro-
cinio qui nobis aduersi sunt. videbis que scribimus magni-
fico cancellario cura ita fieri ut cupimus. ne plus apud res-
gem ualere uideantur qui iuniores sunt in eius gratia. cre-
dimus te plane intelligere que dicimus. nostra italia nunc
quiescit. solum Genuenses cum rege Aragonum lites ha-
bent. & sigismundus malatesta contra quem missus est Ia-
cobus piccininus. sed magnus timor est ne sigismundus ip-
se cum comite iacobo conueniens aduersus etruscos nros
incendium uertat. & regia classis thelamonem aggrediat
nam id iam homines auguriari uidentur cetera apud nos
quiescunt. Vale optime & serenitati regie simulq; guber-
natori nos aliquando commenda. Ex Roma die secunda
nouembris. Mccccvii.

Neas Cardinalis Senensis Ulrico Riedrer
S.P.D. Miramur non esse reuersum ad te eam
cui mutuas dedimus pecunias. cum in causa
Iaurinensi. ab impatoria maiestate fuisset missus.
si quid de eo audiueris uelis procurari ut nobis fiat sa-
tis. de tua dispensatione faciemus cum domino correctore
quantum erit nobis possibile quia cognoscimus nos obliga-
tos in omnibus morem gerere uoluntati tue. quantum fas
cultas adest. fuisset tamen necesse ut alias tibi scripsimus in-
telligere quid sit tibi opus cum de prioribus dispensationi-
bus noticiam non habeamus. in causa Varmienensi. credimus
iam te expediuisse nuntium nostrum. si quid fiendum deinceps
causam illam amicitie tue commendamus. gaudemus
reuerendum patrem dominum Gurcensem libertati restitu-

73
cum esse. sed dolemus graui eum pecunia mulctatum. Sue
lapiencie fuit equo animo tollerare huius mundi consueta
dinem in quo nihil est. cerri. cupimus tandem pacem esse in
ter cesarem & regem quam deus ipse largiatur. nos hic a
lia non habemus noua nisi q̄ rex Aragonum comitem ia
cobum piccininum contra sigismundum malatestam misit
sed multorum opinio est illos duos duces concordiam in
rer se habituros iunctis uiribus contra Senam ituros. nes
cimus de futuris iudicare. classis magna regis Tyrrenā
nauigat equor & dum Genuensibus minatur senenses fia
mul & Florentinos territat. reliqua omnia conqueiscunt.
hec imperatorie maiestati significare poteris. nosq; sibi cō
mendare ad eius semper mandata paratos. Datum Ro
me die secunda nouembris. Mille simo quadringentesimo
quinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Hina
derbachio. S. P. D. Accepimus litteras tuas
as que nobis gratissime fuerunt. gaudemus ti
bi bene succedere utinam & pacem in commu
ni haberes. expectamus fratrem tuum ut q̄ cito redeat &
Ambrosio satisficiat qui nos sepius in causa pecuniaria
molestat. de perbreiscaden expectamus tandē aliquid gra
ti audire. commendamus tibi ecclesias nostras in Grece
z in Hyrning. ut tuo fauor iuuent z nobis deniq; utiles eē
possint. similiter & iacobum nostrum suchrer tibi commen
damus in agendis suis. Cupimus ut nobis sepe scribas &
nos imperatorie Maiestati commendes. in Prepositura
tua usq; modo nihil sentimus aduerse. Si quid senserimus
erit nobis amici cura ut debet. Alia non occurrunt.

Vale optime Ex Roma die. ij. nonembris. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Vlrico episcopo
Gircēsi. S. P. D. Quamuis permolitu
nobis est quod audiimus de magna pecunia
tibi imposita gaudemus ramen q̄ carcerem
eualisti & liberras tibi randez parra est. si qua sunt que tui
causa facere possumus babes nos in omne desideriu tuū
& pronos & uoluntarios ⁊ illi sumus in amicitia qui sem
per fuimus. rogamus ut equo animo feras fortune nouer
cantis imperum quia hic est mundi cursus. & is recte urit
eo qui minus mouetur aduersis. Vale optime Ex Roma
die. ii. nouembris. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis iohanni Nibili.
Sal. P. D. iocunda sunt nobis omni tempore
scripta tua quibus Germanica negocia pate
facis q̄uis non ea sunt que uellemus. deus ali
quando finem imponit diutine calamitati & consanguine
os reges non sinet inter se odiis amplioribus deflagrare.
italia nostra non minus q̄ Germania discors est ubi sem
per aut figet bellum aut belli merus instat. de beneficiis po
stulati Olomuncē. non uidemus quid fieri pro te possit cū
postulato reseruari perantur ob ecclesie tenuitatem. pro cu
rauimus conferri tibi iam dudum canonicatum Vrarista
niē. quod tibi Venceslaus exposuisse debuit. si Varmis
ensem consequemur ecclesiam erimus tui imprimis memo
res. & dicas nos te procudubio amauisse. Vale & serenif
sime imperatrici commendatos nos facito. Datum Ro
me die secunda nouembris. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Troa
ster. S. P. D. Scripsimus tibi per Nicolaum
Creunt quid fecerimus in re Varadien. pa
tris optime respondisti nobis omnia bene se ba
buisse. fuit id nobis gratum. sed accepimus postea rouaret
lam uerbis suis omnia in honorez alterius transtulisse que
nos ipsi feceramus & pomposum illum uentiluz ac fumo
plenum quem optime nosti omnium rerum auctorem dixis
se. credimus patrem illum sapientem non plus credere uer
bis quam necesse sit & optime nosse que sit natura Gallo
rum quos necesse est cacumina perere ut inde clamantes
melius audiantur. sed ista quorsum uelint prorumpant de
labanturq;. Nos quod fuimus id erimus erga Varadien
sem episcopus. tu cura ut ualeas & uobis q; sepissime scri
bas cuius litteras scimus ueraces esse. Datum Rome die
secunda nouembrii. Millesimoquadringentesimoquin
quagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Andree Vico
mici. S. P. D. Accepimus hodie litteras tuas
antea uero nullas. obitum Reuerendi patris
Episcopi Nouariensis una tecum deploramus
deus illi misertus sit & locum pacis dederit. uellemus au
dire de te meliora & omnia tibi ad uorum succedere. nam
te loco fratris amamus cuius amicitia quondam dulcissi
ma fuit & nunc gratissima recordatio. miramur magnifi
cum scaramutiam non te fraternis oculis inueneri. scribem
tibi & pro uirili nostra horrebimur ne carmen suum dese
rat. Laudamus magnificum Alexandrum qui tibi non de
est & nomini tuo satisfacit cuius est esse liberales. nos si qñ

pinguior fortuna respererit non dabimus obliuioni Andream nostrum cui & pro sua uirtute tenemur & quia ex illa domo natus est cui debemus omnia pro beneficiis que inde accepimus. Vale Ex Roma die tertia Nouembria Mcccclii.

Neas Cardinalis Senēsis. Iohanni de lisura S.P.D. Non posuimus dispensationem pro amico tuo obtinere super bigamia. difficilem eam rem summus pontifex arbitratus est pro eo qui contra concordata uexari dicebatur. fecimus ueritā domino nostro. mādauit sua sanctitas ut uocato iudice cāe precipereamus ne ulterius procedere. iudex erat Bernardus de Busco quē nosti. uocauimus eū & uoluntate summi pontificis sibi notam fecimus is pariturū se ait ubi constiterit illū contra concordata uexari. & nunc id discutitur quantum nostre facultatis erit non uiolabit concordia nationis pro cuius bonore semper pugnabimus. per Vigan dum secretarium maguntini misimus tibi alphaberum & nunc duplicamus si forsitā illud non recepisti. poteris scribere mentis tue conceptum & consulere ecclesie necessitati notum nobis est acumen ingenii tui. multumq; tuo iudicio deferimus. labore tuo nostroq; si licet dicere quierem conseruata est ecclesia nostris diebus apud Germanos. Faxit deus ne lacerari uideamus quod aliquando resarcimus multa rumor affert & Germanos fieri Gallos mutatione cōrendit nobis uia salubrior esse uidetur qua patres nostri ambulauere. sed noua temptabūtur itinera. nona quoq; pericula inueniuntur. nec facile sua in diocesi quisq; pontifex Papatum habebit & sunt qui querunt & eius rei causa ni

gram in candida uertūt. sed tu bene Vale audies nocario
nem oratorum pricipum que hic facta est. utinam ea aliqd
boni pariat. Datum Rome die quarta nouembrii. Mille
fimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iobanni Tols
ner. S. P. D. Accepimus litteras tuas p qui
bus tibi gratias agimus qui nostris in rebus
fidei sollicitudine uteris. grauamus te lea nō
potest fieri quin amicorum utamur opera & nos aliquan
do si deus dabit aliquid pro te faciemus. expectamus Cy
riacum qui ueniat in sacro prepositure & quantum in no
bis erit concordabimus cū Decano. quia postq̃ promissus
est nolumus retrocedere. de prebenda Vormacien. scrips
imus ut petro morem gereres. habita aliqua recompensa
nescimus quid ille fecerit tecum. idem quoq; de prebenda
collegiate ecclesie sentire cupimus quomodo se habuerit
ille cui promissimus cedere. quod nouissime acceptata sit a
lia prebenda nomine nostro nō placet. uolumus esse in pace
cum istis paruis beneficiis. nec intendimus si possumus cu
iquam esse molesti. beneficia quoq; contra concordata no
lumus acceptari idest monasteria & utinam possemus fa
cere etiam sine prepositura. quia nollemus illi nationi quo
uis pacto displicere sed necessitas urget si statum tenere de
bemus convenientem & reputamus nos esse Germanos
tanto tempore illi nationi seruiuimus q̃ si natio illa pror
sus nos excludere uult feremus equo animo nec minimum
beneficium amplius in illa queremus quod de benignitate
illorum prelatorum non arbitramur esse. Vale ex Roma
quarta die. nouembrii. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Petro Cnor. S.
P.D. Grate fuerunt nobis littere tue quibus
nouitates Germanicas significasti & diera-
rum institutiones. scimus nos esse tibi caros q
omnia ut amico communicas. Estq; nobis non parua uo-
luptas te tenere memoriam uereris amicitie. Vellemus na-
tionem tuam uti sano consilio & non repente ad nouitates
prorumpere. multo labore parata est pax ecclesiastica. faci-
le rumperetur si uolueritis. At erit non nobis solum damno-
sa sed etiam uobis & cum uoletis resarcire. non poteritis
leuiter quod nobis dicis imputari de reservationibus ac pen-
sionibus. nescim? id tibi uelit nisi fortasse de uno monaste-
rio prope Constantiam quod imperrauit pro bonotarius
de lapide in quo pensio nobis centum florenorum assigna-
ta extitit. id ille aiebat placere principi patrie nec erat con-
tra concordata cum electio ibi canonica non fuisset. De al-
lia pensione nunquam nos intromisimus. de reservationi-
bus est uerum qd habemus bullam pro duobus milibus flo-
renorum. credebamus nationem illam non egre ferre si nos
qui in ea nutriti sumus tantum illic in beneficiis haberem?
& nihilominus diximus. pape & scripsimus Archiepisco-
pis Maguntino Treueren. & Colonien. nos illa bulla nul-
latenus uti uelle ubi concordatis cum natione aduersaret.
Itaq; nescimus cur nobis aliquid imputari possit. Commē-
damus tibi unionem ecclesie ut facias quemadmodum cō-
sueuisti quia nihil pace melius contra prutenos sedes apo-
stolica usa est suis armis. restat in uos uestris utamini. Si
qua in re natio ipsa grauatur potest recurrere ad sedem a-
postolicam. crede non spernentur preces sue. Fuimus locu-
ti Sanctissimo domino nostro de iuramento tuo. sanctitas

96
sua uine uocis oraculo nobis dixit q*uo*d iuramentum illud sus-
pendebat ad effectum ut possis Romane ecclesie utilius
seruire. & ita poteris affirmare te non esse obnoxium iura-
mento. Age igitur ut consuenisti nos semper inuenies pa-
rarissimos ad ea que tibi grata sint & inclyte nationi utilia
cupimus ut nos commissos facias principi Marchioni al-
berto cuius eximie uirtuti animam debemus. Vale ex ro-
ma. die septima nouembris. Millesimoquadringentesimo
quinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Cardia-
nali sancti angeli. S. P. D. Ex Buda iterum
litteras tuas accepi colendissime atq*ue* optime
parer ex quibus didici non comperto apud au-
striales rege dignationem tuam cum in iaurisum uenisset
retrocessisse. non est mihi dubiuz quecunq*ue* agis optimo co*n*-
silio fieri. Turbines illarum partiu*um* nondum esse sedatos
& publica & priuata causa moleste fero. sed nouit deus fi-
ne cuius nunc nihil agitur quid rei christiane expediat. q*uo*d
redeas in Germaniam pragamq*ue* peras & probo & laus-
do quod times in re bohémica credito nihil ego temprobo
fileo & filebo quā diu uolueris. non tamen adulabor. non
suz in opinione tua ut scandalizari Teutones in illa re pu-
tem. sed quamuis mihi non persuades non tamen plus mi-
hi quam tibi credo. cedo & captiuo ingeniū meum & ubi
non est ratio aut*em* consensio. illud tamen uaticinor nunc q*uo*d
tua dignatio uel mea prauitas Bobemiam ex integro apo-
stolice sedi unitā uidebit. atq*ue* ego utinam fallax sim uates
& inueniar in hac propheria uanuz. de rebus n*ost*ris nihil est
quod scribam memoratu dignū Vrsini cū Comite euerso

sicut heri & nudius tertius bello sese agitant concordia sepe
pe quesita nondum inuenta est. cardinalis eius familie ab
est neq; se tutuz Rome arbitratu apostolica piera se o est
uultu quo fuit dum abiisti. prefectus Urbis e grauiissima
febre conualuit. piccininus e regno Neapolitano cum co
piis suis in agrum picenum profectus sigismundo malare
ste bellum intulit. castellaq; nonnulla ibi ademit. Genuen
ses a regia classe admoduz opprimuntur. legatus morchie
indies expectatur cancellaria initurus que scribam non ha
beo plura. commendo me reuerendissime dominationi tue
rogans ut si regem Hungarie adeas apud eum causas ec
clesie mee Varmien. adiuues. nam is cum rege Polonie
plurimu potest. Ex Roma die decima septima nouembris
Mccccvii.

Neas Cardinalis Senensis Poggio Floren
tino S. P. D. Rure datas poggi amantissime
tuas litteras accepimus que nobis & iocundi
tari & uoluptari fuerunt. neq; enim alius est
usquam hominum cuius scripta libentius q; tua legamus.
est enim in eis & dicendi ornatus & sine quo sacrificiu ue
teres noluerunt debiri salis condimentuz. gaudemus te be
ne ualere & inter rusticandum philosophari. urinam ⁊ nos
par uita teneret. sunt qui egre ferunt inter rusticos uitam a
gere ex quibus nihil queant discere. nobis autem molestuz
est inter eos uersari quos nihil docere possumus. redet sem
per discere ⁊ magistri uoces omnibus horis auribus incul
cari nostris. quod si alterum eligendum sit audiores liben
tius q; doctores feremus. nam si pueris molestum est sem
per audire quid senes agant poeta insignis in opere initio

44
Semper ego inquit auditor tantum nunquam ne reponam
ut xatus toriens rauci theseide codri. multi sunt bodie ⁊ co
dri ⁊ trasones quos audire inuiri cogimur ⁊ nihil disce
tes discere. nos igitur te felice ⁊ dicimus qui apud eos euū
traducis qui te plane sapientem fatentur ⁊ audiunt percu
pide quous quocunq; in loco fueris. idem tibi accidat neces
se esse. cuius etiam apud patres nostro nomen laudatissimū
fuit. ad oblationes tuas nihil modo respondemus cum pri
oribus litteris ⁊ qup loco te habeamus ⁊ quales erga te
simus abunde a nobis scriptum fuerit. credimus te arbitra
ri nos ⁊ tibi ⁊ tuis esse deditissimos. qd si eo es animo ni
hil falleris. nos de re nobis omnia persuademus. Vale ex
Urbe kalen. decembris. Mcccclii.

Neas Cardinalis Senēsis Federico impera
tori. Salutem plurimam dicit. Accepi litteras
tuas ex Bartholomeo canonico Varmienfi.
procuratore meo qui scribit mibi circa nego
cium meum benignissimum ⁊ humanissimum habuisse res
ponsum. nam ut reulit sibi Vlricus Ridrer tua maiestas
litteras requisitas ad Serenissimum regem Polonie mei
causa scribi iussit. fecit tua clementia ut consuevit erga me
seruulum suum cuius auxilio atq; fauore ad Cardinalatus
elevator sum. Sed seruauit etiam suam in me consuetudi
nem Cancellarius Vlricus Velzeli qui rogatus ⁊ inter
pellatus multis vicibus quas iussus erat lras expedire cō
tempnit. expectauit pcurator meus. vi. dieb⁹ ⁊ tandem sine
lris tue maiestatis recessit. ob quā rez negotiū meū magnā
parit detrimentū. cum uidebor tuo fauore priuatus. nescio
cur me ille adeo prosequitur. Nam si ego illam ecclesiam

non obtinuerō non tñ aliquis amicus suus eā adipiscetur
supplico igitur ut tua clementia per aliam cancellariā litte
ras requisitas expediri iubeat & deinceps si quid occur
rat in ea causa scribendum in cancellaria austrie dignetur
mansuerudo tua id committere expediendū. naz ego Vel
zeli gratiam inuenire non possum. nescio sua an mea culpa
ego his diebus consanguineum suū apud pontificem max
imum adiuui & cum illi deesset pecunia in domo mea alui
donec expediretur. Deus sibi meliorem mentem prebeat.
Nova istarum partium hec sunt. Vrsini & Comes Euer
sus adhuc bello se uerant. Comes Iacobus piccininus Si
gismundum Malatestam armis laceffit. rex Aragonum
Genuenses classe premit & in Riparia Genua plura oppi
da vi & tractatu cepit. Papa sospes est & ad rem contra
Turbum feruentior indies assurgit. Ex orienti certuz est
nuntium allatum Turcos apud Myrilenem bello uictos
fugatosq; esse. Alia non occurrunt facio me commenda
rum sublimitati tue ad eius semper mandata paratum. Ex
Urbe die uicesima secunda nouembris. Millefimo quaz
dringentesimo quinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis senensis Iohanni Nibili.
Saler. Pluri. Dicit. Accepimus litteras tuas
quibus rogas ut preposituram Brunnensem
tibi impetremus uoluissimus non fuisse preuē
tam amicitiam tuam. fecissemus pro te quod nostre uires
potuissent. Nam te sincere amamus & fratris habemus
loco. sed iam circiter menses tres elapsi sunt q; dñs Vene
cesslaus Bohemus cum hic esse orator dominoruz de rosis
eam in nostra presentia a dño nostro periait ⁊ papa nobis

43
commisit ut adueniente tempore sibi ad mentem deduce-
remus. itaq; non poteramus fidem non seruare. Hec ea
prepositura Venceslao collata est q̄uis maiestas regia
reseruari illam postulare cuperet rogamus igitur equo a-
nimo feras quod factum est. nos deinceps curabimus pro-
uiribus tue uoluntati morez gerere si quid occurrat in quo
possumus adiuuamento esse. nam certe anxii sumus pro tua
uirtute tibi non esse prouisum. si obtinere mus uarmiensem
ecclesiam ibi aliquid tibi pingue concederemus. sed res lo-
ga est atq; perplexa. Agimus tibi gratias q̄ nouitates is-
tarum parrium nobis sepenumero scribis idq; ut sedulo fa-
cias rogamus. Datum Rome die. uicesima secunda no-
uembrii. Mcccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Tunder-
bachio. S. P. D. Accepimus ex litteris Bar-
tholomei canonici Varmien. procuratoris no-
stri litteras in causa nostra petitas quamuis a
cesarea maiestate concessas nō tamen obtentas fuisse quo-
niam cancellarius eas expedire suo more neglexit. Ob
quam rem Bartholomeus quamuis sex diebus expectassz
sine illis recessit. & licet Arrongus illas ad nouam ciuita-
tem afferre debuisset nihil tamen factum est. non miramur
de cancellario. ille enim suam erga nos seruat consuetudi-
nem. sed miramur te passum esse res nostras in manus illis
peruenisse qui nostri & nos & illum. poteras insuper euz
eius cunctationem uidebas cesarem accidere & rei nostre
aliomodo consulere. Nos hic nullam habemus aliam cus-
tam q̄ cesari & suis morem gerere & scimus nos id esse
obnoxios facere. neq; cessabimus uita comite. equum tam

putamus aliter nos in curia cesarea tractari. & cum nō dubitemus principis gratiam habere non possumus non uehementer admirari ita rem nostram esse neglectam. Ceterum cum preterita reprobendi facilius q̄ corrigi queant. rogamus deinceps non pariaris quod nos tangit ad imperialem deferri cancellariam & cum nos hic uestri simus nos illic non sitis nobis alieni. si uidet aliqua uia q̄ ad huc littere mitti ad regem Polonie possint facito quod amico credis esse utile & purga moram. Vale ex Roma die uicesima secunda nouembris. Mccclvii.

Neas Cardinalis Senēsis. Vlrico Riedrer S. plu. dicit. Littere cesaree ad regem polonie nostri causa scribende ut ex Bartholomeo sumus edocti quamuis a cesare concessē benigne obtineri non potuerūt. nescimus an Velzeli culpa qui renuit expeditionem an tua qui homini nobis parum amico expeditionem commisisti. nos certe non sine graui damno frustrati sumus. Si quid a nobis commissum est propter quod ita debeamus in curia uestra tractari. Rogamus nos certiores efficias. & si peccatum nostrum est id emendabimus. nos certe qui a cesare ueniunt summa eos diligentia prosequimur. ac non solum uerbis sed etia pecuniis adiuuamus. uelut deinceps tua amicitia negocia que nos concernunt ad aliam deferre cancellariam ubi amicos habemus & litteras nostras cesareo culmini legito. Datum romę die uicesima secunda. nouembris. Millesimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

49
Neas Cardinalis Senensis Vtrico episcopo
Gurcensi. S. P. D. Gaudemus de reditu tuo.
et si magna pecunia emprus est. sed longe pre
stat pecuniam quam corpus negligere si potuisset
mus tibi esse adiumento id quidem cupide egissemus neque
negleximus quod in nobis fuit quous profuit nihil. ita nunc
res se habent neque humana neque diuina iura pondus habet
sed putamus adhuc illum daturum penas qui tantum ad
misit scelus. Nunc quod scribamus non est aliud nisi quod te
cum conquerimur non potuisse nos in curia cesarea litteras
obtinuisse ad regem polonie commendaticias quod quidem
non de cesare dicimus. nam sua mansuetudo benigne annu
it litteras scribi debere. sed cancellaria impedimento fuit
cuius rector pro crastinando negauit expeditionem et pro
curator noster delusus abiit. non sine magno damno nostro
qui litteras cesareas nobis admodum profuturas arbitra
bamus. rogamus te ut hoc cesareo culmini exponere uelis
Et si quis est prouidendi modus rei mee consulito ex Ro.
die uicesima secunda. nouembris. Millesimoquadringens
tesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Henrico Sense
leben. S. plu. D. Negligenter factum est quod littere
impiales non sunt habite ita illi amici sunt nos
aliter cum eis agamus curandum est ne desine
regie fortasse ita placet deo ut huius causa regi tantum si
mus obnoxii. scimus tamen imperatorem non esse in culpa
cuius benignitatem experti sumus Elzeli ea malignitas
est. Cura expediende rei tua est. quodcumque mandatum
procuratoribus nostris dederis id uolumus ratum esse
Credimus tandem necesse erit paulum eo profici.

alioquin parum speramus cum te huc rediturum audiam?
alia que modo scribamus non occurrunt. italia ira se habet
sicut beri & nudius tertius. nepos pape adhuc egrotat &
puratur euasurus. legatus ex Marchia propediem redi-
turus expectatur. Vale optime ex Roma die uicesima se-
cunda nouembris. Millesimoquadringentesimoquinqua-
gesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Venceslao Bo-
hemo. S. P. D. seruauimus quod promissim?
& annuente deo tue satisfecimus uoluntati.
preposituram Brunnensem consecutus es mi-
nere apostolico & nostra porissime sollicitudine qui iuuan-
te reuerendissimo domino Rothomagen. cardinalem Pa-
piensem alteri consulentem uicimus. tuum nunc est ut pos-
sessionem assequi studeas & pro nobis in ecclesia Varmi-
ensi tuas operas impartiaris. in qua re noue indies diffi-
cultates emergunt. facient domini de rosis rem nobis gra-
tissimam si hac de causa ad rem Polonie te miserunt. Va-
le ex Vrbe octaua kalen. Decembris. Millesimoquadrin-
gentsimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Francisco Phi-
lelpho. S. P. D. Litteras tuas Francisce a-
mantissime & quidem suauissimas accepim?
Mediolani ad .viii. calen. nouembris scriptas
cumq; his dulce carmen sale conditum optimo. Priores
quoq; nobis reddere fuerant & uersus impares ex officis
na tua periocūdi ter siq; quibus iam pridem respondimus
Nūc pauca ad noua scripta dicemus. Iohan. papa terri?

80
et. xx. cum plus equo laudaretur. scio inquit me ludi sed fal
sa quoq; laus me delectat. idem & nos dixerimus nō sunt
nostre quales nobis attribuis laudes. scim⁹ quo pede clau
dicamus. quem dolemus dentem. laudari tamen falso q̄ ui
tuperari uero malim⁹. tibiq; gratias habemus qui nos im
mortales facis. librum tuum iam dudū in catheloniam ab
isse putamus. nihil est quod de illo speres. uacua Bibliothe
ca est preter uerbosas leges nihil habet xenophonem filiū
tuum optimum adolescentem & tuis imbutum disciplinis
in familiam nostram recepissemus & sui & tui causa liben
ter si facultates nostre tulissent sed nō sunt opes nostre que
longum ferant famulorum ordinem & curiam splendidaꝝ
uiuius tenui mensa & inter ultimos haberi Cardinales
satis esse putamus. Vale & nos perge amare. quandoqui
dem id reciprocum sit. Ex urbe Roma. vii. kalen. decem
bris. Mccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Latino Cardis
nali de Vrsinis. S. P. D. Quamuis nō scrip
si hactenus paternitati tue non tamen minus il
li & dedirus & affectus fui. sed causam mee
raciturnitatis tua singularis prudentia per sese optime no
uit. non sunt ea t̄pa que missitationes litterarum exposcant
nec uidi meis litteris aliquod afferri posse presidium rebus
tuis quod si uidissem etiam cū periculo scripsissem. ita enī
dignatio tua de me merita est. nunc uero & taceo et simul
superos oro ut finem aliquando tuis tempestatibus tribu
ant & reddant nobis personam tuam qua non sine incōmo
do sacrum collegiū caret. nouitates nullas habeo scriben
das quas non putez dignationi tue notas nisi forte germa

nicas. sed implicari bello proprio homines non solent exter-
na curare. hec scripsi ne perpetuum silentium meum accus-
sares quous scio tuam circumpectionem ita me suum serui-
torem amare ut nihil in sinistram partem recipiat. commē-
do me iterum & iterū paternitati tue ad eius mandata pa-
rarissimum. Ex Vrbe die decimasexta. nouembris. Mille-
simoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Sigismundo ma-
lareste. S. P. D. Fuimus hoc mane cum sanc-
tissimo domino nostro dum cancellarius tuus
audiretur & intelleximus que dicta sunt tam-
per sanctitatem domini nostri quā per ipsum cancellarium su-
per controuerfia que est inter serenissimum regem Arago-
num & re. circa quam rem etiam seorsum idem dominus
noster nobiscum loquutus est. in summa uidemus ipsum do-
minum nostrum affectum esse statui tuo uelletque tibi sem-
per bene consultum esse. Oporteret tamen suam sanctitatem
habere respectum non modicum ad prefatum regem Ara-
gonum & habere oculū ad terras ecclesie & ideo necesse
est ut prudenter se habeat. nec potest semper omnia facere
que uellet quibus ex rebus consideratis omnibus pro dire-
ctione rerum tuarum ad euirandum pericula que possunt e-
mergere. uidetur nobis consultum esse quod tu de summa pec-
uniarum quas regia maiestas a te petit. offeras illas quā-
ritatez sine ulla dilatione persolvere que liquida est de pre-
aurem alia supra qua pretendis nō teneri prebeas mensaz
in qua dicta pecunia parata sit ad requisitionez regis cū
quo sanctissimus dominus noster decerneret te obligatum
esse & affirmes te uelle stare determinationi domini nostri

81
Et hec uideretur nobis uia rationalis. nec putamus alio
modo rem bene sopiri posse. rogamus ut recte confideres
omnia & recipias consilia eorum qui te amant. nec uelis p
modica pecunia te in periculo ponere. quia non est paruus
aduersarius tuus. nec res bellice semper ex opinione succe
dunt. Melior est multo certa pax q̄ sperata uictoria. Sci
mus te non libenter audire consilia quia tamen periculum
prouincie rimemus non possumus facere quin ea que nobis
uidentur utilia significemus. tuum est in bonam partem re
cipere que a nobis sincera mente scribuntur. Datum rome
calen. Decembris. Millefimoquadringentesimoquinqua
gesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iacobo Lodro
nio medico. Salutem plurimam dicit. Habu
mus ex ferraria litteras tuas. libenter te uidi
semus pro caritate qua tibi sumus affecti. de
deus ut aliquando simul reperiatur. faceremus libenter
omnia que possemus pro tuo bonore & utilitate. sed nō ui
demus modo commoditatem. Tempora enim mala sunt
sed si quid occurreret non erimus tui immemores. rogam⁹
ut commendes nos Imperatorie maiestati & iuues lato
rem presentium ad expeditionem suā in facto ecclesie var
mien. quam si obrinere poterimus non erit quin utilitas tibi
redunder. Salutes ex parte nostra Vtricum Ridrer &
Valterum zebinger ac cancellarium imperialem & alios
amicos nostros. dolemus multū de captura episcopi Gur
cen. & Iohannis Vngnad & aliorū. priuā possemus eorū
liberatōem pcurare pfecto nihil omitterem⁹ ex nobis pos
sibilibus. Iohannē inderbachū cupimus nō noīe saluari

simulq; dilectissimum filium tuum Federicum cum coniuge tua honestissima. Vale in christo optime nostri memor & amans ut soles. Datum Rome kalendas Decembris. Mccccxvii.

Neas Cardinalis Senensis Laurentio Ro-
uarella. S. P. D. A latore presentium recipies
quatuor bullas apostolicas & unum officiu
transfigurationis. ex bullis unam reddes Im-
peratori simul cum officio & breui sibi directo. Alias bul-
las curabis mittere tribus principibus electoribus simul cū
breuibus suis. erant & alie tres bulle apostolice simul cum
duobus officiis ac tribus breuibus. officia dirigebant Re-
gi Hungarie ac domino legato. bulle quoq; eisdem. tertia
uero domino strigoniensi. sed hec omnia mitemus per ali-
um nuntium qui post biduum recedet. si te reperiet in curia
regis Hungarie assignabit tibi ea. si autem trader per se
ipsum regie maiestati que sibi diriguntur. Alia uero cura-
bit transmitti Archiepiscopo & legato. nec alia circa hec
de negociis rheni multa referuntur non bona. propter que
necessarium erit ut q̄primum cum consilio imperatoris et
cum litteris suis ad partes illas te transferas ⁊ labores iux-
ta commissionem tibi traditam. interea bonuz est ut procu-
res q̄ imperatoria maiestas scribat Archiepiscopo mag-
deburgen. simulq; ragenfi ⁊ iprimis Treuerensi ac Salz-
burgenfi ut si querantur ad aliquam conuentionem in fac-
tis ecclesie nō consentiant. sed ad se ipsuz oia referant que
queruntur & suadeat ut si qui sunt qui non itates querant.
illis non assentiant. quia periculū est in mora habebis mox
alias litteras domini nostri qui plenius de hac materia ad

82
re scriber & intelliges rei gravitatem ac periculum. bonus
est etiam laborare apud ducem Ludovicum Bavarie ut
scribat Palatino Reni cōsanguineo suo nec se implicet cō
ventionibus eorum que contra sedem apostolicam aliquo
modo parantur per suadendo sibi q̄ multo facilius filii p̄n
cipum promouebuntur per sedem apostolicam q̄ capitula
vel ordinarios. & hoc bene cura in auribus principum con
culcare quia ueritas est. Vale & scribe sepius quomodo
tibi succedat. Datum Rome calendas Decembris. Mille
simoqueadingentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Francisco Duci
Mediolani illustri. S. P. D. Quamuis in ca
sia serenissimi Imperatoris & aliis in locis ubi
moram traxi semper honoris & glorie tue cu
pidus fuerim. illisq̄ pro mea uirili consulere studuerim ut
testes sunt. magnificus eques Scena de curre. & alii quos
tua excellentia ad imperialem maiestatem & Romanam
curiam aliquando transmisi. Fateor tamen me nunquam
aliquid egisse propter quod presumere debeat gratiam quā
rumcunq̄ minimā ex tua mansuetudine deprecere. sed au
dariam petendi quam mea non prestant opera tua liberali
tas & in omnes beneficētia cōcedit que cum uel ignoris p̄
desse soleat mihi ut existimo non claudet aures. neq̄ ego
illam implorare auderem nisi me necessitas urgeret sed cū
uocatus ad cardinalatus honorem eos non habeam red
ditus qui huic dignitari conueniant cogor ad eos recurrere
quos pro sua singulari bonitate mihi bene uelle arbitror.
inter quos excellentiam tuam ueneror. nam & amici quos
Mediolani habeo hoc mihi & litteris & nuntiis indices cō

firmant. Quibus ex rebus commisi prefato scene integer-
rimo amico meo ut aliqua meo nomine mansuetudini tue
exponat. cui precor & benignas aures impartiri & preces
quas uice mea tulerit bono animo exaudire uelis. nam &
opus pietatis exercebis & me seruitorem tuum magis ac
magis obligatum habebis. Ex Roma quarta nonas De-
cembris. Mccclvii.

Neas Cardinalis Senensis Scene Curtenfi
S.P.D. Rapbaelem Caymum nobilez ado-
lescentem quem ad nos misisti recepimus in
familiam nostram & tui causa & sui libenti a-
nimo. nam & nos tibi obnoxii sumus in omnibus morem
gerere & ipse pre se fert modesti & prudentis indolem in-
uenis. utinam bi simus qui uirtuti sue satisfacere possimus.
quod promittis te apud illustrissimum principem procura-
turum nostri causa non est apud nos dubium. nouimus a-
nimus ergo nos tuum & amicum te esse uerum non ambi-
gimus. si bona principis mens in ea re fuerit tua non dees-
sit opera ita nobis persuasam est. scribimus excellentie sue
litteras quarum exemplaria cū presentibus ad te mittimus
si putas reddendas esse reddito si minus utere consilio tuo
& rem nostram pro tua circumspectione curato. nos tantū
uolumus quantum licet. pauperes nati sumus & in hac usq;
diem uiximus tenues. nunc si aucta dignitas est non tamē
acceuerunt opes. confidimus in bonitate summi dei ut qui
nos nunquam destitit neq; in cardinalatu deseret. qm̄ nō bi-
sumus qm̄ maria montesq; cupiamus. satis nobis fuerit nō
egere quo illustrissimi ducis auxilio futurū cōfidimus & tua
solicitudine. de maxima illa concubina non est quod mirer

Lata est Romana curia & omnium rerum capax. boni et
 mali apud nos uersantur. Hic superbia & humilitas. hic
 auaritia & largitas. hic luxuria & frugalitas. hic libido &
 continentia. hic summa uirtus & summum uicium. Sagena
 est hec in mari missa omnium genere piscium plena. Tris-
 ticum adhuc simul & palea in area est & magna fatuitas
 & summa sapientia simul habitant. quid mirum si opera
 aliquando preclara effecimus digna laude. aliquando sic
 agimus ut reprehendi uel a minimis ualeamus neque arbor
 bona malos fructus facit. neque de spinis colligunt uvas.
 Credimus tamen plura dici quam fiant & plura fieri quam dicen-
 tur. famamque tanto maiorem esse quanto longius effertur
 nos nostro capiri paremus. cuius sapientia nemo satis com-
 mendauerit. quamquam aliquando ea faciat que non omnes
 probant. sed quid mirum si pontificis & mortalis hominis
 facta sunt qui uicuperant. quando nec deus ipse reprehen-
 sionibus hominum caret. sed Vale & Iobanni Caymo spe-
 ctato uiro & nobis amicissimo nostro nomine salutes dici-
 to quantas ab amico desiderat. Ex Roma quarta nonas
 Decembris. Millesimoquadringentesimoquinquagesi-
 mo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Nicolao Ar-
 zimboldo. Salutem plurimam dicit. Quam-
 uis raras ad te litteras dederimus. nam hec se-
 cunde sunt postquam cardinalatus honorem
 consequuti sumus. nihil tamen minus te amamus & reuer-
 remur. est indelibilis memoria illius dulcissime consuetu-
 dinis quam simul Florentie habuimus. recordamur quanto fa-
 uor nos mediolani dum legatione cesarea fageremur plequebat

Neq; obliui sumus eorum . & que Rome in coronatio
ne imperatoris una agitauius . que omnia suauissimam
mibi reddunt recordationem tui nominis . ad hec accedunt
amplissima in me merita Gasparis slickii cancellarii cesar
rei que suis necessariis & amicis mirum in modum nos ob
ligatos tenent . hec scribim⁹ semel pro multis uicibus ut sci
as nobis animum esse complacendi & tibi & tuis omnib⁹
nam quociens tuo nomine requireremur tociens in memos
riam carissimi amici non sine uoluptate quadam renocas
mur . ex te aliud nihil perimus nisi ut nos ames ex ueteri co
suetudine & illustrissimo principi duci Mediolani comen
datos efficias . cuius clarissima uirtus omnem inuidiam su
perauit . Vale Ex urbe Roma . quarta nonas decembris .
Mcccclii .

Neas Cardinalis Senensis Theoderico ar
chiepiscopo Colonienfi . Sa . P . D . Ex litteris
quas mihi quasq; sanctissimo domino nostro
scripsisti sinceritatem tuam erga sanctam Ro
manam primamq; sedem plane cognoui neq; ambigo ubi
tua dignatio sit ibi nihil concludi posse non iustus sanctuq;
ago gratias benignitati tue que palam mihi dignata est a
perire quod sentis . verum quia certificatus est dominus no
ster in conuentionibus que in Germania fiunt aliqua trac
tari que hanc sedem concernunt . oro ne tua circumspectio
bis aures adhibeat qui nouitates efficere cupiunt ut ut sic
emergant . nanq; si romane sedis auctoritas deprimeretur
credero quia nec tua nec aliorum episcoporum salua mane
bit . audio ramen que consulis ut hic quoq; ea reformentur
que odium tue nationis pariunt . & ego si mea uox audiet

ad id operam dabo. nam & hic aliqua cōmittantur que nō
laudo omnia. verum illud salubre puto ut super grauamini
bus que uestri allegant ad romanum pontificem recursus
habeatur qui non denegabit assensum iusta petentibus. mi
bi ea cura est ut ea semper agā que nationi tue de qua quo
dem modo unum me puro & honori & utilitati sint. In re
bus autem que tue proprie sunt ita me habeo ⁊ habeo qđ
aduixerim tanquam mee sint. scio enim quantum dignatiō
ni tue debeo cuius humanitas multis me affecit beneficia
is. ceterum quia prepositura sanctensis que nunc mihi com
mendata est in dyocesi ac dominiis tuis non paruam habz
iurisdictionem rogo uelis tuis parentibus litteris manda
re ut officialibus meis quatenus consuevit est absq; con
trouersia pareant ita ut gaudeat ea dignitas se mihi com
missam esse. & cardinalem senensem apud presulem coloni
ensem intelligat esse non ultimo loco. nec alia modo com
mendo me tibi. Ex vrbe. iiii. non. Decembris. Millesimos
quadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Vlrico Episco
po Gurcensi. Sa. P. D. Suscepis litteris tuis
uocauimus ad nos e uestigio procuratorem
Herfordensem cum quo plura loquuti. illud
ab eo tandem obrinuimus ut in causa illa testamentaria nō
procedatur nobis insciis & putamus eum quierurum iux
ta desiderium tuum donec adueniat noster Senfleben. Est
enim hic procurator uir bonus & in fortunio tuo compari
atur. solum timet ne principales sui eum tergiversarii suspi
centur. nec alia modo rogamus ut nos Maiestati cesaree
commendes ⁊ nos in gratia eius retineas quia ipse est cui

preceferis qui uiuant obligati sumus. displicer nobis non
habuisse nos illam fortunaz ut pro nobis cesarea maiestas
regi Polonie scripserit in causa Varmienfis ecclesie. fecit
hoc Velzeli uetus consuetudo qui gratiam cesaris nobis
impediuit. id nobis est non damno soluz sed etiam infamie
nam qui nos annis quindecim seruisse Cesari sciunt nostrā
paruifaciunt existimationem cum litteras commendaticias
as ex Curia eius obrinere nequuerimus. deinceps roga
mus aliter agatur nobiscum qui dies noctesq; cesari seruis
re & suis curialibus morem gerere studemus. Vale opti
me. Ex urbe Roma die sexta decembris. Millefimoqua
dringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Frunc.
S.P.D. Affecerunt nos littere tue nō paruo
gaudio uir prestans & amice singularis quā
do nude scribis & interna animi tui pandis.
Credimus te uri non insulso consilio si cum nequeas conti
nere coniugiumq; queris quamuis id prius cogitanduz fu
erat quam sacris iniciareris ordinibus. Sed non sumus dii
omnes qui futura prospicere ualeamus. quando hac uentū
est ut legi carnis resistere nequeas. melius est nubere q̃ uri
Non ramen hec pontifici sententia est ut dispensandum cē
seat. stat in sua seueritate nec putat uni concedendum quod
multis in oxium uergat malum & unuz pari pro multis nō
inconueniens arbitratur. expectandus est ergo ut tute aīs
alterius apostolatus qui mitior sit. nescimus ramen cui ui
ta tam diu comes erit. nam sepius agni premoriuntur ouī
bus. tu quam de nobis opinionem geris ut deponas roga
mus. Neq; enim nos hi sumus quos arbitraris utinam ita

uiuamus ne Cardinalatum indigne uideamur adepti. Cupimus nos sepe reuerendissimo patri nostro domino Celeniensi facias commendatos cuius uitam diurnam cupimus. & sue digationi rem gratam facere optamus. preposito sancti Florini. Tilmāno ut nos offeras petimus quē inter amicos obseruamus. nec secus de Iohanne polari dicimus. sumus enim omnibus obligati. Sed Vale & procuratores nostros ut aq̄liuid cōsequamur adiua. Datum Rome die. septima decembris. Millesimoquadringentesimoquinquagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Iohanni Tolner. Salutem plurimaz dicit. Que scribis omnia cum uoluptate legimus aduercentes quā nos animi sinceritate prosequaris. tua nobis & fides & prudentia magno emolumento est. circa rem prepositure expectamus decani procuratorem. sed ille fortasse ideo tardior est quia sperat nouis que audiuntur legibus sese magnum fieri. utinam magnus sit cum rei publice christiane utilitate. intelligimus ecclesiam quam nobis p̄ prepositura dimittere intendit. domum habere ruinosa quam Palatinus comes ecclesie sumptibus reparari uult. quod si fiat redditus plurium amicorum in eam conferant & nobis esset onerosum. rogamus igitur attente ista penſes & cuncta nobis rescriptas pro ecclesia collegiata impetras uimus septem annorum indulgentias. plures obtinere nequimus & illas ad. xx. annos duraturas. si uolunt expedire poterūt hi quibus ea cura cōmissa est. nos que possum? cū honestate pro ecclesia vormalien. efficere uoluerim.

Commenda nos episcopo & decano ac Iohanni de Bacs
steyn amicis optimis. & Vale in domino semper ex Ro
ma die seprima decembris. Mille simo qnadringentesimo
quingagesimo septimo.

Neas Cardinalis Senensis Ludouico sanc
torum quatuor coronarum Cardinali lega
to Bononiensi. Sa. P. D. Et oliuas & rutera
quibus me honorare uoluisti cupidissime ac
cepi. tam qd id genus alimenti hic rarum & preciosum est.
cum qd ex amantissimo & mihi precipuo domino & bene
factore singulari quecunq; ueniunt nō possint esse nisi gra
tissima. Enxenia quidem tanto acceptiora sunt quanto is q
mittit amantior est. qua ratione non poruissent munera tua
apud me esse iocundiora q̃ sunt quando & me amari a di
gnatione tua uulgariter sum expertus. & ego tue reueren
tissime paternitati tanq̃ patri optimo & domino benignis
simo sum affectus. Vellem aut̃ ea in me facultas esset qua
possem me gratum ostendere non uerbo sed facto. scio ta
men prudentiam & mansuetudinem tuam ex me nihil am
plius expectare q̃ possim. & in redditione beneficiorum a
nimi tantum inspicere promptitudinem sed ne multis digna
tionem tuaz morer quod semel dictū est id nunquā indicā
erit. nosti que fuerūt inter nos uerba dū ageres de mea ad
cardinalatū p̃matione. nunquā ex animo meo illa cadens
nec unquā id cōmitam ut tanti beneficii immemor dici pos
sim. quod si non scribo sepe ad benignitatem tuam nō pp
terea minor est mea deuotio nec minus amo. id tua reuerē
tissima paternitas experiet. si qua in re mihi possibili mea
opera uti dignabit. nec plura modo. Datum Rome die.
octaua Martii. Mcccclvii.

85
Neas Cardinalis Senensis Latino Cardis
dinali Vrsino. S. P. D. Reddite fuerunt mi
bi littere tue quibus Gondisalui familiaris tui
causam commendas. legi scripta tua non sine
iocunditate cum plena essent caritatis & beniuolentie. Il
lud autem molestum fuit qd desiderio tuo morez gerere nō
potui. nam iudex in causa constitutus solum ueruz sequi de
bui. neq; fas fuit ad dexteram uel ad sinistram declinare.
quo ad tamen licuit partem familiaris tui iuuare non desti
ti. Accersui ad discussionez negocii tres ex rota uiros pre
stabiles quos partes ipse delegerunt cum his fuit & audis
sor meus & Iohannes de Cesarinis non indoctus legum
interpret. viderūt bi registra & pluribus inter se diebus de
meritis cause consultarunt. postea coraz me constituti retu
lerunt familiari tuo haud qua q̃ ius competere. idq; preter
unum omnes affirmauere. volui & ipse rem cognoscere ne
lippis oculis iudicarem. neq; his contentus seorsum aduo
caui aliquos iure consultos & deniq; nemo fuit qui Gons
desalui partes tuendas diceret. ea propter interpellatus p
sententia feci quod iudicis fuit. si tua reuerendissima pater
nitas iudex fuisset haud aliter sese babuisset quam ego unū
quod potui non omisi. induxi enim partem aduersam ad ex
pensarum dimissionem si familiaris tuus non appellauerit
Hec acta sunt per me in causa Gondisalui. doleo non fuis
se ius pro eo. sequutus sum iudicia coelectorum auditoruz
scio dignationem tuam non plus ex me uelle q̃ ferat bone
stas. de reliquis que apud nos geruntur non scribo paterni
tati tue quia nihil hic sit quod te fugiat. de Germania cres
do audiuisti Marbiam Vainode filium in Regem elect
um Hungarie annos. xviii. natum quamuis in Bohemia

esset captiuus. Sed quinquaginta milibus aureorum redi-
mitur. Bohemie regnum adhuc pender & itatus Austrie
ad Bohemias aspirat dux Saxonie Vibelmus & guber-
nator regni Georgius Desporus Rascie mortuus est &
idem de magno Turco dicitur. primum uerum est de se-
cundo dubito. Cardinalis Auinionensis reuersurus breui
credetur. priam idem facere cum suo honore & commodo
si ipse posses. Ex Roma die. ix. Marcii. Mcccclviii.

Finium Epistole Enee Siluii Piccolomini qui & Pius
secundus fuit in Cardinalatu edite.

Registrum huius libri.

- ¶ Primum patet. Enee Siluii. quātū ipse. grās agere.
- ¶ Cōmuni. nobis scriberes. Eneas car. tuam ut nostro.
- ¶ Eneas car. natalum nil. cecidit qui. ti nos cōmendes.
- ¶ Vestibus que. Eneas car. qua amplius. nobis impe.
- ¶ Ratispanensis. prelatos. Eneas car. dominus.
- ¶ Predicare non. detestantur. pontificales. nec rex.
- ¶ Columen inuase. clesia ratis. que uicisse. uri presidio.
- ¶ Audi ergo. populum. nistros per. re fieri cognoscim?
- ¶ Vt ita loquar. exerce. Eneas cardi. uerbum emisit.
- ¶ Eneas cardi. tum esse. Eneas cardi. grum in candida.
- ¶ Et. xx. & bec uidere. te scriber. ita est Romana.

ex libris Familie Mendeleiorum nob. For.

